

แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของศูนย์อำนวยการ
รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)

โดย

พลเรือตรี จรุญ คล่องยุทธ์
รองเจ้ากรมพลาธิการทหารเรือ
กรมพลาธิการทหารเรือ

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๓
ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

หนังสือรับรอง

วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้อนุมัติให้เอกสารวิจัยส่วนบุคคล เรื่อง “แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)” ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์ ของ พลเรือตรี จรุงฤกษ์ คล่องยุทธ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ ๖๓ ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๖๓ - ๒๕๖๔

พลโท

(วิโรจน์ เกิดแสง)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์
แห่งชาติทางทะเล

ลักษณะวิชา ยุทธศาสตร์

ผู้วิจัย พลเรือตรี จรุงญ์ คล่องยุทธ์ **หลักสูตร** วปอ. **รุ่นที่** ๖๓

เอกสารวิจัย เรื่อง แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์
แห่งชาติทางทะเล หรือ ศรชล.นี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาการดำเนินงานของ ศรชล.ในห้วงที่ผ่านมา ซึ่งประสบ
ปัญหาด้านการรับรู้ เข้าใจและยอมรับ การสื่อสารเพื่อการบูรณาการความร่วมมือ การมีส่วนร่วมจาก
ทุกภาคส่วน ส่งผลให้ ศรชล.ไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร ทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน
นอกจากนี้ปัญหาการขาดการตระหนักรู้ในการใช้ประโยชน์จากทะเลอย่างถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหา
ความขัดแย้ง ปัญหาสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ในการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของ ศรชล.เพื่อสร้างการรับรู้ต่อ
ทุกภาคส่วนนั้น ยังมีอุปสรรคข้อขัดข้องด้วยปัจจัยหลายประการ อาทิเช่น ปัญหาโครงสร้างองค์กร ปัญหา
การขาดแคลนกำลังพล และปัญหาด้านรูปแบบวิธีการในการสื่อสารที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้
การดำเนินการสร้างการรับรู้ยังไม่ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย

ในการพิจารณาหาหนทางแก้ไขปัญหานั้น ผู้วิจัยพบว่า หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ
ในปัจจุบันมีการใช้การสื่อสารทางยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการสร้างสภาวะที่เอื้ออำนวยต่อการ
ดำเนินนโยบายและภารกิจของหน่วยหรือองค์กร และสามารถสร้างการรับรู้ เข้าใจ รวมถึงทัศนคติที่ดี
ต่อกลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จากการศึกษา ทฤษฎี หลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องในด้าน
การสื่อสาร ได้แก่ ทฤษฎีการสื่อสาร หลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ทฤษฎีการรับรู้และทัศนคตินั้น พบว่า
การสื่อสารทางยุทธศาสตร์โดยการบูรณาการขีดความสามารถของ ศรชล. ด้านการสื่อสารในทุกมิติ มาปฏิบัติ
ตามกระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์นั้น สามารถนำมาเป็นแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.
ที่เหมาะสมต่อสภาวะแวดล้อมในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี

โดยผลการวิจัยสามารถกำหนดปัจจัยที่สำคัญต่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์
ได้ ๕ ปัจจัย ได้แก่ ๑) การพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ ความรู้ ทักษะ ด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์
๒) การใช้ขีดความสามารถและทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ๓) การสื่อสารองค์กรที่มีประสิทธิภาพ
๔) การสื่อสารที่ชัดเจน ต่อเนื่อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ๕) การสื่อสารโดยมีประชากร
กลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง และเมื่อนำมาจัดทำแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.แล้ว
พบว่ามียุทธศาสตร์ประกอบหลักใน การดำเนินงานทั้งหมด ๔ ยุทธศาสตร์ คือ ๑) การบูรณาการ การสื่อสารทาง
ยุทธศาสตร์ ๒) การวิจัยและพัฒนาช่องทางการสื่อสารและวางแผนการใช้งานช่องทางอย่างมี
ประสิทธิภาพ ๓) การบริหารจัดการและเพิ่มทักษะด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ให้แก่บุคลากร
๔) การประเมินผลการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

อย่างไรก็ตามเพื่อให้การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ประสบผลสำเร็จเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมดังนี้ ๑) สนับสนุนให้มีการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ให้ทันโลก ในยุคปัจจุบัน ๒) การจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ๓) สนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายองค์กรภาคประชาชน เพื่อช่วยเหลือในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เพื่อสร้างแนวทางการมีส่วนร่วมของประชาชน และสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมีความรู้สึกหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล อันจะส่งผลให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประเทศมุ่งไปสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง ในวิถีที่ยั่งยืนต่อไป

Abstract

Title Strategic Communication Approach of Thai Maritime Enforcement Command Center

Field Strategy

Name RDMA. Charoon KLongyut **Course** NDC **Class** 63

The research of Strategic Communication Guidelines of Thai Maritime Enforcement Command Center or Thai MECC was conducted to study the operation of Thai MECC that have been facing with understanding, acceptance, communication, corporation from related parties. Resulting in Thai MECC was not appropriately supported by the government and public sector. In addition, another problem is that many sectors still lack awareness of the proper use of the sea, which causes conflict environmental problems. The research revealed that Thai MECC's operation objective is to overcome awareness from all sectors. However, there are limitations in various aspects including, organizational structure, lack of human resources, and ineffective communication. Therefore, overcoming understanding and awareness is still not successful as planned.

According to the problem-solving direction, the researcher acknowledged that most agencies and organizations have been using communication tools to create an appropriate regulation of organizations. Moreover, effectively overcoming acknowledgment, understanding, and proper perspective towards the target. The study of principles related to communication such as Communication Method, Strategic Communication Principle, Theory of Perception and Attitude. The study revealed that the Strategic Communication Principle adapted by integrating Thai MECC's ability in various aspects could be a guideline for communication methods appropriate for current environmental conditions.

The research outcome can determine 5 essential factors for strategic communication, including; 1) Development of personnel to have potential, knowledge, and strategic communication skills. 2) Utilization of capacity and resources for maximum benefit. 3) Effective communication within the organization. 4) Concise and continuous communication in the proper direction. 5) Communication to the actual target. Besides, the researcher has conducted strategic communication guidelines of Thai MECC and found that there are 4 essential strategies, including; 1) Integration of Strategic Communication 2) Research and Development of Communication Channels,

and Plan for Effective Channel Management. 3) Management and Development of Strategic Communication Skills for Personnel. 4) Strategic Communication Assessment.

In order to make the strategic communication of the Thai Maritime Enforcement Command Center (Thai MECC) more successful and concrete, the researcher's recommendations are as follows: 1) Supporting the research and study of strategic communication for proper use. 2) Establishing a database of target groups related to the marine enforcement command. 3) Supporting the establishment of public organizations to maintain the benefits of marine enforcement command. For this reason, guidelines are established for public participation and overcome awareness among people towards marine natural resources, which will result in sea preservation. As a result, the country is sustainably moving towards stability and prosperity.

คำนำ

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประเทศไทยนั้น ได้รับการประเมินว่ามีมูลค่าไม่ต่ำกว่า ๒๔ ล้านล้านบาทต่อปี ซึ่งถือเป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญที่จะช่วยนำพาประเทศไทยมุ่งสู่เป้าหมายคือ "ประเทศไทยมั่นคง ประชาชนมั่งคั่ง" ด้วยเหตุนี้ รัฐบาลจึงได้ดำเนินการจัดตั้ง "ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ ศรชล." ขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย กำกับดูแล และ อำนวยการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่ง ศรชล. จำเป็นจะต้องอาศัยการบูรณาการความร่วมมือและจำเป็นจะต้องได้รับการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาชน แต่ด้วย ปัญหาของการขาดการรับรู้ เข้าใจและยอมรับ รวมถึงขาดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จึงส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานของ ศรชล. ในมิติต่าง ๆ ซึ่งในโลกปัจจุบันพบว่าหน่วยงานความมั่นคงต่าง ๆ ทั่วโลก ได้มีการใช้ "การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ หรือ Strategic Communication" เป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความร่วมมือ และรักษาสมภาวะการณ์หรือเงื่อนไขที่สนับสนุนต่อผลประโยชน์ นโยบาย และวัตถุประสงค์ ของรัฐ โดยอาศัยการใช้โครงการ แผนงาน หัวข้อและข้อความ ที่ประสานสอดคล้องกับการปฏิบัติทุกส่วน ในมิติพลังอำนาจแห่งชาติ เพื่อสร้างผลกระทบต่อทัศนคติและพฤติกรรมของเป้าหมาย ทำให้เกิดการรับรู้ เข้าใจและยอมรับปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงเกิดแรงจูงใจที่จะทำการศึกษาดัง แนวทางการดำเนินงานของ ศรชล. ในด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์เพื่อสร้างการรับรู้ เข้าใจและยอมรับ การสื่อสารเพื่อการบูรณาการความร่วมมือ การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ในห้วงที่ผ่านมา เพื่อวิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง และศึกษาหาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับ ศรชล. ภายใต้ บริบทและสภาวะแวดล้อมปัจจุบัน เพื่อที่จะช่วยให้การรักษากำหนดผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของ ศรชล. มีการ ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างมากจาก พลโท สมพงษ์ เกาฬุล อาจารย์ที่ปรึกษาประจำกลุ่มวิชายุทธศาสตร์ พลเรือตรี อะดุง พันธุ์เอี่ยม ผู้อำนวยการสำนักงานวิจัยและ พัฒนาการทางการทหารกองทัพเรือ (ผู้ทรงคุณวุฒิ) พลเรือตรี ปกครอง มณฑาทูลสิน โฆษก ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) พันเอกหญิง นวพร มีปรีชา ที่ปรึกษาหลัก นาวาเอก กิติกรณ กาลญจนวิชัย และข้าราชการของ วปอ.สพท. ทุกท่าน ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำและข้อมูล ที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียบเรียงเอกสารวิจัยฉบับนี้ จนทำให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และขอบพระคุณอย่างสูง ต่อทุกท่านที่กล่าวมาข้างต้น ณ โอกาสนี้ด้วย หากเอกสารวิจัยฉบับนี้มีคุณค่า และเกิดประโยชน์ต่อศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ ศรชล. และต่อกองทัพเรือ ในฐานะหน่วยปฏิบัติหลักของ ศรชล. บ้างแล้ว ผู้วิจัยขอออมฤติศให้บิดา มารดา ตลอดจนบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้มาจนตราប់ทุกวันนี้ และหากมีสิ่งใดที่บกพร่องจากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอออมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

พลเรือตรี

(จรรุญ คล่องยุทธ์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ ๖๓

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
Abstract	ค
คำนำ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญแผนภาพ	ฅ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๔
ขอบเขตของการวิจัย	๔
วิธีดำเนินการวิจัย	๕
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๖
คำจำกัดความ	๖
บทที่ ๒ การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๗
กล่าวนำ	๗
หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์	๘
ทฤษฎีแบบจำลองการสื่อสาร SMCR Model	
ของ เดวิด เค.เบอร์โล (David K.Berlo)	๑๑
ทฤษฎีการสื่อสารของลาสเวลล์ (Lesswell)	๑๒
ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารยุค ๔.๐	๑๓
ทฤษฎีการรับรู้	๑๓
ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐	๑๘
พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๖๒	๑๙
แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔)	๒๐
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๒๕
กรอบแนวคิดของการวิจัย	๒๘
สรุป	๒๙
บทที่ ๓ ศรชล.กับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่ผ่านมา	
สภาพปัญหา และผลกระทบ	๓๐
กล่าวนำ	๓๐
ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)	๓๐

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การสื่อสารทางยุทธศาสตร์กับการสร้างการรับรู้ และเข้าใจ	๓๔
การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ในมิติของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	๓๔
หลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.	๓๘
แนวทางและขีดความสามารถของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.	๔๐
การสื่อสารทางยุทธศาสตร์กับการดำเนินงานของ ศรชล.ในปัจจุบัน	๔๔
การรับรู้ เข้าใจ ในบทบาท ศรชล. ของภาคส่วนต่าง ๆ	๔๘
สถานะแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.	๕๒
สรุป	๕๔
บทที่ ๔ แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.	๕๕
กล่าวนำ	๕๕
วิเคราะห์ปัญหา/อุปสรรค แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.	๕๕
ปัจจัยแห่งความสำเร็จและยุทธศาสตร์การสื่อสารของ ศรชล.	๕๙
สรุป	๖๘
บทที่ ๕ สรุปและข้อเสนอแนะ	๗๐
สรุป	๗๐
ข้อเสนอแนะ	๗๒
บรรณานุกรม	๗๔
ประวัติย่อผู้วิจัย	๗๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๔-๑	การกำหนดรูปแบบการสื่อสารทางยุทธศาสตร์	๕๙
๔-๒	รายละเอียดการดำเนินงานแผนงานที่ ๑.๑	๖๔
๔-๓	รายละเอียดการดำเนินงานแผนงานที่ ๑.๒	๖๔

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
๒-๑	๑๑
๒-๒	๑๕
๒-๓	๑๖
๒-๔	๒๑
๒-๕	๒๒
๓-๑	๓๑
๓-๒	๓๓
๓-๓	๔๕
๓-๔	๔๕
๓-๕	๔๖
๓-๖	๔๖
๓-๗	๔๗
๓-๘	๔๙
๓-๙	๕๐
๓-๑๐	๕๑
๔-๑	๖๐
๔-๒	๖๒
๔-๓	๖๗

บทที่ ๑ บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นผลประโยชน์ที่ประเทศไทยพึงได้รับจากกิจกรรมทางทะเล หรือประโยชน์อื่นใดในเขตทางทะเล ไม่ว่าจะเดินทางไปโดยตรงหรือโดยอ้อม ซึ่งมีการประเมินมูลค่าของผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเลเอาไว้ พบว่ามีมูลค่าไม่ต่ำกว่า ๒๔ ล้านล้านบาท^๑ ด้วยเหตุนี้รัฐบาลไทยจึงได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และได้มีการจัดทำแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ เพื่อเป็นแผนหลักในระดับนโยบายสำหรับรองรับการปฏิบัติของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยเชื่อมโยงประเด็นยุทธศาสตร์ของ แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้ประเทศมุ่งสู่เป้าหมาย “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมั่งคั่ง” โดยอาศัย “ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” เป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ^๒ นอกจากนี้ รัฐบาลยังได้มีการตรากฎหมายขึ้นบังคับใช้ คือ “พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๖๒” ทั้งนี้เพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดรวมทั้งรักษาไว้ซึ่งอำนาจอธิปไตย สิทธิอธิปไตย และสิทธิหน้าที่อื่นใดตามกฎหมายระหว่างประเทศ

สาระสำคัญของ พระราชบัญญัติ การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๖๒ นั้น กำหนดให้มีการจัดตั้ง “ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ ศรชล.” เพื่อยกระดับการทำงานจาก ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นศูนย์อำนวยการฯ โดยให้ ศรชล. มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีฐานะเป็นส่วนราชการที่มีรูปแบบเฉพาะ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ สำนักนายกรัฐมนตรี และในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดยวิธีการปฏิบัติราชการ บริหารงาน โครงสร้าง การแบ่งส่วนงาน หน้าที่และอำนาจของส่วนงานเป็นการเฉพาะ เพื่อบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล^๓ โดยหน่วย

^๑สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔), หน้า ๑.

^๒Ibid.

^๓“พระราชบัญญัติ การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๖๒”, หมวด ๒ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มาตรา ๑๗, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๖ ตอนที่ ๓๐ ก (๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒).

ปฏิบัติการหลัก เป็นหน่วยงานที่มีกำลังทางเรือในการปฏิบัติงานในทะเล ประกอบด้วย กองทัพเรือ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกองบังคับการตำรวจน้ำ นอกจากนี้ยังมีหน่วยปฏิบัติการร่วมที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานและกิจการต่าง ๆ ทางทะเล ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรมป่าไม้ กรมสรรพสามิต สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมควบคุมมลพิษ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมศิลปากร การปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยต่าง ๆ ทั้งหมดนี้เป็นการบูรณาการเพื่อให้ ศรชล. สามารถปฏิบัติการกิจตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในส่วนการจัดบุคลากรบรรจุเข้าเป็นเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติงานใน ศรชล. ที่มีทั้งปฏิบัติหน้าที่ที่ควบกับหน้าที่โดยตำแหน่งอื่น และที่เป็นอัตราหมุนเวียนจากหน่วยปฏิบัติการหลัก โดยกำหนดให้จัดกำลังพลหมุนเวียนมาปฏิบัติหน้าที่คราวละ ๒ ปี โดยมีอัตรากำลังข้าราชการ รวมทั้งสิ้น ๑,๑๗๐ อัตรา^๔ ซึ่งการจัดกำลังพลจากหน่วยต่าง ๆ มาปฏิบัติงานร่วมกันภายใต้ความแตกต่างของวัฒนธรรมองค์กรและระเบียบวิธีปฏิบัติ ทั้งนี้ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีพื้นฐานความรู้และความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ เช่น ความสำคัญของทะเล บริบทของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล แนวนโยบายและยุทธศาสตร์ บทบาท หน้าที่และภารกิจ และพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ ซึ่งองค์กรจะต้องมีการปรับตัวในด้านวัฒนธรรมองค์กรและระเบียบวิธีปฏิบัติต่าง ๆ ให้เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานร่วมกัน นอกจากนี้หน่วยงานอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรเอกชน รวมถึงประชาชน ที่ทุกฝ่ายล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งในฐานะผู้รับบริการหรือในฐานะเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ก็จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานของ ศรชล. อันจะทำให้เกิดความสำนึกและก่อให้เกิดการสนับสนุนในการปฏิบัติงานของ ศรชล. ซึ่งจะส่งผลให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นไปอย่างมีเอกภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

อย่างไรก็ตาม จากการทำการประเมินภาพรวมของผลการดำเนินงานของส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในห้วงที่ผ่านมา โดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ พบประเด็นปัญหาที่สำคัญ ได้แก่

๑. ขาดองค์กรและระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทะเลทั้งด้านความมั่นคงและด้านอื่น ๆ
๒. ภาคประชาชนขาดความรู้ ความเข้าใจ และขาดมิติทางความคิดที่เกี่ยวข้องกับทะเล
๓. ภาครัฐขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจ และความชำนาญในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทะเล
๔. ขาดการส่งเสริมการเข้ามามีบทบาทของภาคประชาชนอย่างเพียงพอ^๕

^๔โครงสร้างและอัตรากำลัง ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.ryt9.com/s/cabt/3039933>, ๒๕๖๒.

^๕สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔), สรุปสถานการณ์ความมั่นคงทางทะเล, หน้า ๒๖.

โดยเมื่อศึกษาการดำเนินงานของ ศรชล. ที่ผ่านมาพบว่ากำลังพลของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยปฏิบัติหลักหรือหน่วยปฏิบัติร่วมยังขาดการรับรู้ ขาดความเข้าใจในบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กับผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การประสานการปฏิบัติ เกิดความล่าช้า ความไม่แน่ใจ การไม่กล้าตัดสินใจ ยิ่งกว่านั้นหน่วยงานอื่น ๆ ทั้งภาคเอกชนหรือภาคประชาชน ที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารด้วยความไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ นั้น ทำให้เกิดการไม่ยอมรับ เกิดความขัดแย้ง ขาดความร่วมมือ ตัวอย่างเช่น การแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย ที่แม้ว่ารัฐจะสามารถแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นได้ในระดับหนึ่ง แต่ก็ยังมีปัญหาเชิงลึกที่กลุ่มผู้ประกอบการประมงยังคงมีความขัดแย้งกับรัฐ ทำให้มีการประท้วงต่อรัฐ มีการไม่ให้ความร่วมมือและตั้งข้อเรียกร้องต่าง ๆ หรือปัญหาการแบ่งมอบหน้าที่รับผิดชอบในระดับจังหวัด ซึ่งต้องกำหนดเขตแดนทางทะเลระหว่างจังหวัด มีความขัดแย้งในด้านเขตแดนซึ่งมีผลต่อผลประโยชน์ต่าง ๆ หรือแม้แต่ปัญหาสิ่งแวดล้อมอันเกิดจากทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคการท่องเที่ยว และภาคประชาชนทั่วไป ที่ขาดถึงการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของทะเล ส่งผลให้มีพฤติกรรมที่ทำลายสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เป็นต้น

จากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นนั้น การสร้างการรับรู้และเข้าใจให้กับทุกภาคส่วนนั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการทำงานของ ศรชล. ในด้านการสื่อสาร ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่จะเชื่อมโยงสาระสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ยุทธศาสตร์ทะเลและแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล กับการปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานราชการต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานเอกชน ภาคประชาชน นั้น พบว่าตามโครงสร้าง ศรชล. นั้น มีเพียงการกำหนดหน่วยสำหรับการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ผลงานตามปกติเท่านั้น ไม่พบว่ามี การกำหนดเป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารและขาดการเชื่อมโยงทางยุทธศาสตร์ระหว่าง ศรชล. กับหน่วยปฏิบัติการหลัก ไม่มีแผนงานด้านการสื่อสารระดับยุทธศาสตร์รองรับ จากเหตุผลดังกล่าว ศรชล. จำเป็นต้องมีแนวทางการสื่อสารและถ่ายทอดยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจและเกิดการยอมรับ ให้ทุกภาคส่วนตระหนักรู้และเห็นความสำคัญของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีความเข้าใจในการปฏิบัติ มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยใช้เครื่องมือที่สำคัญคือ "การสื่อสารทางยุทธศาสตร์"

การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication หรือ STRATCOM) เป็นความพยายามของรัฐบาลที่มุ่งทำความเข้าใจ และปฏิบัติต่อเป้าหมาย เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ สนับสนุนนโยบาย และวัตถุประสงค์ของรัฐบาล โดยอาศัยพลังอำนาจแห่งชาติ (การทูต ข้อมูลข่าวสาร การทหาร และเศรษฐกิจ) ซึ่งผู้นำหรือผู้บัญชาการระดับสูงใช้ STRATCOM ทั้งในทางชี้แนะ (directing) และบูรณาการเชื่อมโยง (Integrated) ข้อมูล และเครื่องมือระหว่างกัน^๖ ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่สำคัญสำหรับผู้นำ ผู้วาง

^๖ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย, เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง ฉบับที่ ๑๔/ ๕๙ (๑ - ๑๕ มิ.ย. ๕๙). (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.sscthailand.org/uploads_ssc/research_201607291469761478353941.pdf, ๒๕๖๓.

ยุทธศาสตร์ ผู้ดำเนินการสร้างและส่งเสริมการสื่อสารตามแนวทางของการทำงานร่วมกันอย่างสอดคล้อง และเสริมสร้างความแข็งแกร่งร่วมกัน โดยวัตถุประสงค์สูงสุดคือ การเสริมสร้างหรือดำรงผลประโยชน์แห่งชาติด้วยการสนับสนุนนโยบาย และวัตถุประสงค์ของชาติ โดย ศรชล. ในฐานะที่เป็นหน่วยงานกำกับดูแลการปฏิบัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งในระดับยุทธศาสตร์และระดับปฏิบัติการ จำเป็นต้องมีแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ เพื่อให้ทุกภาคส่วน เข้าใจต่อยุทธศาสตร์ชาติทางทะเลได้ชัดเจนขึ้น อีกทั้งทำให้ ศรชล. ได้มุ่งเน้นในยุทธศาสตร์สำคัญ ที่เป็นการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจและยอมรับต่อสาธารณะ ในบทบาทของ ศรชล. ต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นสำคัญ

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่อง การกำหนดแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. และได้กำหนดประเด็นปัญหาและคำถามวิจัยในครั้งนี้ คือ ศรชล. จะมีรูปแบบแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมอย่างไร ที่จะทำให้การดำเนินการกิจการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลมีประสิทธิภาพและได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาการดำเนินงานของ ศรชล. ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์เพื่อสร้างการรับรู้ เข้าใจและยอมรับ การสื่อสารเพื่อการบูรณาการความร่วมมือ การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ในห้วงที่ผ่านมา เพื่อวิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค ข้อขัดข้อง

๒. เพื่อศึกษาหลักการและกระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์สำหรับ ศรชล. ภายใต้บริบทและสภาวะแวดล้อมของไทยในปัจจุบัน

๓. เพื่อเสนอแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. ที่ช่วยให้การดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ขอบเขตของการวิจัย

๑. ขอบเขตพื้นที่

งานวิจัยนี้ศึกษาการกำหนดแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ และเกิดการยอมรับ ให้ทุกภาคส่วนตระหนักรู้และเห็นความสำคัญของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีความเข้าใจในการปฏิบัติ มีการสนับสนุนซึ่งกันและกัน

๒. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษากำหนดแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) ในครั้งนี้ จะศึกษาในกระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. ภายใต้ขอบเขตโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และขีดความสามารถต่าง ๆ ของ ศรชล. ตามหลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ซึ่งหมายรวมถึง ขีดความสามารถของหน่วยปฏิบัติหลักของ ศรชล. ที่มีอยู่ในปัจจุบัน

๓. ขอบเขตด้านประชากร

เนื่องจากงานวิจัยนี้นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงคุณภาพ การรวบรวมข้อมูล จะมาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๒ คน หรือบทสัมภาษณ์ผ่านสื่อมวลชนของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ เช่น ผู้บริหารหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหน่วยปฏิบัติการหลักและหน่วยปฏิบัติการร่วม รวมถึงภาคองค์กรเอกชน ภาคประชาชน สื่อมวลชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) โดยมุ่งเป้าหมายของการสื่อสารไปยังบุคลากรระดับผู้บริหารหน่วยงานของรัฐ บุคลากรระดับผู้ปฏิบัติงานทั้งหน่วยปฏิบัติหลักและหน่วยปฏิบัติร่วมทุกระดับชั้น รวมถึงการสื่อสารภาคสาธารณะ ที่มุ่งสู่ประชาชนพลเรือน องค์กรเอกชน และองค์กรระหว่างประเทศ ในทุกช่องทางการสื่อสารที่ ศรชล.สามารถกระทำได้ด้วยขีดความสามารถที่มี หรือการได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอก

๔. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลา ๗ เดือน เริ่มตั้งแต่ธันวาคม ๒๕๖๓ - มิถุนายน ๒๕๖๔

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จะใช้ระเบียบวิธีวิจัย เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงพรรณนา (Descriptive Research) ในรูปแบบของการศึกษาวิเคราะห์จากข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ เช่น เอกสาร และการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีรายละเอียดตามลักษณะของการเก็บข้อมูลดังนี้

๑. การรวบรวมข้อมูล

๑.๑ ข้อมูลทุติยภูมิ ดำเนินการโดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสาร การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ขององค์กรอื่น ๆ ของรัฐ ที่ดำเนินงานในระดับยุทธศาสตร์และนโยบาย แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างการรับรู้และเข้าใจ

๑.๒ ข้อมูลปฐมภูมิ ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๒ คน หรือบทสัมภาษณ์ผ่านสื่อมวลชนของ บุคคล หรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ทั้งที่เป็นหน่วยปฏิบัติการหลักและหน่วยปฏิบัติการร่วม รวมถึงภาคองค์กรเอกชน ภาคประชาชน สื่อมวลชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการดำเนินงานของ ศรชล. ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๒. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวเคราะห์เอกสาร ข้อมูลพื้นฐานการดำเนินงานของ ศรชล. ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อมูลด้านการรับรู้ เข้าใจและการยอมรับของทุกภาคส่วน ซึ่งส่งผลกระทบต่อลักษณะที่เป็นอุปสรรคต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๓. การนำเสนอข้อมูล

นำเสนอข้อมูลแบบรายงานวิจัยเชิงพรรณนาความ เพื่อนำเสนอผลการสังเคราะห์ ข้อมูลทั้งหมดและเสนอรูปแบบการกำหนดแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมของ ศรชล. ในบทบาทการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และข้อขัดข้อง ในการดำเนินงานของ ศรชล.ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์เพื่อสร้างการรับรู้ เข้าใจและยอมรับ การสื่อสารเพื่อการบูรณาการความร่วมมือ การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ในห้วงที่ผ่านมา

๒. ทราบถึงหลักการและกระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์สำหรับ ศรชล.ภายใต้บริบทและสภาวะแวดล้อมของไทยในปัจจุบัน

๓. ทราบถึงแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมของ ศรชล. เพื่อสร้างการรับรู้ เข้าใจและยอมรับในทุกภาคส่วนทั้งในระดับยุทธศาสตร์และนโยบาย และระดับปฏิบัติการ รวมถึงประชาชน ต่อบทบาทการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของ ศรชล.

๔. ทราบถึงแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับบริบทและสภาวะแวดล้อมของประเทศไทยในปัจจุบัน ที่เป็นต้นแบบเพื่อการประยุกต์ใช้ของหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ

คำจำกัดความ

ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	หมายถึง	ผลประโยชน์ของประเทศไทยอันพึงได้รับจากกิจกรรมทางทะเล หรือประโยชน์อื่นใดในเขตทางทะเล ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม เพื่อให้เกิดประโยชน์ในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านทรัพยากร หรือด้านสิ่งแวดล้อม
แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล	หมายถึง	แผนหลักสำหรับหน่วยงานภาครัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ให้สอดคล้องกับมิติการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และช่วยนำประเทศมุ่งสู่เป้าหมาย “ประเทศมั่นคง ประชาชนมั่งคั่ง” โดยอาศัยผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ จัดทำโดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
การสื่อสารทางยุทธศาสตร์	หมายถึง	ความพยายามของรัฐบาลในการปฏิบัติการที่มุ่งสร้างความเข้าใจและปฏิบัติต่อเป้าหมายสำคัญ เพื่อเสริมสร้างหรือรักษาภาพการณ์ หรือเงื่อนไขที่สนับสนุนผลประโยชน์นโยบาย และวัตถุประสงค์ของรัฐบาลโดยอาศัยการใช้โครงการ แผนงาน หัวข้อ ข้อความที่ประสานสอดคล้องกับการปฏิบัติทุกส่วนในมิติกำลังอำนาจแห่งชาติเพื่อสร้างผลกระทบต่อทัศนคติและพฤติกรรมของเป้าหมาย

บทที่ ๒

การทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารวิจัย เรื่อง แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามหัวข้อดังต่อไปนี้

๑. กล่าวนำ
๒. หลักการและแนวคิดในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์
๓. ทฤษฎีแบบจำลองการสื่อสาร SMCR ของ เดวิดเค.เบอร์โล (David K.Berlo)
๔. ทฤษฎีการสื่อสารของลาสเวลล์ (Lesswell)
๕. ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารยุค ๔.๐
๖. ทฤษฎีการรับรู้
๗. ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๑ – ๒๕๘๐
๘. พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๖๒
๙. แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔)
๑๐. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
๑๑. กรอบแนวคิดในการวิจัย
๑๒. สรุป

กล่าวนำ

การสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ ที่จำเป็นต้องมีการติดต่อสื่อสารกันอยู่ตลอดเวลา การสื่อสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งนอกเหนือจากปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์ การสื่อสารมีประโยชน์ทั้งในแง่บุคคลและสังคม ทำให้คนมีความรู้และทำให้สังคมเจริญก้าวหน้า ทำให้มนุษย์สามารถสืบทอดพัฒนา เกิดการเรียนรู้และรับรู้วัฒนธรรมของตนเองและสังคมได้ สร้างสรรค์ความเจริญต่อสังคมในทุกด้าน^๑ โดยวัตถุประสงค์การสื่อสารนั้นเพื่อ แจ้งให้ทราบ (Inform) เพื่อสอนหรือให้การศึกษา (Teach or education) เพื่อสร้างความพอใจหรือให้ความบันเทิง (Please of entertain) เพื่อเสนอหรือชักจูงใจ (Propose or persuade) เพื่อเรียนรู้ (learn) เพื่อกระทำหรือตัดสินใจ (Dispose or decide) ซึ่งคำว่า “การสื่อสาร” มีนักวิชาการผู้ให้ความหมายไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้^๒

^๑“ความรู้พื้นฐานเรื่องการสื่อสาร”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://sites.google.com/site/thaicommunication๘๓/bth-thi-๑-kar-suxsar>, ๒๕๖๓.

^๒วิภาพร โตแดง. “ความหมายของการสื่อสาร”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://sites.google.com/site/๕๓wipapon/c๑/c๑๑>, ๒๕๖๓.

Warren W. Weaver ให้คำอธิบายว่า “การสื่อสารมีความหมายกว้างและครอบคลุมถึงกระบวนการทุกอย่างที่จิตใจของคน ๆ หนึ่งอาจมีผลต่อจิตใจของคนอีกคนหนึ่ง การสื่อสารไม่ใช่แต่เพียงการเขียนและการพูดเท่านั้น หากแต่ยังรวมไปถึงดนตรี ภาพ การแสดง และพฤติกรรมของมนุษย์อีกด้วย”

Jurgen Ruesch and Gregory Bateson ให้ความเห็นว่า “การสื่อสารไม่ได้หมายถึงการถ่ายทอดสารด้วยภาษาพูด ภาษาเขียนที่ชัดเจน และแสดงเจตนาชัดเจนเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงกระบวนการทั้งหลายที่คนมีอิทธิพลต่อกันด้วย”

โดยสรุป “การสื่อสาร คือ กระบวนการของการถ่ายทอดข่าวสาร (Message) จากผู้ส่งสาร (Source) ไปยังผู้รับสาร (Receiver) โดยผ่านสื่อ (Channel)” และรวมไปถึง ปฏิกริยาตอบกลับ (Feedback) และอันตรกิริยาด้วย (Interaction) ซึ่งเป็นปฏิกริยาที่มีต่อกันระหว่างผู้สื่อสารทั้ง ๒ ฝ่าย

หลักการและแนวคิดในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์^๓

การสื่อสารทางยุทธศาสตร์มีความสำคัญต่อโลกในยุคปัจจุบัน เนื่องด้วย หลักการและแนวคิดของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์จะช่วยจัดเตรียมกรอบแนวความคิด ทำให้องค์กรสามารถบูรณาการการสื่อสารที่รูปแบบแตกต่างกันเข้าด้วยกัน และสื่อสารออกไปโดยดำรงความมุ่งหมายโดยใช้ความต่อเนื่อง น่าเชื่อถือ เสริมภาพลักษณ์องค์กร ป้องกันความขัดแย้งและความสับสน

๑. วัตถุประสงค์ของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

การสื่อสารทางยุทธศาสตร์มีบทบาทสำคัญทั้งในการชี้แนะ (directing) และบูรณาการ (integration) เชื่อมโยงข้อมูลและเครื่องมือระหว่างกัน ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับผู้นำ หรือผู้วางยุทธศาสตร์ เพื่อการเสริมสร้างหรือดำรงผลประโยชน์แห่งชาติ การสนับสนุนนโยบายและวัตถุประสงค์ของชาติ โดยอาศัยบูรณาการมิติกำลังอำนาจของชาติ คือ การทูต (Diplomacy) ข้อมูลข่าวสาร (intelligence) การทหาร (Military) และเศรษฐกิจ (Economy) โดยการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ ซึ่งเปรียบเสมือนเครื่องมือด้านยุทธศาสตร์ในการดำเนินงานของหน่วยงานรัฐบาล โดยวัตถุประสงค์แบ่งได้เป็น ๓ ระดับ ได้แก่ ระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Level) เพื่อให้ระดับผู้นำหรือผู้บังคับบัญชาของฝ่ายตรงข้ามเกิดการรับรู้ ความเข้าใจ จนกระทั่งตกลงใจ ตัดสินใจตามที่ฝ่ายเราต้องการ ระดับยุทธการ (Operation Level) เพื่อทำให้เกิดผลกระทบต่อการวางแผนในระดับผู้นำ หรือผู้บังคับบัญชาในพื้นที่ หรือส่งผลต่อกลยุทธ์ของฝ่ายตรงข้าม และระดับยุทธวิธี (Tactical Level) เพื่อทำให้เกิดผลกระทบต่อการปฏิบัติในระดับหน่วยปฏิบัติการของฝ่ายตรงข้าม

๒. หลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

หลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Principle of STRATCOM) เป็นองค์ประกอบสำคัญของปรัชญาการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่ได้จากการศึกษาอย่างมีระบบ ได้แก่ การขับเคลื่อน

^๓ สจว.๑๑๗ สจว.สปท.บก.ทท., แนวทางการสร้างความเข้าใจและการยอมรับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี

ด้วยผู้นำหรือภาวะผู้นำ (Leadership-Driven) ความน่าเชื่อถือ (Credibility) ความเข้าใจ (Understanding) การสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (Dialogue) ความแพร่หลาย (Pervasiveness) ความมีเอกภาพในความพยายาม (Unity of Effort) การมุ่งติดตามผลลัพธ์ (Results Base) การตอบสนอง (Responsiveness) ความต่อเนื่อง (Continuity) ความไว้วางใจ (Trust) การเตรียมความพร้อม (Readiness) : การเตรียมความพร้อม ขีดความสามารถของฝ่ายเรา ตั้งแต่ขั้นตอนการวิเคราะห์และวางแผน เพื่อประมาณการทรัพยากร คัดเลือกบุคลากร เครื่องมือและงบประมาณอย่างเพียงพอเหมาะสมกับภารกิจที่ได้รับมอบหมาย

อย่างไรก็ตาม ด้วยสภาวะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทำให้จำเป็นต้องมีการจัดลำดับความสำคัญของหลักการฯ เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพปัญหาในเวลานั้น อีกทั้งหลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (PRICIPLE OF STRATCOM) ทั้ง ๑๑ ประการ ที่กล่าวไว้ในเบื้องต้นนี้ ยังจำเป็นต้องอาศัย ขีดความสามารถของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากถือเป็นปัจจัยหลักซึ่งจะนำไปสู่การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้

๓. ขีดความสามารถของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์^๔

ในการใช้ขีดความสามารถของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication Capability) นั้น เป็นการใช้ขีดความสามารถ เพื่อวัตถุประสงค์ด้านความมั่นคงของชาติทางทะเล เพื่อการเสริมสร้างหรือดำรงผลประโยชน์แห่งชาติ การสนับสนุนนโยบายและวัตถุประสงค์ของชาติ ซึ่งขีดความสามารถของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ในการศึกษาครั้งนี้ อ้างอิงจากการกำหนดขีดความสามารถของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์โดยหลาย ๆ องค์กร ซึ่งส่วนใหญ่จะกำหนดโดยการใช้กิจกรรมและความสามารถในการสื่อสารที่มีการประสานงานและมีความเหมาะสมต่อการสนับสนุนนโยบาย การดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ และเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรเหล่านั้น อาทิเช่น การทูตสาธารณะ กิจกรรมสาธารณะ การปฏิบัติการข่าวสาร การปฏิบัติการทางจิตวิทยา

๔. กระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ต้องอาศัยกระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Process of STRATCOM) อันเป็นขั้นตอนสำคัญ ในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ได้แก่

๔.๑ กำหนดความชัดเจนเจตนาของผู้นำ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงจุดมุ่งหมายทางยุทธศาสตร์ และทุกฝ่ายปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน จนกระทั่งบรรลุถึงผลสำเร็จได้ โดยต้องมีการวางแผนการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างทุกหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องพิจารณาแนวทางที่มีความเป็นไปได้ที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด

๔.๒ กำหนดวัตถุประสงค์ ในการดำเนินการจะทำให้เกิดความชัดเจนในการพิจารณาสถานการณ์กลุ่มเป้าหมาย และขีดความสามารถในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างผลกระทบ

^๔ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, คู่มือการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย, ๒๕๕๙, หน้า ๓๔ - ๔๑

ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ แบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้ ระดับยุทธศาสตร์ เพื่อให้ระดับผู้นำของฝ่ายตรงข้ามเกิดการรับรู้ เข้าใจจนกระทั่งตกลงใจ หรือตัดสินใจตามวัตถุประสงค์ของฝ่ายเรา ระดับยุทธการ เพื่อทำให้เกิดผลกระทบต่อการวางแผนในระดับผู้บังคับบัญชาพื้นที่หรือกลยุทธ์ของฝ่ายตรงข้าม ระดับยุทธวิธี เพื่อให้มีผลต่อการปฏิบัติ ในระดับหน่วยปฏิบัติการ ในสนามของฝ่ายตรงข้าม

๔.๓ การสำรวจสถานะแวดล้อม โดยอาศัยการข่าว (Intelligence) การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร วิเคราะห์สถานการณ์ เฉพาะการเข้าใจผลกระทบซึ่งกันและกันในทุกมิติ ทั้งในมิติการเมือง การทหาร เศรษฐกิจ สังคม ข่าวสาร โครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องอาศัยการรับรู้ถึงสภาพแวดล้อมของฝ่ายเรา และฝ่ายตรงข้ามว่ามีลักษณะทางกายภาพบุคคล และความรู้สึกนึกคิด ทิศนคติต่อเรื่องต่าง ๆ อย่างไร เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ข่าว จนกระทั่งนำไปสู่การกำหนดแผน กำหนดพื้นที่และกลุ่มเป้าหมายที่มีความสลับซับซ้อนและแปรเปลี่ยนได้ตลอดเวลา

๔.๔ การกำหนดและทำความเข้าใจเป้าหมาย และกลุ่มเป้าหมายทั้งฝ่ายตรงข้าม ฝ่ายเป็นกลาง และฝ่ายเรา ที่อาจส่งผลกระทบต่อที่เกี่ยวข้อง วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยรวมถึงเป้าหมายทั้งรายบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ถูกเลือกให้รับอิทธิพลที่สร้างขึ้น เนื่องจากผู้นำอาจต้องใช้ท่าทีและวิธีการที่แตกต่างกัน ในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีทัศนคติและพฤติกรรมตามที่ฝ่ายเราต้องการ

๔.๕ การวางรูปแบบ การออกแบบหรือการวางแผนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย การพัฒนา ๓ ส่วน ได้แก่ รูปแบบ (Theme) สิ่งที่ต้อง (Message) และกิจกรรม (Activity) ตามเหตุการณ์ และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยใช้การผสมผสานองค์ประกอบกิจกรรมขีดความสามารถของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ อย่างสอดคล้องกับเจตนาของผู้นำ โดยใช้การออกแบบตารางประสานสอดคล้อง หน่วยงานรับผิดชอบและหน่วยปฏิบัติหลักเป็นเครื่องมือสำคัญทั้งนี้การวางรูปแบบต้องอาศัยการรู้จักกิจกรรม ขีดความสามารถที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสาร ได้รับการสนับสนุนโดยขีดความสามารถของการปฏิบัติการต่าง ๆ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (STRATCOM) แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่มได้แก่องค์ประกอบ/ขีดความสามารถหลัก (Core Capabilities) องค์ประกอบ/ขีดความสามารถสนับสนุน (Supporting Capabilities) และองค์ประกอบ/ขีดความสามารถที่เกี่ยวข้อง (Related Capabilities)

๔.๖ การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ : ปัจจัยแห่งความสำเร็จเป็นสิ่งที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ หรือฝ่ายเราควรให้ความสำคัญ เนื่องจากถือเป็นปัจจัยหลักซึ่งจะนำไปสู่การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิภาพ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยจากสถานะแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา อาจต้องทำให้ต้องมีการจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนของปัจจัยแห่งความสำเร็จตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ตามห้วงเวลานั้น ๆ

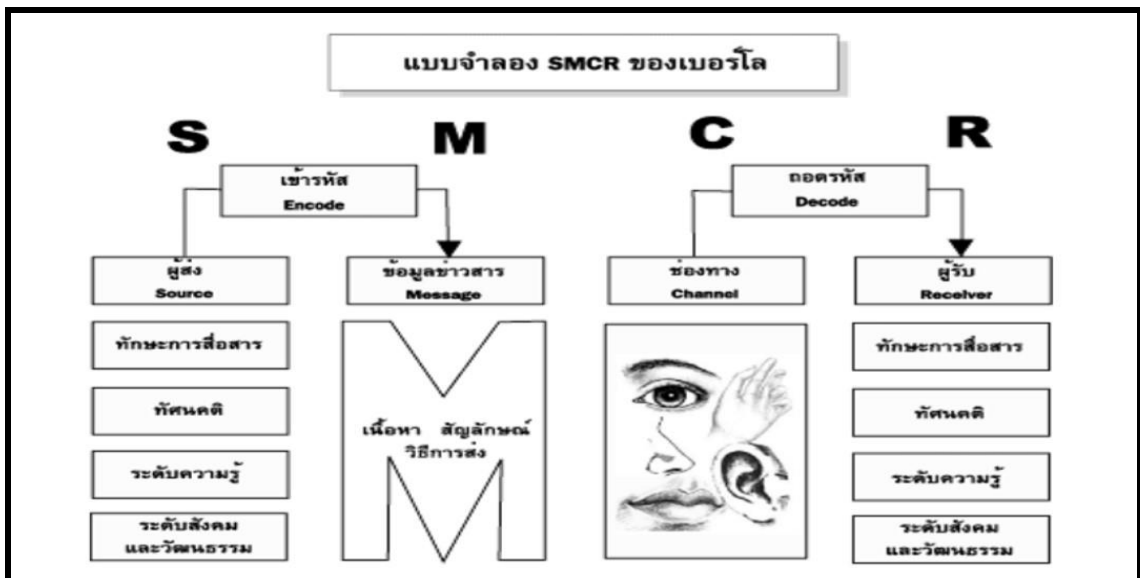
๔.๗ การประเมินผล ตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงาน (Key Performance Indicators : KPI) และการประเมินผลอย่างความต่อเนื่อง เป็นการติดตามความก้าวหน้าในขณะดำเนินงานสู่การบรรลุภารกิจ และประเมินผลสัมฤทธิ์หลังสิ้นสุดการดำเนินงาน แม้ว่าในบางครั้งขั้นตอนการประเมินผลอาจกระทำไต่ยาก เนื่องจากไม่สามารถกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนได้ โดยเฉพาะตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับ

ความรู้สึก ความเชื่อมั่น ดังนั้น การประเมินผลจึงมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมเกี่ยวกับการสื่อสารทาง
 ยุทธศาสตร์

ทฤษฎีแบบจำลองการสื่อสาร SMCR ของ เดวิด เค.เบอร์โล (David K.Berlo)^๕

แบบจำลอง SMCR ของเดวิด เค. เบอร์โล (David K.Berlo) ได้พัฒนาทฤษฎีที่ผู้ส่งจะส่งสาร
 อย่างไร และผู้รับจะรับแปลความหมายและมีการโต้ตอบกับสารนั้นอย่างไร

แผนภาพที่ ๒ - ๑ แบบจำลอง SMCR ของเบอร์โล

ที่มา : กิดานันท์ มลิทอง, หนังสือเทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม, อรุณาการพิมพ์, ๒๕๔๓

องค์ประกอบตามแบบจำลอง มีคุณลักษณะที่เกี่ยวข้องกันดังนี้

๑. ผู้ส่ง (source) ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร การเข้ารหัส มีทัศนคติที่ดีต่อผู้รับ มีความรู้เกี่ยวกับข่าวสารที่จะส่ง และสามารถปรับระดับข้อมูลนั้นให้ เหมาะสมต่อความรู้ของผู้รับ

๒. ข้อมูลข่าวสาร (message) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สัญลักษณ์ และวิธีการส่ง

๓. ช่องทางในการส่ง (channel) เป็นการส่งข่าวสารให้ผู้รับได้รับข่าวสารข้อมูลโดยผ่าน
 ประสาทสัมผัสทั้งห้าหรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง คือ การได้ยิน การดู การสัมผัส การลิ้มรส หรือการได้กลิ่น

๔. ผู้รับ (receiver) ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะการสื่อสาร สามารถถอดรหัสสาร (decode) เป็นผู้ที่มีทัศนคติ ระดับความรู้ และพื้นฐานทางสังคม วัฒนธรรม เช่นเดียวกันหรือคล้ายคลึงกับผู้ส่ง

^๕ สุมาลี เดชบุญพบ, ศูนย์วิจัยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงของเพชรบุรี, ๒๕๕๔.

ทฤษฎี SMCR มีปัจจัยสำคัญต่อการสื่อสาร ได้แก่ ทักษะในการสื่อสาร (communication skills) ทศนคติ (attitudes) ระดับความรู้ (knowledge levels) ระบบสังคมและวัฒนธรรม (socio - culture systems)

สรุปได้ว่า การสื่อสาร เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการดำเนินงานขององค์กร ดังนั้นองค์กรจึงต้องมีการพัฒนา ทักษะการสื่อสาร ภายใต้วามเข้าใจในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม รวมถึงการให้ความสำคัญต่อ สิ่งรบกวน ที่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร ดังนั้นองค์กรจึงต้องปฏิบัติตาม หลักการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพ รวมถึงเครื่องมือการสื่อสารตามรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดการรับรู้และเข้าใจของสังคมต่อองค์กรไปในทิศทางที่ตนเอง

ทฤษฎีการสื่อสารของลาสเวลล์ (Lasswell)^๖

ฮาโรลด์ ลาสเวลล์ (Harold Lasswell) ทำการวิจัยเรื่องการสื่อสารมวลชนไว้ในปี พ.ศ.๒๔๙๑ และได้คิดสูตรการสื่อสารและกระบวนการสื่อสารที่สอดคล้องกัน โดยในการสื่อสารนั้นจะต้องตอบคำถามต่อไปนี้ให้ได้คือ ใครพูดอะไร โดยวิธีการและช่องทางใด ไปยังใคร ได้ผลอย่างไร

การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงให้เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพนั้น เราสามารถนำสูตรของลาสเวลล์มาใช้ได้เช่นเดียวกับการสื่อสารธรรมดา คือ

๑. ใคร (Who) เป็นผู้ส่งหรือทำการสื่อสาร เช่น ในการอ่านข่าว ผู้อ่านข่าวเป็นผู้ส่ง ข่าวสารไปยังผู้ฟังที่บ้าน

๒. พูดอะไร ด้วยวัตถุประสงค์อะไร (Says what, with what purpose) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาข่าวสารที่ส่งไป ผู้ส่งจะส่งเนื้อหาอะไรโดยจะเป็นข่าวสารธรรมดา เพื่อให้ผู้รับทราบความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในแต่ละวัน

๓. โดยใช้วิธีการและช่องทางใด (By what means, in what channel) ผู้ส่งทำการส่งข่าวสารโดยการพูด การแสดงกริยาท่าทาง ใช้ภาพ หรืออาจจะใช้อุปกรณ์ระบบไฟฟ้า เช่น ไมโครโฟนหรือเครื่องเล่นวีซีดี เพื่อถ่ายทอดเนื้อหาข่าวสารให้ผู้รับได้โดยสะดวก

๔. ส่งไปยังใคร ในสถานการณ์อะไร (To whom, in what situation) ผู้ส่งจะส่งข่าวสารไปยังผู้รับ เป็นใครบ้าง เนื่องในโอกาสอะไร เช่น การอ่านข่าวเพื่อให้ผู้ฟังที่บ้านทราบ ถึงเหตุการณ์ประจำวัน ผู้ส่งย่อมต้องทราบว่าผู้รับเป็นกลุ่มใด เพื่อสามารถเลือกสรรเนื้อหาและวิธีการส่งให้เหมาะสมกับผู้รับ

๕. ได้ผลอย่างไรในปัจจุบันและอนาคต (With what effect, immediate and long term) การส่งข่าวสารนั้น เพื่อให้ผู้รับฟังผ่านไปหรือจดจำด้วย ซึ่งต้องอาศัยเทคนิควิธีการที่แตกต่างกัน

^๖ สุมาลี เดชบุญพบ, ศูนย์วิจัยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงของเพชรบุรี, ๒๕๕๔.

ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารยุค ๔.๐^๗

องค์กรทั่วโลกมีการลงทุนต่อปี เพื่อพัฒนาผู้นำอย่างมากมายมหาศาล ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้ กลับนำไปใช้อย่างไม่เต็มประสิทธิภาพ ความท้าทายจึงไม่ได้อยู่ที่ศักยภาพในตัวของผู้นำ แต่กลับ เป็นมุมมอง ทักษะคติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ความสามารถในการสื่อสาร สะท้อนผ่านให้เห็นยาม วิฤต หรือในสถานการณ์ที่ผู้นำต้องเผชิญกับแรงต้านจากการเปลี่ยนแปลงยุคแห่งเทคโนโลยี และ สื่อสังคมออนไลน์ ทำให้การสื่อสารของผู้นำ ๔.๐ ต้องเผชิญความท้าทายใหม่ด้วยช่องทางและรูปแบบ การสื่อสารที่รวดเร็ว ต้องปรับตัวกับความเปลี่ยนแปลง ประสิทธิภาพของการสื่อสาร ส่งผลต่อความร่วมมือ ซึ่งหัวใจของการบริหารคนยุคใหม่ ควรให้ความสำคัญ กับประเด็นความคาดหวังต่อไปนี้

๑. To be Seen - ผู้นำ ต้องให้ความสำคัญกับวิธีการสื่อสารของคุณสามารถเข้าถึง คนรุ่นใหม่ สัมผัสความเข้าใจในตัวตน มองเห็นคุณค่า เพื่อสร้างพลังเชิงบวกให้การทำงาน
๒. To be Heard - รูปแบบการสื่อสารในยุคของเทคโนโลยี สื่อสังคมออนไลน์ ทำทนายให้ผู้นำต้องเปิดใจรับฟังเสียงที่มงาน เพื่อเชื่อมความสัมพันธ์มากขึ้น
๓. To be Recognized - คนรุ่นใหม่ต้องการการยอมรับ ยิ่งหากมีผู้นำเปิดโอกาส และมีกระบวนการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ถือเป็นการให้เกียรติ และจะยิ่งเสริมสร้างความผูกพันใน อีกรูปแบบหนึ่งด้วย
๔. To Make a Contribution - คนยุคใหม่ต้องการขับเคลื่อนผลลัพธ์ที่สุดยอด เพื่อความก้าวหน้าและการเติบโตอย่างก้าวกระโดด ผู้นำจึงต้องมีเทคนิคเพื่อสื่อสารกับทีมในรูปแบบ ที่แตกต่างกันเพื่อสร้างแรงบันดาลใจในงาน กระตุ้นความมุ่งมั่น และทำให้เกิดความไว้วางใจ

ทฤษฎีการรับรู้

การรับรู้เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดระเบียบ การระบุและแปลผลข้อมูลจากประสาท สัมผัสเพื่อใช้เป็นแบบจำลองและเข้าใจข้อมูลหรือโลกรอบ ๆ ตัวของมนุษย์^๘ ซึ่งมีผู้ให้ความหมาย ของ “การรับรู้” ดังนี้

เสรี วงษ์มณฑา (๒๕๔๒ : ๗๙) กล่าวว่า การรับรู้ คือ กระบวนการที่มนุษย์เลือกที่จะรับรู้ และ ตีความหมายการรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สัมผัส เพื่อที่จะสร้างภาพในสมองให้มีความหมายและมีความกลมกลืน

Kotler (๒๐๐๓ : ๒๖๗) ให้ความหมายว่า การรับรู้ หมายถึง การที่บุคคลที่ถูกจงใจ พร้อมที่จะแสดงออกมาหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับรับรู้ของบุคคลนั้นในสถานการณ์ต่าง ๆ การรับรู้เป็น กระบวนการที่แต่ละบุคคลเลือกจัดการและแปลความหมายข้อมูลข่าวสารออกมา การรับรู้ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ สิ่งกระตุ้นทางกายภาพเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับสิ่งกระตุ้นที่อยู่รอบ ๆ และเงื่อนไขของแต่ละบุคคล

^๗ สุมาลี เดชบุญพบ, ศูนย์วิทย์พัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, การศึกษาความ คิดเห็นเกี่ยวกับการจัดรายการวิทยุกระจายเสียงของเพชรบุรี, ๒๕๕๔.

^๘ “การรับรู้”. (ออนไลน์). เข้าถึงจาก : <https://th.wikipedia.org/wiki>, ๒๕๖๓.

การรับรู้เพื่อการสื่อสารนั้น มีผลต่อการรับรู้ทางสังคม โดยบุคคลจะทำความเข้าใจพฤติกรรมทางสังคมของผู้อื่น เพื่อที่จะมีปฏิสัมพันธ์ได้อย่างถูกต้อง ทั้งทางบวกและทางลบ การรับรู้ทางสังคมนั้นจะถูกตีความผ่านประสาทสัมผัสภายใต้ประสบการณ์ส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ดังนั้นเราจึงพบเห็นได้อยู่เสมอว่าคนสองคนมองเห็นสิ่งเดียวกันแต่ตีความไม่เหมือนกัน หรือรับรู้คนละอย่าง และจากการรับรู้ที่ต่างกันนั้นก็ทำให้เกิดมุมมองความทุกข์ ความสุข และพฤติกรรมที่แตกต่างกัน^๙ การรับรู้ทางสังคมมีอิทธิพลต่อชีวิตมนุษย์ เพราะการรับรู้จะกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์

๑. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้^{๑๐}

๑.๑ ลักษณะประจำตัวของบุคคลที่เป็นสิ่งเร้า

ลักษณะประจำตัวของบุคคลมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของผู้อื่นเป็นอย่างมาก เช่น บุคคลที่มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ พูดจาดี จะสามารถทำให้คนเชื่อและคล้อยตามได้โดยง่าย ซึ่งอาจจะทำให้การรับรู้ไม่ตรงกับความเป็นจริง นักจิตวิทยาเรียกปรากฏการณ์นี้ว่า Halo Effect ซึ่ง Halo Effect ทำให้เกิดความเอนเอียง (Bias) โดยการรับรู้ทางสังคมของบุคคลหนึ่งต่ออีกบุคคลหนึ่งในภาพรวมถูกบดบังโดยลักษณะพิเศษ ซึ่งอาจไม่รู้ตัวและเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา และอาจนำไปสู่ความผิดพลาด เช่น มีผลต่อการประเมินของผู้บริหารต่อพนักงาน ที่อาจจะให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่เด่นชัด เช่น ความกระตือรือร้น และปล่อยให้การประเมินทั้งหมดเป็นไปตามการประเมินเพียงพฤติกรรมเดียว ถึงแม้ว่าพนักงานคนนั้นจะขาดความรู้หรือความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน หากพนักงานได้แสดงออกถึงความกระตือรือร้น ผู้บริหารอาจจะประเมินให้เป็นผู้ที่มีสมรรถนะสูงกว่าการตัดสินจากความรู้หรือความสามารถจริง ๆ ดังนั้น ผลของ Halo Effect จะนำมาซึ่ง “ความลำเอียง” นั่นเอง ในขณะที่ Horns Effect เป็นปรากฏการณ์ตรงกันข้ามกับการเกิด Halo Effect เป็นการรับรู้ทางสังคมของบุคคลหนึ่งต่ออีกบุคคลหนึ่งในภาพรวมถูกบดบังโดยลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่ไม่ชอบ โดยที่ยังไม่ได้พิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น อาจารย์ที่ตัดสินนักศึกษาที่มีพฤติกรรมมาเรียนสาย ว่าเป็นนักศึกษาที่ไม่ดี แม้ว่านักศึกษาคคนนั้นตั้งใจเรียน ก็ไม่สามารถลบล้างภาพที่ไม่ดีในใจของอาจารย์ได้ ทำให้เกิด “อคติ” ส่งผลต่อการตัดสินบุคคลผิดพลาดและมีผลเสียระยะยาว จะเห็นได้ว่าทั้ง Halo Effect และ Horns Effect ล้วนแล้วแต่ส่งผลทำให้การรับรู้ทางสังคมของบุคคลผิดพลาดไปจากความเป็นจริง การลด Halo Effect และ Horns Effect คือ ต้องตระหนักว่า การที่จะรู้จักบุคคลได้อย่างไร แท้จริงนั้นต้องใช้เวลา และไม่อาจตัดสินคนอื่นจากองค์ประกอบเพียงอย่างเดียว

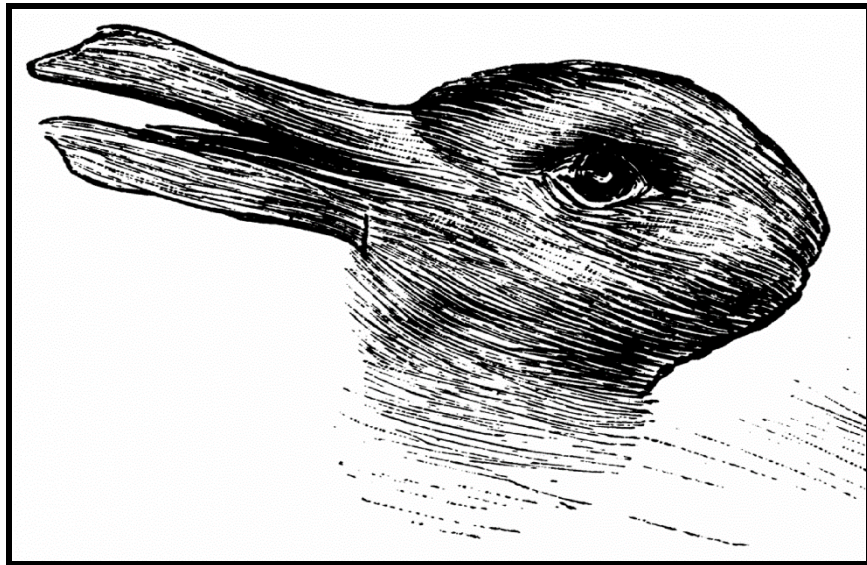
^๙ ดวงกมล ทองอยู่. “การรับรู้ทางสังคมกับความเป็นจริงทางสังคม : ความต่างที่พึงระวัง”. (วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ มกราคม-เมษายน ๒๕๕๙.), หน้า ๑๔๐ - ๑๔๙

^{๑๐} สิทธิโชค วรานุสันติกูล, จิตวิทยาสังคม: ทฤษฎีและการประยุกต์ กรุงเทพฯ : ซีเอ็ด ๒๕๔๖. หน้า ๔๕ - ๕๐

๑.๒ สถานการณ์แวดล้อมของบุคคลที่เป็นสิ่งเร้า

การรับรู้ทางสังคมของบุคคลได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์แวดล้อม เช่น บุคคลที่เป็นคนดีแต่อยู่ท่ามกลางคนไม่ดีก็จะถูกมองเป็นคนไม่ดีไปด้วย ซึ่งได้มีการทดลองเกี่ยวกับสถานการณ์แวดล้อมมีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลโดยได้นำภาพสองนัยที่สามารถมองเป็นกระต่ายหรือเป็ดก็ได้ไปทดลองกับเด็กในช่วงเวลาต่าง ๆ กัน ผลปรากฏว่าหากนำภาพดังกล่าวไปทดลองในวันอาทิตย์ช่วงเทศกาลอีสเตอร์เด็กจะเห็นเป็นภาพกระต่ายมากกว่าเห็นเป็นเป็ด แต่หากนำภาพไปทดลองในวันอาทิตย์ช่วงเดือนตุลาคมเด็กจะเห็นภาพเป็นเป็ดมากกว่ากระต่าย ดังแผนภาพที่ ๒ - ๒

แผนภาพที่ ๒ - ๒ ภาพสองนัยกระต่าย & เป็ด

ที่มา : เด็กดีดอทคอม, ออนไลน์, ๒๕๖๓

นอกเหนือจากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้าแล้ว บุคคลรอบตัวก็มีอิทธิพลต่อการรับรู้ทางสังคมของคนเช่นกัน เนื่องจากการใช้ภาพในความคิดหรือการใช้ลักษณะร่วมของกลุ่มหรือที่เรียกว่า Stereotype เป็นแนวทางในการตัดสินว่าบุคคลนั้นมีลักษณะเช่นไร Stereotype คือ ลักษณะบางสิ่งบางอย่างที่เราคาดเอาไว้ว่าผู้ที่อยู่ในกลุ่มนี้ต้องมีเหมือนกันทุกคน^{๑๑} ตัวอย่างของ Stereotype เช่น คนจีนมีภาพพฤติกรรมที่เห็นแก่ตัว จากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวจีนที่ไร้มารยาทเป็นการมองอย่างเหมารวมว่าไม่ดี ซึ่งทำให้การรับรู้ทางสังคมไม่ตรงกับความเป็นจริง บ่อยครั้งนำมาซึ่งความขัดแย้งโดยไม่จำเป็น อย่างเช่น ความขัดแย้งระหว่างชนชาติหรือศาสนา ดังนั้นจึงควรลดการเกิด Stereotype โดยการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องว่าการจะตัดสินใคร ไม่ควรจะมองในลักษณะเหมารวม

^{๑๑} จุฑารัตน์ เอื้ออำนวย, จิตวิทยาสังคม, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

ด้วยการมองและรับรู้บุคคลเป้าหมายในฐานะปัจเจกบุคคล ทำความรู้จักและเข้าใจซึ่งกันและกัน ภายใต้อารมณ์ความเท่าเทียมกัน และจะต้องมีลักษณะของการทำงานแบบร่วมมือช่วยเหลือกัน

๑.๓ คุณลักษณะของผู้รับรู้

ปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การรับรู้ต่างกันได้ เกิดจากคุณลักษณะของผู้รับรู้ เช่น ทัศนคติ แรงจูงใจ ความสนใจ ประสบการณ์ โดยปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลต่อการรับรู้ทางสังคมและสามารถที่จะเป็นตัวทำนายพฤติกรรมได้ ตัวอย่างหนึ่งที่ส่งผลต่อการรับรู้ทางสังคม ได้แก่ ประสบการณ์เดิมจากการทดลองของ Leeper เกี่ยวกับการทดสอบว่าประสบการณ์เดิมของผู้รับรู้มีผลต่อการรับรู้ การทดลองได้แบ่งเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มแรกได้ดูภาพหญิงสาว กลุ่มที่ ๒ ให้ดูภาพหญิงชรา ต่อมาให้ทั้ง ๒ กลุ่ม ดูภาพที่เป็นกลางระหว่างหญิงสาวและหญิงชรา ดังแผนภาพที่ ๒ - ๒ จากผลการทดลองพบว่า กลุ่มแรกจะรับรู้ภาพว่าเป็นภาพหญิงสาว ส่วนกลุ่มที่ ๒ จะรับรู้ภาพว่าเป็นภาพหญิงชรา ดังนั้นจะเห็นว่า ประสบการณ์เดิมนั้นเป็นสิ่งที่ผู้รับรู้นำการรับรู้ใหม่ไปเปรียบเทียบกับการรับรู้เดิมที่มีอยู่ จึงทำให้ ประสบการณ์เดิมมีอิทธิพลต่อการรับรู้ทางสังคมได้ ดังแผนภาพที่ ๒ - ๓

แผนภาพที่ ๒ - ๓ ตัวอย่างภาพที่เป็นกลางระหว่างหญิงสาวและหญิงชรา

ที่มา : เด็กดีต่อทคอม, ออนไลน์, ๒๕๖๓

ตัวอย่างของอิทธิพลของบุคคลต่อการรับรู้ทางสังคม Bruner & Goodman ได้พิสูจน์ว่าเด็กที่มีความต้องการเงินและเห็นคุณค่าของเงินแตกต่างกันจะรับรู้ขนาดของเหรียญแตกต่างกัน โดยเด็กที่มีฐานะยากจนจะวาดรูปเหรียญมีขนาดใหญ่กว่าเด็กที่มีฐานะร่ำรวย และใหญ่กว่าขนาดเหรียญจริง จึงเป็นการแสดงให้เห็นว่าความต้องการและการให้คุณค่ากับสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นมีอิทธิพลต่อการรับรู้ทางสังคม

๒. อิทธิพลของการรับรู้ที่มีต่อพฤติกรรมทางสังคม

การรับรู้ทางสังคมเป็นการพยายามทำความเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลอื่น เพื่อจะค้นหาว่า บุคคลนั้นมีเจตนาหรือความต้องการโดยอยู่เบื้องหลังพฤติกรรม หรือมีสิ่งใดที่เป็นตัวผลักดันให้เขาแสดง พฤติกรรมนั้นออกมา เพื่อนำข้อมูลนี้ไปใช้ในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในอนาคต เพื่อแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม และควบคุมความสัมพันธ์ตามความต้องการ การรับรู้ทางสังคมยังก่อให้เกิดความคาดหวัง (Expectation) ต่อบุคคลตามมาด้วย เช่น หากเรารับรู้ว่าเขาเป็นหมอ เราก็จะคาดหวังว่าเขาจะเป็นคนเก่ง ถ้าเรารับรู้ว่าเขาเป็นทหารเราก็จะ คาดหวังว่าเขาจะเป็นคนเข้มแข็ง เป็นต้น ความคาดหวังจึงมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล เพราะ ความคาดหวังเปรียบเสมือนภาพพจน์ที่ทุกคนจะพยายามแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้อง

นอกจากนี้เรายังใช้การรับรู้ทางสังคมเป็นแนวทางในการควบคุมปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยความเชื่อที่ว่าคนเราจะพยายามแสดงภาพของตนเองให้ผู้อื่นรับรู้ว่าเป็นอย่างไร เพื่อให้ภาพลักษณ์ที่รับรู้นี้เป็นตัวควบคุมพฤติกรรมของผู้อื่นที่มีต่อตน เรียกว่าเป็น “การจัดการความประทับใจ” (Impression Management) หรือ “การสร้างภาพ” ซึ่งในยุคปัจจุบันที่การสื่อสารผ่าน Social Network ต่าง ๆ เป็นที่นิยมนั้น การจัดการความประทับใจหรือการสร้างภาพที่ดีของตนให้ผู้อื่นรับรู้ว่าย่อมทำได้ง่ายขึ้น เพียงแค่โพสต์ภาพและเรื่องราวที่ดี ก็สร้างความประทับใจ หรือสามารถสร้างการรับรู้ที่ไม่ตรงกับความเป็นจริงได้

๒.๑ ความประทับใจแรกพบ (First Impression)

ความประทับใจแรกพบเป็นการรับรู้ทางสังคมที่มีอิทธิพลสูงต่อพฤติกรรมทางสังคม เนื่องจากคนเราเมื่อเกิดความประทับใจแรกพบแล้วมักจะมีแนวโน้มที่จะชื่นชมบุคคลนั้นตลอดไป โดยความประทับใจแรกพบอาจนำมาซึ่ง Halo Effect ได้ และการที่จะสร้างความประทับใจแรกพบนั้นมีโอกาสที่จะสร้างได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น โดยบุคคลจะให้ความสนใจกับข้อมูลของบุคคลที่พบกันใหม่ที่เป็นลักษณะประจำตัวที่มีความคงที่มากกว่าลักษณะประจำตัวที่เป็นลักษณะชั่วคราว และบุคคลมักจะเกิดความประทับใจแรกพบต่อบุคคลอื่น ซึ่งจะมีความประทับใจแรกพบกับข้อมูลชุดที่มาก่อน (Primary Effect) มากกว่า ข้อมูลชุดที่มาทีหลัง (Recency Effect) หากการพบกันครั้งแรกบุคคลได้รับรู้ทั้งข้อมูลด้านบวกและด้านลบ บุคคลจะจดจำข้อมูลด้านลบได้ดีกว่า ดังนั้นการพบกันครั้งแรกไม่ควรทำให้เกิดข้อมูลด้านลบ

๒.๒ การรู้เท่าทันการรับรู้ทางสังคม

การรับรู้ทางสังคมของคนเรานั้นอาจมีความคลาดเคลื่อนได้ เนื่องจากกระบวนการรับรู้ที่ “เลือก” ที่จะรับ และอาจถูกบิดเบือนด้วยปัจจัยหลายประการที่ได้กล่าวมาข้างต้น ดังนั้น การพิจารณาการรับรู้ทางสังคมว่า การรับรู้บางสิ่งบางอย่างนั้น คนอื่น ๆ อาจจะไม่ได้รับรู้ เช่นเดียวกับเรา เนื่องจากลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงไม่ควรเชื่อมุมมองการรับรู้ของตนเองเพียงผู้เดียว ไม่ควรพิจารณาบุคคลอย่างเร่งด่วนโดยใช้ข้อมูลเพียงเล็กน้อยประกอบการพิจารณา ควรที่จะมีข้อมูลประกอบการพิจารณาให้มากที่สุดในการที่จะตัดสินใคร ต้องพยายามสำรวจว่าในการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นนั้นเรามีความลำเอียง หรืออคติหรือไม่ หากพบว่าตนเองมี ควรพยายามขจัดความลำเอียงหรืออคตินั้นให้น้อยลงด้วยการหาข้อมูลอีกด้านมาเพิ่มเติมเพื่อปรับเปลี่ยน มุมมองการรับรู้ของตน เพื่อที่จะไม่ตกเป็นเหยื่อของภาพลวงตาและสิ่งลวงตาต่าง ๆ รอบตัวเรา

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.๒๕๖๑ - ๒๕๘๐

ยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกภพ อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และ ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรงควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหา ด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการ ทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล ตัวชี้วัด ประกอบด้วย (๑) ความสุขของประชากรไทย (๒) ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ (๓) ความพร้อมของกองทัพ หน่วยงานด้านความมั่นคง และการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคง (๔) บทบาทและการยอมรับในด้านความมั่นคงของไทยในประชาคมระหว่างประเทศ และ (๕) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม โดยประเด็นยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ประกอบด้วย ๕ ประเด็น ได้แก่

๑. การรักษาความสงบภายในประเทศ เพื่อสร้างเสริมความสงบเรียบร้อย และสันติสุข ให้เกิดขึ้นกับประเทศชาติบ้านเมือง โดย (๑) การพัฒนาและเสริมสร้างคนในทุกภาคส่วนให้มีความเข้มแข็ง มีความพร้อม ตระหนักในเรื่องความมั่นคง และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา (๒) การพัฒนาและเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ (๓) การพัฒนาและเสริมสร้างการเมืองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มีเสถียรภาพและมีธรรมาภิบาล เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติมากกว่าประโยชน์ส่วนตน และ (๔) การพัฒนาและเสริมสร้างกลไกที่สามารถป้องกันและขจัดสาเหตุของประเด็นปัญหาความมั่นคงที่สำคัญ

๒. การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อความมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิม และป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาใหม่เกิดขึ้น โดย (๑) การแก้ไขปัญหาความมั่นคง ในปัจจุบัน (๒) การติดตาม ฝ้าระวัง ป้องกัน และแก้ไขปัญหาที่อาจอุบัติขึ้นใหม่ (๓) การสร้างความปลอดภัยและความสันติสุขอย่างถาวรในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และ (๔) การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางบกและทางทะเล

๓. การพัฒนาศักยภาพของประเทศให้พร้อมเผชิญภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถของกองทัพและหน่วยงานด้านความมั่นคง โดย (๑) การพัฒนาระบบงานข่าวกรองแห่งชาติแบบบูรณาการอย่างมีประสิทธิภาพ (๒) การพัฒนาและฝึกพลั้งอำนาจแห่งชาติ กองทัพและหน่วยงาน ความมั่นคง รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ให้พร้อม ป้องกันและรักษาอธิปไตยของประเทศ และเผชิญกับภัยคุกคามได้ทุกมิติทุกรูปแบบและทุกระดับ และ (๓) การพัฒนาระบบเตรียมพร้อมแห่งชาติและการบริหารจัดการภัยคุกคามให้มีประสิทธิภาพ

๔. การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์กร ภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบสุข สันติสุข ความมั่นคง และความเจริญ ก้าวหน้าให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลกอย่างยั่งยืน โดย (๑) การเสริมสร้างและรักษาดุลยภาพสภาวะ

แวดล้อมระหว่างประเทศ (๒) การเสริมสร้างและดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของภูมิภาค และ (๓) การร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์กรภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ

๕. การพัฒนากลไกการบริหารจัดการความมั่นคงแบบองค์รวม เพื่อให้กลไกสำคัญต่าง ๆ ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการใช้หลักธรรมาภิบาล และการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดย (๑) การพัฒนากลไกให้พร้อมสำหรับการติดตาม เฝ้าระวัง แจ้งเตือน ป้องกัน และแก้ไขปัญหาความมั่นคงแบบองค์รวมอย่างเป็นรูปธรรม (๒) การบริหารจัดการความมั่นคงให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศ ในมิติอื่น ๆ และ (๓) การพัฒนากลไกและองค์กรขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๖๒^{๑๒}

กำหนดให้ ศรชล.มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการทั้งปวงในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี มีการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยหน่วยปฏิบัติการหลัก ได้แก่ กองทัพเรือ กรมศุลกากร กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมเจ้าท่า กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง นอกจากนี้ยังมีหน่วยปฏิบัติการร่วม ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมป่าไม้ กรมสรรพสามิต กรมควบคุมมลพิษ กรมศิลปากร กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อให้ ศรชล.สามารถปฏิบัติการกิจตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และกำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (นปท.) ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ วางระเบียบเกี่ยวกับการอำนวยความสะดวกการปฏิบัติงาน งบประมาณ การเงิน การคลัง การจัดการทรัพย์สิน และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของ ศรชล. รวมทั้งติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานทั้งปวงในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และมีคณะกรรมการที่ปรึกษาและจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เรียกโดยย่อว่า “อจล.” ทำหน้าที่ในการให้คำปรึกษาและจัดการความรู้เกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

การจัดตั้ง ศรชล.นั้น กำหนดให้นายกรัฐมนตรีเป็น ผู้อำนวยการ.ศรชล. โดย ศรชล. มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน สั่งการ ติดตาม ตรวจสอบประเมินภัยคุกคาม และสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการกิจด้านการรักษาผลประโยชน์ทางทะเล ทั้งในภาวะปกติและภาวะไม่ปกติ ทำหน้าที่เสนอแผนและแนวทางในการปฏิบัติงานและดำเนินการตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ หรือแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลดำเนินการเกี่ยวกับระบบควบคุมบังคับบัญชาและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติงานของ ศรชล. รวมถึงเสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักรู้ถึงความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

^{๑๒} “พระราชบัญญัติ การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๖๒”, หมวด ๒ ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มาตรา ๑๗, ราชกิจจานุเบกษา, เล่มที่ ๑๓๖ ตอนที่ ๓๐ ก (๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒)

นอกจากนี้ ยังให้มีคณะกรรมการบริหารศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เรียกโดยย่อว่า “คณะกรรมการบริหาร ศรชล.” ที่มี ผบ.ทร. เป็นประธานกรรมการทำหน้าที่ในการให้ความเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำแผนงานต่าง ๆ และให้คำปรึกษาในการปฏิบัติงานในหน้าที่และอำนาจของ ศรชล. รวมถึงการวางระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และระดับพื้นที่นั้นมี ศรชล.ภาค และ ศรชล.จังหวัด ซึ่งภารกิจการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้ดำเนินการ **โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้เสียจากภาคส่วนต่าง ๆ** รวมถึงมีมาตรการและกลไกในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและดำเนินการแก้ไขปัญหาตามระดับความรุนแรงทั้งในภาวะปกติ และในภาวะไม่ปกติ

แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔)

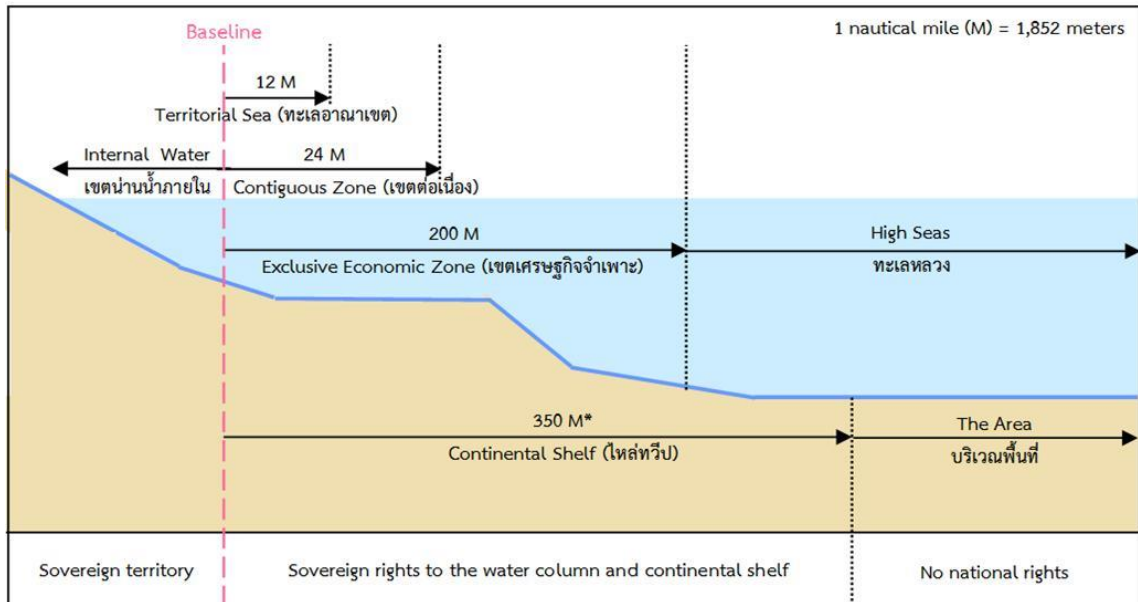
แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔)^{๑๓} นั้นจัดทำโดยสำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นแผนหลักสำหรับหน่วยงานภาครัฐและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ในการปกป้องและรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ให้สอดคล้องกับมิติการพัฒนาประเทศ ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และช่วยนำประเทศมุ่งสู่เป้าหมาย “ประเทศมั่นคง ประชาชนมั่งคั่ง” โดยอาศัยผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่สำคัญ โดยกำหนดวิสัยทัศน์คือ “ประเทศไทยสามารถปกป้อง รักษา และแสวงหาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างสมดุล และยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการบริหารจัดการ และการบูรณาการการใช้พลังอำนาจของชาติในทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ” โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. ความสำคัญของทะเลและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ประเทศไทยมีพื้นที่เขตทางทะเล ประมาณ ๓๒๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร มีความยาวชายฝั่งทะเลรวม ๓,๐๑๐ กิโลเมตร การแบ่งทะเลของไทย ประกอบด้วยน่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต เขตต่อเนื่อง เขตไหล่ทวีป และเขตเศรษฐกิจจำเพาะ โดยเป็นไปตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒ ดังแสดงได้ตามแผนภาพที่ ๒ - ๔

^{๑๓} สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ, แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔)

แผนภาพที่ ๒ - ๔ ภาพตัดขวางแสดงเขตทางทะเลตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ.๑๙๘๒

ที่มา : คณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.), ออนไลน์, ๒๕๖๓

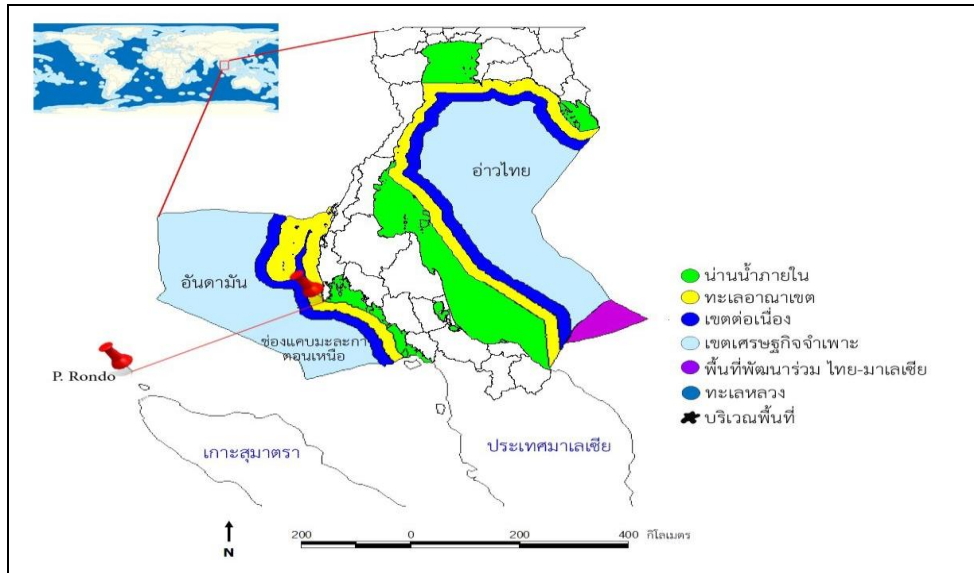
จากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์จะเห็นได้ว่า น่านน้ำอ่าวไทยนั้น มีลักษณะเป็นกึ่งปิดล้อมด้วยน่านน้ำที่เป็นเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศต่าง ๆ ถึง ๒ ชั้น ด้านอ่าวไทยชั้นใน คือ ประเทศกัมพูชา เวียดนาม และมาเลเซีย และชั้นนอกคือ ประเทศจีน อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ส่วนทางด้านตะวันตกในส่วนในพื้นที่ตอนเหนือของช่องแคบมะละกาถูกโอบล้อมด้วยน่านน้ำของประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ส่วนพื้นที่ตอนบนในส่วนของทะเลอันดามันถูกโอบล้อมด้วยน่านน้ำของประเทศอินเดียและเมียนมา ดังแสดงได้ตามแผนภาพที่ ๒ - ๔

จากการประเมินพบว่า ผลประโยชน์ทางทะเลของชาติในปัจจุบัน มีไม่ต่ำกว่า ๒๔ ล้านล้านบาทต่อปี และคาดการณ์ว่าในห้วง ๑๐ ปีข้างหน้า มีแนวโน้มที่จะมีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง^{๑๔} ทั้งนี้เพราะทะเลเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญ เป็นแหล่งท่องเที่ยวสวยงาม มีทั้งทรัพยากรธรรมชาติ แร่ธาตุและปิโตรเลียมรวมถึงมีความสำคัญต่อการคมนาคมลำเลียงขนส่งสินค้าเข้าออกประเทศ นอกจากนี้ผลประโยชน์ทางทะเลยังรวมถึงอาณาเขตในทะเลหลวง และเขตทางทะเลของประเทศอื่นทั่วโลกที่สามารถทำความตกลงกันได้ ซึ่งกล่าวได้ว่า “ทะเลเป็นแหล่งที่มาของกำลังอำนาจ

^{๑๔} บทสัมภาษณ์ รศ.ดร.เผด็จศักดิ์ จารยะพันธุ์ อนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.), สำนักข่าวอิศรา, (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.isranews.org/south-news/320-thaireform/thaireform-news/thaireform-news-environment/39824-sea110758.html>, ๒๕๖๓.

แห่งชาตินำมาสู่ความมั่นคงและความมั่งคั่งของชาติ ซึ่งในอนาคตพลังอำนาจของชาติที่มาจากทะเล จะยิ่งทวีความสำคัญมากขึ้น”

แผนภาพที่ ๒ - ๕ อาณาเขตทางทะเลของไทย

ที่มา : คณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (อจล.), ออนไลน์, ๒๕๖๓

พื้นฐานของผลประโยชน์ของชาติทางทะเลตามแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลนั้น กำหนดว่า “จำเป็นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับและการคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม อยู่บนพื้นฐานการรับรู้ของสังคม เป็นเป้าหมายสูงสุดร่วมกันของทุกฝ่ายภายในชาติ เพื่อให้ประเทศมีความมั่นคง ประชาชนมีความมั่งคั่ง และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีเกียรติภูมิ และศักดิ์ศรีในเวทีระหว่างประเทศ”^{๑๕} ทั้งนี้ ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลประกอบด้วย อำนาจอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน สิทธิอธิปไตยและเขตอำนาจของชาติทางทะเล ด้านความมั่นคง สงบเรียบร้อย ปลอดภัย และการมีสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์และดำเนินกิจกรรมทางทะเล ด้านความเจริญรุ่งเรือง สมบูรณ์มั่งคั่งยั่งยืน ประชาชนอยู่ดีมีสุข ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว มีเกียรติ ศักดิ์ศรี และเป็นที่ยอมรับในประชาคมระหว่างประเทศ

๒. สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเล

สถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลในระดับโลก การที่เทคโนโลยีได้เชื่อมโยงโลกเข้าด้วยกัน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ระบบโลกปรับตัวเป็นระบบหลายขั้วอำนาจ มีทั้งการแข่งขันและร่วมมือ ในขณะที่ภัยคุกคามเป็นแบบข้ามชาติ เช่น การก่อการร้าย การค้ามนุษย์ การลักลอบขนส่งอาวุธ โจรสลัด ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาความมั่นคงด้านอาหารและ

^{๑๕} สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ, แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔), หน้า ๓

ด้านพลังงาน ซึ่งทั้งหมดนี้จะนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศได้ ในขณะที่ความมั่นคงทางทะเลในระดับภูมิภาคขึ้นอยู่กับบทบาทและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในภูมิภาคกับประเทศมหาอำนาจเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่มีความอ่อนไหวต่อความมั่นคงและเศรษฐกิจของโลกอย่างยิ่ง ซาติมหาอำนาจทั้งหลายต่างให้ความสำคัญ อีกทั้งพื้นที่ทะเลจีนใต้ยังมีปัญหาความขัดแย้งในการอ้างสิทธิเหนือหมู่เกาะต่าง ๆ และในส่วนของความมั่นคงทางทะเลของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านนั้น ยังคงมีประเด็นเขตแดนทางทะเล การอ้างสิทธิทับซ้อนทางทะเล นอกจากนี้ปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหายาเสพติด การเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาประมง เป็นต้น สำหรับสถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่ทางทะเลของประเทศไทยนั้นมี ๓ กลุ่มที่สำคัญและสัมพันธ์กันคือ ๑) กลุ่มปัญหาการบริหารจัดการของรัฐ ซึ่งหน่วยงานรัฐยังขาดประสิทธิภาพ ขาดการประสานงานและบูรณาการ การขาดงบประมาณ กฎหมายที่ล้าสมัยและซ้ำซ้อน รวมไปถึงการขาดการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้นโยบายของชาติที่ผ่านมาให้ความสำคัญกับทะเลน้อยมาก ๒) กลุ่มปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การแสวงหาประโยชน์อย่างขาดความรับผิดชอบและการควบคุม ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างรุนแรง อาทิ การก่อมลพิษทางทะเล การทำประมงอย่างขาดความรับผิดชอบ การประมงที่ผิดกฎหมาย (Illegal Unreported and Unregulated Fishing - IUU) ฯลฯ ทั้งนี้ ปัญหาเหล่านี้ยังส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางสังคมและชุมชน และอาจนำไปสู่ปัญหาระหว่างประเทศอีกด้วย ๓) กลุ่มปัญหาภัยคุกคามและอาชญากรรมข้ามชาติ เช่น การลักลอบขนส่งสิ่งผิดกฎหมาย ยาเสพติด การค้ามนุษย์ ค้าอาวุธ การหลบหนีเข้าเมือง การก่อการร้าย โจรสลัด จากปัญหาต่าง ๆ ทำให้รัฐจะต้องปรับตัว เพื่อให้การควบคุมทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

๓. วัตถุประสงค์ของชาติทางทะเล

จากผลของการวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงทางทะเล สามารถกำหนดเป็นวัตถุประสงค์ของชาติทางทะเลได้ดังนี้ (๑) เพื่อปกป้องและรักษาอำนาจอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน สิทธิอธิปไตย และเขตอำนาจของชาติทางทะเลจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ (๒) เพื่อคุ้มครองและรักษาชีวิต สิทธิ และทรัพย์สินของประชาชนที่ดำเนินกิจกรรม หรือมีความเกี่ยวข้องกับทะเลทั้งในและนอกร่านน้ำ (๓) เพื่อจัดการและควบคุมการใช้ทะเลให้มีความสงบเรียบร้อย มีประสิทธิภาพเอื้อต่อการดำเนินกิจกรรมของทุกฝ่ายร่วมกันอย่างสมดุลและยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมศักยภาพในการแสวงหาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (๔) เพื่อปกป้อง รักษาและฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล (๕) เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เสริมสร้างองค์ความรู้ ความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล และปลูกจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากร ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (๖) เพื่อจัดทำและพัฒนานโยบาย รวมทั้งการบริหารจัดการทางทะเลโดยองค์กรของรัฐ

๔. ยุทธศาสตร์ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล

แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลฉบับนี้ ได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์สำคัญ ดังนี้
ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาศักยภาพความมั่นคงของชาติทางทะเล โดยการใช้พลังอำนาจของชาติจัดการกับภัยคุกคามด้วยแนวคิดเชิงป้องกันและป้องปราม การเสริมสร้างและพัฒนากำลังทางเรือให้สอดคล้องกับพลังอำนาจอื่น ๆ อย่างเหมาะสม มุ่งพัฒนาความร่วมมือและความเข้าใจอันดีกับหน่วยงานทางทะเลของมิตรประเทศในทุกกระดับ เพื่อลดและยุติความขัดแย้งระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การคุ้มครองการใช้ประโยชน์จากทะเล โดยสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจกับต่างประเทศ พัฒนากลไกเพื่อรองรับการกระทำอันรุนแรงในทะเล แก้ปัญหาโจรสลัด เสริมสร้างและพัฒนาระบบตรวจการณ์ และการควบคุมเรือ ให้มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงและพัฒนาองค์กรทางทะเล

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความสงบเรียบร้อย และส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากทะเล ด้านคมนาคมขนส่งทางทะเล การประมง การท่องเที่ยว กิจกรรมพาณิชย์ ซึ่งต้องคำนึงถึงสิทธิความเป็นธรรมและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม บริหารจัดการอย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างความสมดุลและยั่งยืนของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล การสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางนโยบาย และการจัดการทรัพยากร การรักษาสิ่งแวดล้อม ตระหนักถึงผลจากการทำลายทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม การบังคับใช้กฎหมายต้องเคร่งครัดและเป็นธรรม สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อร่วมกันรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ องค์กรความรู้ และความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล โดยจัดตั้งองค์กร หรือสถาบันที่ทำหน้าที่ศึกษา ค้นคว้า วิจัย และจัดการความรู้เกี่ยวกับทะเล การรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ถึงความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากทะเลอย่างยั่งยืนและเหมาะสม โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม ต้องพัฒนาบุคลากร และเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนชายทะเล จัดตั้งอาสาสมัครและเครือข่ายข้อมูลข่าวสารภาคประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเลโดยองค์การของรัฐ ด้วยการเข้าเป็นภาคีสัญญาต่าง ๆ รวมถึงความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติทุกด้าน พัฒนากฎหมายและระเบียบภายในรองรับและให้ทุกฝ่ายนำแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลไปปฏิบัติ จัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบการรักษาสภาพผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และทุกฝ่ายสนับสนุนและมีส่วนร่วม ภายใต้กลไกและระบบการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

๕. แนวทางการขับเคลื่อนแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔)

ระดับนโยบายใหม่มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการนโยบายและอำนวยการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (นอพท.) และในระดับปฏิบัติทั้งในส่วนกลาง กำหนดให้มีการแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการประสานแผนงาน โครงการและงบประมาณ รวมทั้งติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน เป็นกลไกหลักรับผิดชอบการประสานแผน งบประมาณ และการติดตามประเมินผล ในส่วนกลางระดับกระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และระดับปฏิบัติในส่วนกลางและในพื้นที่ เป้าหมายนั้น กำหนดให้ ศรชล.รับผิดชอบการดำเนินงานในภาพรวม และในพื้นที่เป้าหมายนั้น ให้มีการจัดตั้งหน่วยย่อยของ ศรชล. ได้แก่ ศรชล.เขต ๑ - ๓ เพื่อแบ่งพื้นที่รับผิดชอบต่อไป

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔) นั้น พบว่าวิสัยทัศน์ระยะไปถึง การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการบริหารจัดการ และการบูรณาการการใช้พลังอำนาจของชาติในทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงพื้นฐานความสำคัญของทะเล และผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ต้องตั้งอยู่บน พื้นฐานของการยอมรับและการคำนึงถึง

ผลประโยชน์ส่วนรวม อยู่บนพื้นฐานการรับรู้ของสังคม เป็นเป้าหมายสูงสุดร่วมกันของทุกฝ่าย ภายในชาติ ซึ่งประเด็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานและความสำเร็จของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลคือ รัฐและประชาชนขาดการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ไม่ให้ความสำคัญกับทะเลและขาดการส่งเสริมโครงสร้างพื้นฐานทางทะเล ที่ทำให้การทำงานขาดประสิทธิภาพ รัฐบาลจึงต้องมีการกำหนดแนวทางและเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยกำหนดในวัตถุประสงค์ของชาติ คือ การเสริมสร้างองค์ความรู้ ความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล และปลูกจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากร ตลอดจนส่งเสริมการ เข้ามามีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และประเด็นยุทธศาสตร์ที่ต้องเน้น การสนับสนุนและส่งเสริมให้ ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม สร้างความตระหนักรู้ด้วย การรณรงค์ให้ความรู้กับประชาชนและผู้ ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ถึงความสำคัญและการใช้ประโยชน์จากทะเลอย่างยั่งยืนและเหมาะสม แสดงให้เห็นว่าความมุ่งหมายของแผนฯ ได้ให้ความสำคัญต่อการสื่อสารในทุกระดับเพื่อให้สร้างการรับรู้ และการยอมรับของทุกฝ่าย ทั้งนี้เพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารและการสร้างการรับรู้ ในทุกระดับนั้น เพื่อหาวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการแก้ปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ คือแนวทาง ที่ตอบสนองต่อการสร้างสภาวะที่เอื้อต่อการดำเนินยุทธศาสตร์ ซึ่งรวมถึงการสร้างการรับรู้ โดยมี งานวิจัยและบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. งานวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างความเข้าใจและการยอมรับยุทธศาสตร์ชาติ

ระยะ ๒๐ ปี^{๑๖}

คณะนักศึกษาลัทธิสุตฺตจิตวิทยาความมั่นคง รุ่น ๑๑๗ สจว.สปท.บก.ทท. พบว่า ปัญหาสำคัญที่ส่งผลต่อการสร้างความเข้าใจและการยอมรับ ยุทธศาสตร์ชาติ คือ ปัญหาด้านการ สื่อสารเพื่อการสร้างการรับรู้ ปัญหาการมีส่วนร่วมของแต่ละภาคส่วน และอุปสรรคสำคัญที่สุดคือ เรื่อง “ความไว้วางใจ” จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เวลาในการสร้างความเข้าใจและปรับเปลี่ยนให้ เป็นที่ยอมรับร่วมกัน และควรใช้การสื่อสารทางยุทธศาสตร์เพื่อสร้างความเข้าใจและการยอมรับใน ยุทธศาสตร์ ซึ่งการสื่อสารถือเป็นหัวใจของการทำความเข้าใจระหว่างกัน รวมถึงการสร้าง ความเข้าใจ และการยอมรับ

รูปแบบและแนวทางการสร้างความเข้าใจและยอมรับในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ประกอบด้วยกลยุทธ์ ๖ ประเภท คือ (๑) กลยุทธ์ การให้การศึกษาและการติดต่อสื่อสาร (๒) กลยุทธ์การมีส่วนร่วมและมีส่วนเกี่ยวข้อง (๓) กลยุทธ์

^{๑๖} สจว.สปท.บก.ทท., สจว.๑๑๗, แนวทางการสร้างความเข้าใจและการยอมรับ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี, พ.ศ.๒๕๖๐

การอำนวยความสะดวกและการสนับสนุน (๔) กลยุทธ์การเจรจาต่อรองและการตกลงเห็นด้วย (๕) กลยุทธ์การจัดกระทำและการร่วมมือ (๖) กลยุทธ์การใช้อำนาจบังคับอย่างชัดเจนและไม่ชัดเจน ด้วยกระบวนการสื่อสาร คือ ภาครัฐทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสาร การกำหนดเอกสารเพื่อประชาสัมพันธ์ กำหนดช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสม ซึ่งประชาชนจะต้องเข้าใจและสามารถแสดงออกถึงทัศนคติที่ดี ต่อยุทธศาสตร์ชาติ โดยค้นหาข้อมูลสะดวก ถูกต้อง รัฐต้องรณรงค์สร้างวัฒนธรรมและการตื่นตัว ในการสนองต่อการยอมรับยุทธศาสตร์ชาติ โดยขยายผลสร้างการรับรู้ในส่วนต่าง ๆ ต่อไป

๒. เอกสารวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ กองทัพอไทย^{๑๗}

การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication : STRATCOM) ถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่สำคัญในมิติการทหาร การป้องกันประเทศ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการ ป้องกันประเทศ (ศศย.สปท.) จึงได้ศึกษาวิจัย เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพอไทย” (Development of Strategic Communication Guidelines for Royal Thai Armed Forces) ซึ่งได้กำหนด หลัก ๑๐ ประการ ได้แก่ ๑) การขับเคลื่อนด้วยผู้นำหรือภาวะผู้นำ ๒) ความมีเอกภาพในความพยายาม ความมีเอกภาพในการสื่อสาร และเอกภาพในการบังคับบัญชา ๓) ความน่าเชื่อถือ ๔) การตอบสนองที่ถูกต้อง รวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ ๕) ความต่อเนื่อง ๖) ความเข้าใจ ๗) การมุ่งติดตามผลลัพธ์ ๘) ความแพร่หลาย ๙) ความไวเนื้อเชื่อใจ ๑๐) การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

กระบวนการ STRATCOM ของกองทัพอไทย ที่เปรียบเสมือนเครื่องมือสำหรับผู้นำ หรือผู้บัญชาการระดับสูงจนถึงผู้ปฏิบัติงานระดับสุดท้าย นำไปประยุกต์ใช้กับการดำเนินงาน ทั้งในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี ดังนี้ ๑) การกำหนดความชัดเจนเจตนาของผู้นำ ๒) การกำหนดวัตถุประสงค์ของ STRATCOM ให้ชัดเจนในการพิจารณาสถานการณ์ กลุ่มเป้าหมาย ชัดความสามารถ ๓) การสำรวจสภาพแวดล้อม การทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมอย่างลึกซึ้ง ๔) การกำหนดและทำความเข้าใจเป้าหมายและกลุ่มเป้าหมาย ๕) การวางรูปแบบ หัวข้อ (Theme) สิ่งที่จะสื่อ (Message) กิจกรรม (Activity) เครื่องมือ (MEAN) และ ๖) การกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จ การจัดลำดับความสำคัญของปัจจัย รวมถึง ๗) การประเมินผล โดยติดตามความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

^{๑๗} ศศย.สปท.บก.ทท., เอกสารวิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง ฉบับที่ ๑๔/ ๕๙ (๑ - ๑๕ มิ.ย.๕๙), แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication : STRATCOM) ของกองทัพอไทย

๓. DOD Strategic Communication: Integrating Foreign Audience Perceptions into Policy Making, Plans, and Operations^{๑๘}

การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกระทรวงกลาโหมสหรัฐ ในแง่มุมของการบูรณาการการรับรู้ของผู้รับสารที่เป็นชาวต่างประเทศไว้ในการกำหนดนโยบายแผนงานและการดำเนินงาน จัดทำโดย Michael Courts ตำแหน่ง Acting Director, International Affairs and Trade และ John Pendleton ตำแหน่ง Director, Defense Capabilities and Management ใน องค์ กร United States Government Accountability Office จัดทำในปี ค.ศ.๒๐๑๒ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกระทรวงกลาโหมสหรัฐ ที่จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญต่อการรับรู้ ของประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เป็นชาวต่างชาติ ในพื้นที่ปฏิบัติงานของกระทรวงกลาโหมในต่างประเทศ โดยจะต้องนำมาบูรณาการไว้ในกระบวนการตั้งแต่ขั้น กำหนดนโยบาย ชั้นจัดทำแผนและชั้นการปฏิบัติในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

๔. U.S. Joint Forces Command. Strategic Communication, 2010^{๑๙}

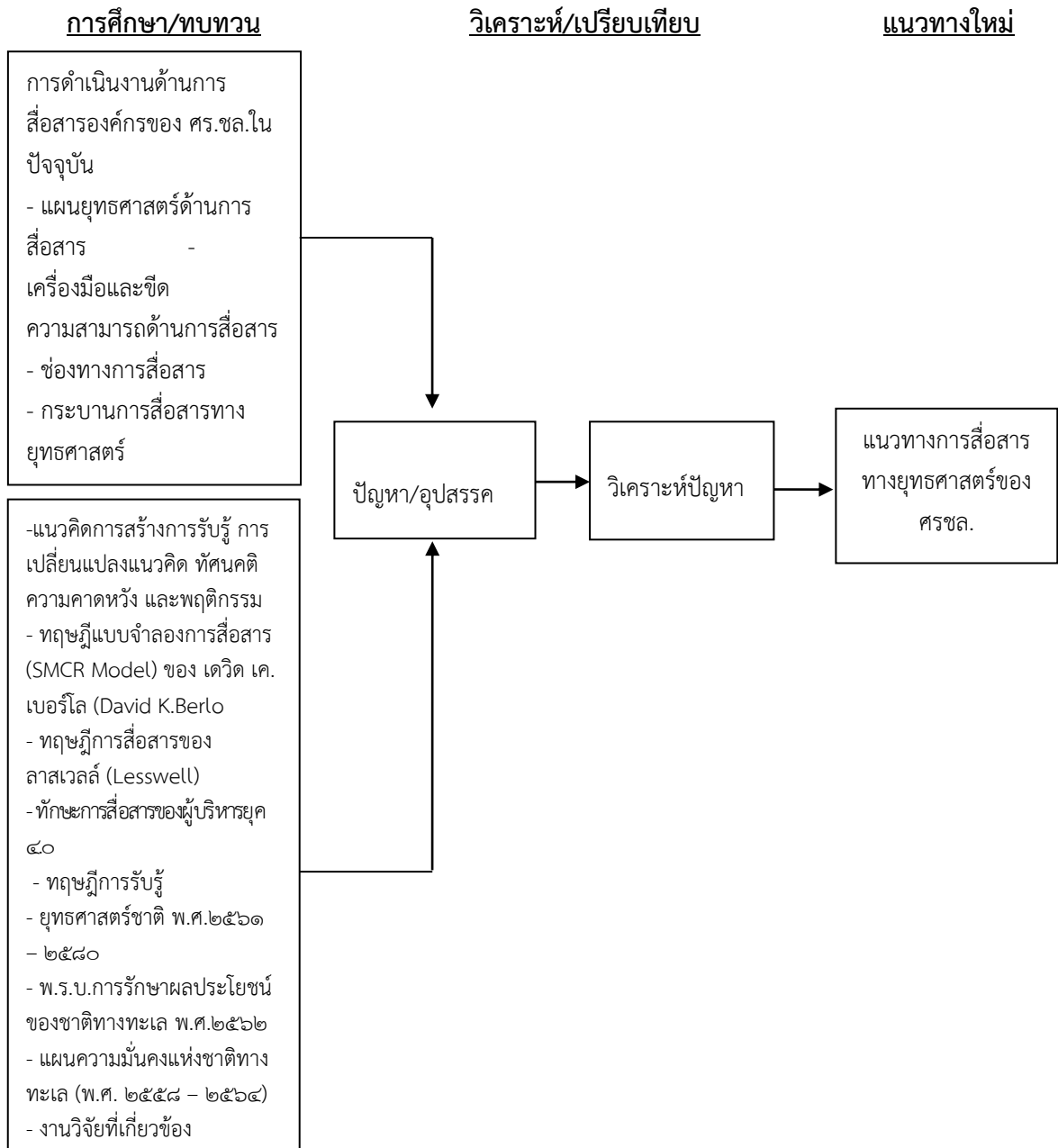
เอกสารดังกล่าว ได้ระบุถึง การใช้การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ โดยการบูรณาการกำลังอำนาจในการปฏิบัติการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ เพื่อการสร้างและรักษา หรือปกป้องสถานะที่ฝ่ายเราต้องการ โดยมีเป้าหมายคือผู้รับสารหลัก ที่จะต้องได้รับผลกระทบที่ทำให้เกิดการรับรู้ มีเข้าใจและยินยอมที่จะปฏิบัติตามฝ่ายเรา ซึ่งอาศัยขีดความสามารถที่มีทั้งในด้าน กิจการสาธารณะ PA, การปฏิบัติการข่าวสาร IO, กลาโหมสนับสนุนการทูตสาธารณะ DSPD และจะต้องมีการประสานงาน จัดทำแผน กำหนดประเด็นหลัก สารและช่องทาง ให้สอดคล้องกับกำลังอำนาจแห่งชาติในทุกมิติ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อทำให้เกิดสถานะที่เอื้อต่อการดำเนินนโยบายของรัฐ ซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของรัฐนั้น ๆ โดยความร่วมมือจะเกิดขึ้นได้เมื่อ กลุ่มเป้าหมายมีการรับรู้ เข้าใจในสิ่งที่รัฐจะดำเนินการ และยินยอมที่จะปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ ดังนั้น ในการแก้ไขปัญหาของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ด้านการรับรู้ เข้าใจ และการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ จึงควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานในด้านการสร้างการรับรู้ เข้าใจ การประสานความร่วมมือ การสร้างการมีส่วนร่วมของ ทรชล.ว่ามีความสอดคล้องกับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์หรือไม่อย่างไร และมีผล การปฏิบัติที่บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

^{๑๘} GAO U.S. Government Accountability Office, DOD STRATEGIC COMMUNICATION, GAO-12-612R: Published: May 24, 2012. Publicly Released: May 31, 2012. <<https://www.gao.gov/products/GAO-12-612R>> (๑๙ มีนาคม ๖๓)

^{๑๙} U.S. Joint Forces Command. Strategic Communication, 2010, Page II-10.

กรอบแนวคิดของการวิจัย

สรุป

จากการศึกษาพบว่าในการทำงานของ ศรชล. ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วน สำหรับการปฏิบัติงานร่วมกันและสนับสนุนกัน ซึ่งการจะเกิดภาพการบูรณาการของทุกภาคส่วนได้นั้น ต้องมีพื้นฐานมาจากการรับรู้และเข้าใจ ด้วยเครื่องมือ “สื่อสารทางยุทธศาสตร์” เพื่อถ่ายทอดยุทธศาสตร์ของการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับ และเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล ที่กำหนดไว้ในแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลว่า “ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับและการคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม อยู่บนพื้นฐานการรับรู้ของสังคม” อันจะส่งผลให้ประเทศมีความมั่นคง ประชาชนมีความมั่งคั่ง และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีเกียรติภูมิ และศักดิ์ศรีในเวทีระหว่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ ศรชล. ที่หน้าที่ระดับยุทธศาสตร์ในด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จึงต้องมีหน้าที่ประการหนึ่ง คือ “เสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักรู้ถึงความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” แต่ในระบบงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจของ ศรชล. นั้น ไม่ครอบคลุมและไม่สอดคล้อง ทำให้ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือ และมีความขัดแย้งกับภาคเอกชน ประชาชน การกำหนดแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ให้เป็นรูปธรรม จะทำให้ลดความไม่เข้าใจ ความไม่ร่วมมือ และส่งเสริมการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ การที่ ศรชล. จะสามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติทางทะเลจนบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น ศรชล. จะต้องมีการพัฒนาการสื่อสารองค์กร ตามแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ เพื่อที่จะทำให้รัฐ หน่วยงานของรัฐ บุคลากรภาครัฐ ไม่ว่าจะป็นหน่วยปฏิบัติการหลักหรือหน่วยปฏิบัติการร่วม มีความรู้และเข้าใจในบริบทของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่ดีขึ้น เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของ ศรชล. ซึ่งแม้ว่าบุคลากรจะมาจากหน่วยงานต้นสังกัดที่มีความแตกต่างกันในปัจจัยต่าง ๆ และต้องมาปฏิบัติงานร่วมกันก็จะสามารถดำเนินงานร่วมกันได้อย่างเป็นเอกภาพ ส่งผลต่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป โดยในการศึกษาครั้งนี้ จำเป็นจะต้องศึกษาบทบาทในทฤษฎีการสื่อสาร ทฤษฎีการรับรู้ หลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ รวมถึงแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ขององค์กรต่าง ๆ อันจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดแนวคิดในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของ ศรชล. ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลต่อไป

บทที่ ๓

ศรชล.กับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่ผ่านมา

สภาพปัญหา และผลกระทบ

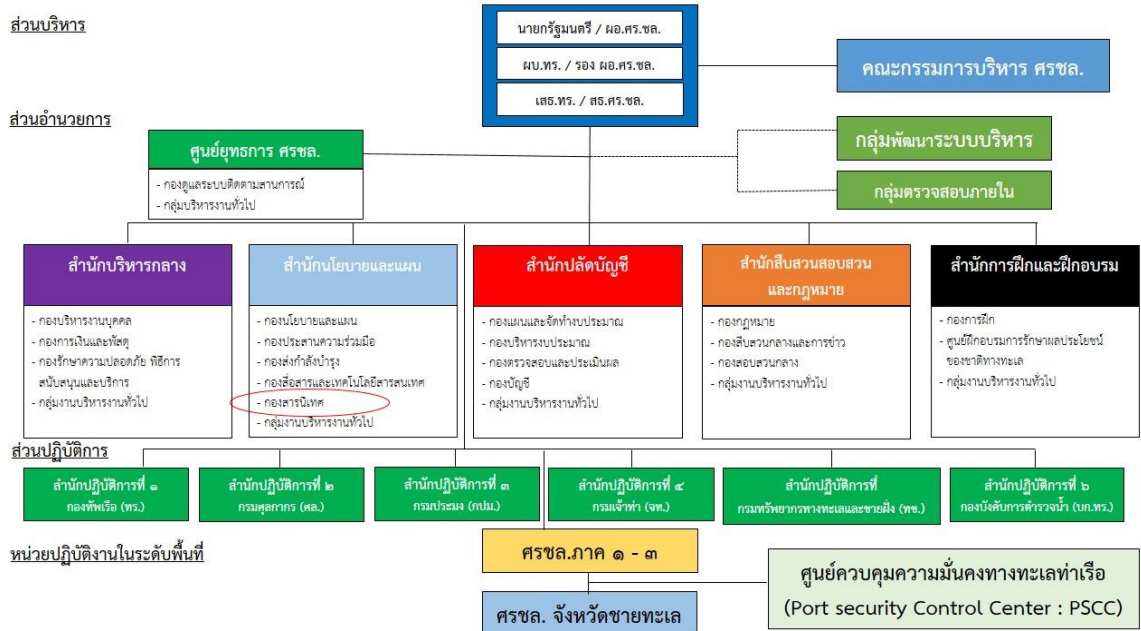
กล่าวนำ

การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในทุกมิตินั้น จำเป็นต้องมีการบูรณาการในการทำงานร่วมกันและการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดย ศรชล. ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบระดับนโยบายจะต้องเป็นผู้ดำเนินการในการสร้างการรับรู้และเข้าใจในความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และบทบาทหน้าที่ของ ศรชล. แต่จากผลการปฏิบัติงานในภาพรวมของ ศรชล. ตามที่ปรากฏนั้น ยังคงมีปัญหาที่สะท้อนถึงปัญหาการขาดความเข้าใจ ขาดความร่วมมือ ขาดความเป็นเอกภาพ ขาดการสนับสนุน จากภาคส่วนต่าง ๆ ดังนั้นเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยได้ศึกษาพื้นฐานแนวความคิดทางยุทธศาสตร์ในแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ และศึกษาบทบาทหน้าที่ของ ศรชล. ที่กำหนดตาม พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๖๒ รวมถึงการดำเนินงานตามโครงสร้างของ ศรชล. และขีดความสามารถที่มี โดยมุ่งเน้นเฉพาะในด้านการสื่อสาร เพื่อสร้างการรับรู้ เข้าใจและยอมรับต่อทุกภาคส่วนให้ทราบว่า ศรชล. มีการกำหนดแนวทางในการดำเนินการอย่างไร มีอุปสรรคและข้อขัดข้องอะไรบ้างที่ส่งผลกระทบต่อ การรับรู้และเข้าใจในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งนี้เพื่อหาหนทางแก้ไขปรับปรุงให้สามารถสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นในอนาคตต่อไป

ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)

ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) นั้น จัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ. การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๖๒ มีการแบ่งส่วนงานและภารกิจ โครงสร้างหลัก ในระดับบริหารและระดับปฏิบัติ ออกเป็น ๔ ระดับ ได้แก่ ๑) ส่วนบริหาร ๒) ส่วนอำนวยการ ๓) ส่วนปฏิบัติการ ๔) ส่วนปฏิบัติงานในพื้นที่ สามารถแสดงเป็น โครงสร้างศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ได้ดังแผนภาพที่ ๓ - ๑

แผนภาพที่ ๓ - ๑ โครงสร้าง ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ที่มา : ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล, ๒๕๖๔

กรอบอัตรากำลัง ประกอบด้วย อัตรากำลังข้าราชการ รวม ๑,๑๗๐ อัตรากำลัง และ อัตรากำลังพนักงานราชการ รวม ๗๓ อัตรากำลัง โดยเป็นการจัดกำลังพลที่เป็นข้าราชการจากหน่วยปฏิบัติหลัก โดยการจัดจะมีทั้งแบบปฏิบัติหน้าที่ควบกับหน้าที่โดยตำแหน่งอื่น และที่จัดเข้าบรรจุเป็น อัตรากำลังพล โดยกำหนดให้หมุนเวียนมาปฏิบัติหน้าที่คราวละ ๒ ปี และไม่กระทบกับการประเมินผลการปฏิบัติงานและการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งในสายงานปกติ ในส่วนของ การกิจการ รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตามที่บัญญัติไว้ใน หมวดที่ ๓ ของ พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลนั้น กำหนดรายละเอียดในการใช้อำนาจของหน่วยงานทางทะเลที่มาปฏิบัติงานใน ศร.ชล. สามารถรวบรวมภัยคุกคามทางทะเลที่ ศร.ชล. จะต้องเผชิญ ได้ ๙ ด้าน^๒ ดังนี้

^๑ “ข่าวการเมือง : ข้อเสนอโครงสร้าง และอัตรากำลัง ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศร.ชล.)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.ryt9.com/s/cabt/3039933>, ๒๕๖๓.

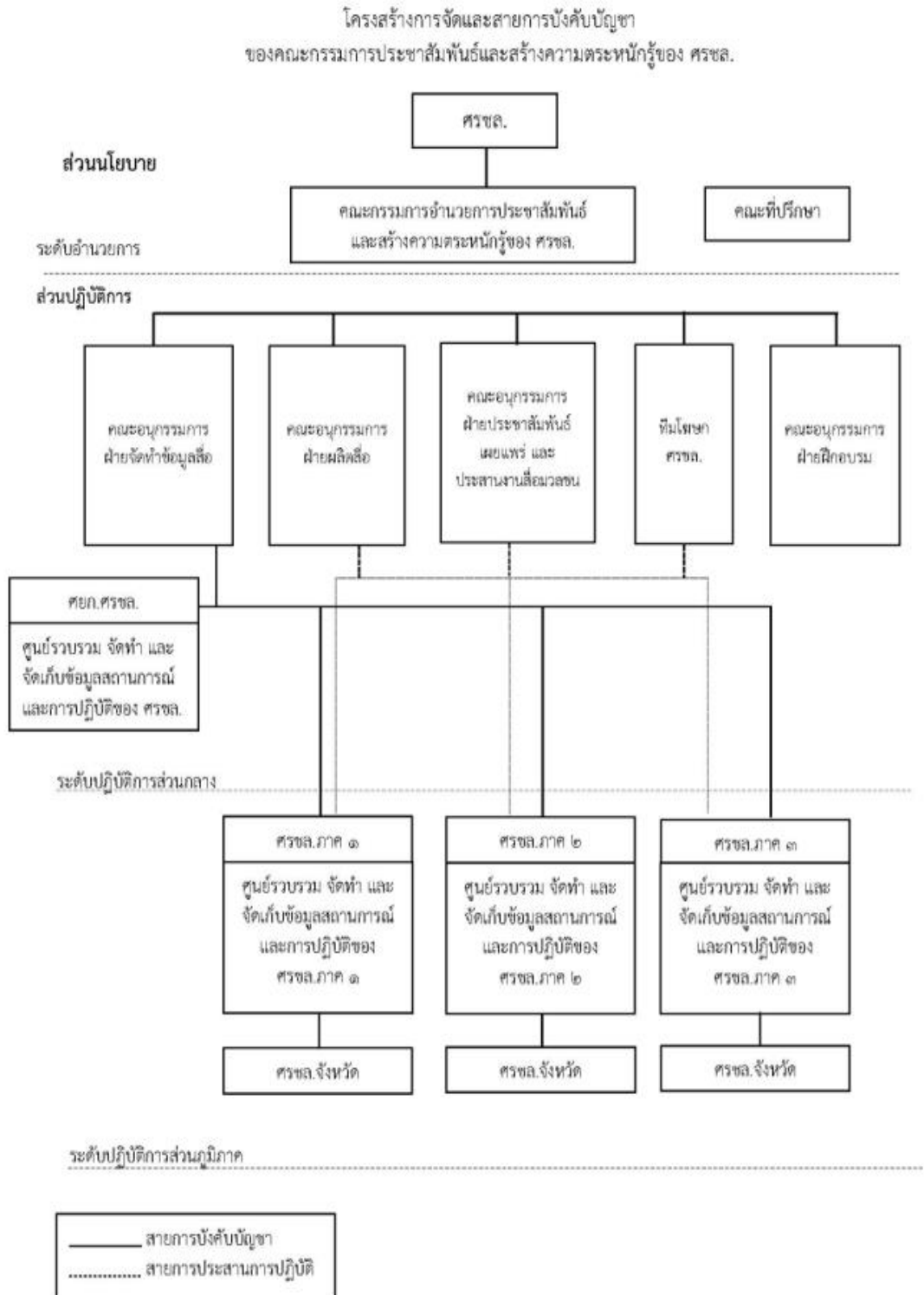
^๒ ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ, “การปฏิบัติงานร่วมระหว่างกองทัพเรือกับกำลังทางเรือของ ศร.ชล.”, นาวีกาธิปัตย์สาร ปีที่ ๔๔ (๙๙) เล่มที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๒ - มีนาคม ๒๕๖๓. หน้า ๑๖๙.

๑. การกระทำอันเป็นโจรสลัดและการปล้นเรือด้วยอาวุธ
๒. การทำประมงผิดกฎหมาย
๓. การค้ามนุษย์และลักลอบเข้าเมือง
๔. การค้ายาเสพติดและสินค้าต้องห้าม
๕. การลักลอบ/ลำเลียงสินค้าตามข้อห้ามขององค์การสหประชาชาติ
๖. การก่อการร้ายในทะเล
๗. เหตุการณ์ร้ายแรงในทะเล
๘. ภัยพิบัติทางธรรมชาติ
๙. การใช้ประโยชน์จากทะเลโดยผิดกฎหมายและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

โครงสร้าง ศรชล. นั้นครอบคลุมการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยมีปัจจัยสำคัญคือ การสร้างการรับรู้และความเข้าใจ ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น ศรชล. จึงต้องกำหนดแนวทางสำหรับการสื่อสารต่อทุกภาคส่วน เพื่อให้สามารถดำเนินงานอย่างเป็นเอกภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมกับหน่วยปฏิบัติงานหลักและของผู้มีส่วนได้เสียจากภาคส่วนต่าง ๆ

ปัจจุบัน ศรชล. นั้นมีหน่วยงานภายใน ที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ๒ หน่วยงานคือ ๑) กองสารนิเทศ สำนักนโยบายและแผน ศรชล. ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ทางด้านข่าวสารและภารกิจที่สำคัญของ ศรชล. ในภาพรวม และ ๒) คณะกรรมการประชาสัมพันธ์และสร้างความตระหนักรู้ของ ศรชล. (อนุมัติแต่งตั้งเมื่อ ๒๒ ม.ค.๖๔) ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการและคณะอนุกรรมการ รวม ๕ คณะ และ ๑ ทีมโฆษก มีหน้าที่ความรับผิดชอบดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์และการสร้างความตระหนักรู้แก่ประชาชนในวงกว้าง และอย่างต่อเนื่อง คณะกรรมการและอนุกรรมการ ประกอบด้วยบุคลากรจากหน่วยปฏิบัติงานหลัก ๖ หน่วยงาน มาร่วมกันดำเนินการ สามารถแสดงเป็น โครงสร้างการจัดและสายการบังคับบัญชา คณะกรรมการประชาสัมพันธ์และสร้างความตระหนักรู้ของ ศรชล. ได้ตั้งแผนภาพที่ ๓ - ๒

แผนภาพที่ ๓ - ๒ โครงสร้างคณะกรรมการประชาสัมพันธ์และสร้างความตระหนักรู้ของ ศรชล.

ที่มา : ศูนย์อำนาจการรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเล, ๒๕๖๔

แต่อย่างไรก็ตามจนถึงขณะนี้ ศรชล. ก็ยังไม่สามารถบูรณาการ งานด้านการประชาสัมพันธ์ และสื่อสารองค์กร ของทั้ง ๖ หน่วยงาน ให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งในปัจจุบัน กองทัพเรือ เป็นผู้รับผิดชอบหลักเพียงหน่วยเดียว และยังไม่พบว่ามีกำหนดเป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ ด้านการสื่อสาร และขาดการเชื่อมโยงทางยุทธศาสตร์ระหว่าง ศรชล.กับหน่วยปฏิบัติการหลัก ไม่มีแผนงาน ด้านการสื่อสารระดับยุทธศาสตร์รองรับ ดังนั้น ศรชล.จึงจำเป็นต้องมีแนวทางการสื่อสารและถ่ายทอด ทางยุทธศาสตร์ เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจ และเกิดการยอมรับ ให้ทุกภาคส่วน ตระหนักรู้และเห็นความสำคัญของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีความเข้าใจในการปฏิบัติ มีการ สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยใช้เครื่องมือที่สำคัญคือ "การสื่อสารทางยุทธศาสตร์"(Strategic Communication หรือ STRATCOM)

การสื่อสารทางยุทธศาสตร์กับการสร้างการรับรู้ และเข้าใจ

ในการสร้างการรับรู้ และความเข้าใจในทุกระดับนั้น วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการแก้ปัญหาดังกล่าว พบว่า การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ คือแนวทางที่ตอบสนองต่อการสร้างสถานะ ที่เอื้อต่อการดำเนินยุทธศาสตร์ ซึ่งรวมถึงการสร้างการรับรู้ โดยมีงานวิจัยและบทความวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ มากมาย เช่น ๑) งานวิจัยเรื่องแนวทางการสร้างความเข้าใจ และการยอมรับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ๒) เอกสารวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการสื่อสาร ทางยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย ฯลฯ ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ถูกนำมาใช้เป็น เครื่องมือเพื่อทำให้เกิดสถานะที่เอื้อต่อการดำเนินนโยบายของรัฐ ซึ่งจะต้องได้รับความร่วมมือจาก กลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของรัฐนั้น ๆ โดยความร่วมมือจะเกิดขึ้นได้เมื่อ กลุ่มเป้าหมายมีการรับรู้ เข้าใจในสิ่งที่รัฐจะดำเนินการ และยินยอมที่จะปฏิบัติตามนโยบายของรัฐ ดังนั้น ในการแก้ไขปัญหาของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ด้านการรับรู้ เข้าใจ และการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ จึงควรศึกษาแนวทางการดำเนินงานในด้านการสร้างการรับรู้ เข้าใจ การประสานความร่วมมือ การสร้างการมีส่วนร่วมของ ศรชล.ว่ามีความสอดคล้องกับ การสื่อสาร ทางยุทธศาสตร์หรือไม่อย่างไร และมีผลการปฏิบัติที่บรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ในมิติของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

ความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลเป็นเรื่องสำคัญไม่เพียงเฉพาะรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือมีส่วนเกี่ยวข้องเท่านั้น หากแต่เป็นประชาชนทุกคนควรจะต้องรับรู้ เข้าใจ และมีส่วนร่วม ดังนั้น การสื่อสารจึงเป็นสิ่งสำคัญ และ ศรชล.ควรจะต้องทำเข้าใจในภาพรวมของ การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ในมิติของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๑. แนวคิดการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. ในภาพรวม

จากทฤษฎีการสื่อสาร และทฤษฎีการรับรู้ พบว่าการสื่อสารเป็นปัจจัยสำคัญในการ พัฒนาประเทศ ประกอบกับเทคโนโลยีที่พัฒนาสู่ยุคดิจิทัล ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและ มีการเชื่อมโยงกันได้ในวงกว้าง ทำให้การดำเนินงานของ ศรชล.ในทุกกิจกรรมสามารถส่งผลกระทบ

ต่อการรับรู้ และความคิดเห็นของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้อย่างรวดเร็วและเข้าถึงมากขึ้น ดังนั้น เพื่อดำรงความน่าเชื่อถือและดำรงอิทธิพลต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเล ศรชล. ควรจะต้องมีการวางยุทธศาสตร์การสื่อสาร เพื่อช่วงชิงการเสนอข่าวสารอย่างเป็น ลำดับขั้นตอนและสอดคล้องทุกกิจกรรมที่สามารถสื่อไปยังเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จะทำให้ การรับรู้อยู่ในทิศทางที่ถูกต้อง ไม่เกิดอคติหรือความลำเอียง โดยอาศัยขีดความสามารถและ กระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ที่รวดเร็วทันต่อสถานการณ์ สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะเรื่องที่มีผลกระทบโดยตรงต่อทัศนคติและการรับรู้ของเป้าหมายผู้รับสารที่อาจก่อให้เกิด ความขัดแย้งหรือเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินตามนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลของ ศรชล.

๒. ความสำคัญในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ต่อ ศรชล.

จากสภาพการณ์ของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่ประสบปัญหา ด้าน การรับรู้ และเข้าใจ ทำให้การดำเนินงานของ ศรชล. ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลน้อยกว่าที่ควร เกิดการทำงานซ้ำซ้อน มีปัญหาความขัดแย้งกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ และขาดความร่วมมืออย่าง จริงใจในการบูรณาการการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตามที่ได้ศึกษามาแล้วนั้น ในสภาพการณ์เช่นนี้ ผู้นำองค์กรระดับสูงของ ศรชล. จะต้องหันมาให้ความสำคัญกับการสื่อสาร ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นเครื่องมือทางยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การ รับรู้ เรียนรู้ ให้เกิดความเข้าใจของบุคลากรทั่วทั้งองค์กร ตั้งแต่ระดับนโยบายไปจนถึงระดับปฏิบัติการ ทำให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ร่วมกันได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและนำพา ศรชล. ไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อย่างมีทิศทาง และจะต้องนำมาใช้ให้สอดคล้องกับพื้นฐานขององค์กรทั้งใน ด้านโครงสร้าง ระบบการบริหาร ทัศนคติ และค่านิยม รวมทั้งวัฒนธรรมของบุคลากรในองค์กรจึงจะ ทำให้องค์กรไปสู่ความสำเร็จได้

๓. วัตถุประสงค์ของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.

การสื่อสารทางยุทธศาสตร์มีบทบาทสำคัญทั้งในการชี้แนะ (Directing) และการบูรณาการ (integration) เชื่อมโยงข้อมูลและเครื่องมือระหว่างกัน ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่สำคัญสำหรับผู้ นำ โดยมีวัตถุประสงค์สูงสุดคือ การเสริมสร้างหรือดำรงผลประโยชน์ของชาติ ด้วยการสนับสนุนนโยบาย และวัตถุประสงค์ของชาติ ซึ่งวัตถุประสงค์ของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ แบ่งได้เป็น ๓ ระดับ

๓.๑ วัตถุประสงค์ระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Level) เพื่อให้ระดับผู้นำของ กลุ่มเป้าหมายเกิดการรับรู้ ความเข้าใจ จนกระทั่งตกลงใจ ตัดสินใจตามที่ฝ่ายเราต้องการ ในระดับ การดำเนินงานระดับยุทธศาสตร์และนโยบายของ ศรชล. นั้น กลุ่มเป้าหมาย คือ ระดับผู้บริหาร ประเทศ นักการเมือง หัวหน้าหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่มีส่วนในการกำหนดทิศทางการทำงานใน ระดับยุทธศาสตร์ และการจัดสรรงบประมาณ ที่จำเป็นจะต้องอาศัยการรับรู้ความสำคัญของ ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอย่างถ่องแท้ เพื่อช่วยในการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน หรือ สนับสนุนในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๓.๒ วัตถุประสงค์ระดับยุทธการ (Operation Level) เพื่อทำให้เกิดผลกระทบต่อ การวางแผน หรือส่งผลกระทบต่อกลยุทธ์ของกลุ่มเป้าหมาย ด้วยพื้นที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเล แบ่งพื้นที่การดูแล เป็น ศรชล.ภาค และ ศรชล. จังหวัด ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลาย ในรูปแบบของภารกิจ และมีความหลากหลายของประชากรกลุ่มเป้าหมาย เช่น กลุ่มผู้ประกอบการ

ประมง กลุ่มผู้ประกอบการอุตสาหกรรมกลุ่มประชาชนในพื้นที่ การวางแผนและการกำหนดวัตถุประสงค์สำหรับการปฏิบัติการในระดับพื้นที่ เพื่อการสร้างให้เกิดการรับรู้ และส่งผลต่อการให้ความร่วมมือต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของกลุ่มเป้าหมายเป็นไปอย่างถูกต้อง

๓.๓ วัตถุประสงค์ระดับยุทธวิธี (Tactical Level) เพื่อทำให้เกิดผลกระทบต่อ การปฏิบัติในระดับหน่วยปฏิบัติการของฝ่ายตรงข้าม ในการปฏิบัติการพื้นที่ต่าง ๆ ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติในทะเล ที่เป็นกิจกรรมทางทะเลย่อย ๆ เป็นกลุ่มเป้าหมายที่กระจายในพื้นที่ ทั้งระดับท้องถิ่น หรือรายบุคคล เช่น กลุ่มประมงพื้นบ้าน กลุ่มการท่องเที่ยว กลุ่มอนุรักษ์ธรรมชาติ หรือแม้แต่ประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ทางทะเล ตามชายฝั่งหรือเกาะแก่งต่าง ๆ ที่ต้องอาศัยการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ในระดับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายดังกล่าว ซึ่งจะต้องมีแนวทาง ที่ถูกต้อง ชัดเจนทั้งในด้านการแสดงออกถึงการปฏิบัติตน การปฏิบัติงาน การสื่อสารถ่ายทอด สิ่งที่ต้องต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล กับการดำเนินงานของรัฐบาลในทุกระดับ

๔. ประเภทของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.

ในการวิเคราะห์และกำหนดประเภท การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.ซึ่งใน ระดับยุทธศาสตร์นั้น การสื่อสารทางยุทธศาสตร์จะถูกผนวกรวมกับการจัดการของภาครัฐ ซึ่งงานด้าน ความมั่นคงจะสร้างหลายแนวทางที่แตกต่างกัน ประเภทของกิจกรรมการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ได้แก่

๔.๑ การสื่อสารส่งข้อความไปยังสาธารณะ เป็นการสื่อสารตามแผนงานเพื่อให้เกิด ความมั่นใจและสร้างความน่าเชื่อถือให้กับ ศรชล. โดยข้อความต่าง ๆ จะถูกส่งผ่านช่องทางในการ สื่อสารทั้ง on-line และ off-line ในรูปแบบข้อคิดเห็นต่าง ๆ และในบางจังหวะเวลาที่เร่งด่วนจะ ส่งไปยังเป้าหมายที่ต้องการจะสื่อสารโดยตรง เป็นลักษณะของการสื่อสารองค์กร (Corporate Communication)

๔.๒ กิจกรรมของ ศรชล. ซึ่งทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม เพื่อแจ้งข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินกิจกรรมทะเล หรือการเตือนภัย เป็นการสื่อสารโดย การประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติการข่าวสาร

๔.๓ กิจกรรมที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และสร้างอิทธิพลต่อพฤติกรรม ของเป้าหมายเป็นรูปแบบของการสื่อสารผ่านการปฏิบัติ ในรูปแบบ กิจกรรมสาธารณะ กิจกรรมการ ช่วยเหลือประชาชน การประชาสัมพันธ์ และการสื่อสารองค์กรเพื่อสร้างภาพลักษณ์ และการ ปฏิบัติการจิตวิทยา

๔.๔ กิจกรรมที่ลดโอกาสในการเกิดเหตุการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ ของชาติทางทะเล โดยอาศัยรูปแบบของการดำเนินการ ในระดับนานาชาติ การปฏิบัติการในการ ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ทั้งนี้กิจกรรมต่าง ๆ สอดคล้องกับ การสื่อสารเพื่อสนับสนุนความพยายาม ทางการทูต ที่สร้างให้เกิดอิทธิพลต่อประเทศเพื่อนบ้าน รูปแบบเหมือนกับการปฏิบัติการทางทหาร สนับสนุนการทูตสาธารณะ

๕. องค์ประกอบของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.

จากทฤษฎีการสื่อสาร การวิเคราะห์องค์ประกอบของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์นั้น วิเคราะห์ตามแบบจำลองของ SMCR ของ เบอร์โล ดั้งนี้

๕.๑ ผู้ส่ง (source) ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะความชำนาญในการสื่อสาร มีทัศนคติที่ดีต่อผู้รับสารกลุ่มเป้าหมาย เข้าใจจุดมุ่งหมายของการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ และมีความรู้เกี่ยวกับข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และสามารถปรับระดับข้อมูลนั้นให้เหมาะสมต่อความรู้ของผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายได้ นอกจากนี้ การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ยังหมายถึงรวมถึงการปฏิบัติการต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการสื่อสาร ดังนั้น ผู้ส่งสารย่อมหมายถึงเจ้าหน้าที่ทุกนาย ตั้งแต่ระดับผู้บริหารสูงสุด จนถึงเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานทุกระดับชั้นของ ศรชล.ทุกนายด้วย

๕.๒ ข้อมูลข่าวสาร (message) เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาด้านความสำคัญของทะเล ด้านผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ข้อมูลด้านบทบาทหน้าที่ แนวทางการดำเนินงานและผลการปฏิบัติงานที่ดีของ ศรชล. การปฏิบัติหน้าที่และการแสดงออกของเจ้าหน้าที่ของ ศรชล. ทั้งหมด รวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์ความมั่นคงทางทะเลทั้งในระดับโลก ระดับภูมิภาคและภายในประเทศ ข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง ที่ล้วนมีความสำคัญและสามารถส่งผลกระทบต่อ การดำเนินกิจกรรมทางทะเล

๕.๓ ช่องทางในการส่ง (channel) เป็นการจัดช่องทางในการส่งข่าวสารให้ผู้รับได้รับข่าวสารข้อมูลโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าหรือเพียงส่วนใดส่วนหนึ่ง ในทุกช่องทางที่มีของ ศรชล. และช่องทางของรัฐ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ และโดยอาศัยเทคโนโลยี การสื่อสารดิจิทัล สื่ออินเทอร์เน็ต ในทุกรูปแบบที่สามารถดำเนินการได้และสามารถสื่อสารได้ถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเข้าถึงครอบคลุมกว้างขวาง และส่งข้อมูลข่าวสารได้ถูกต้อง ต่อเนื่อง รวมถึงตอบสนองได้อย่างรวดเร็วทันต่อสถานการณ์

๕.๔ ผู้รับ (receiver) กลุ่มเป้าหมายผู้รับสารในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. มีระดับแตกต่างกันตามวัตถุประสงค์ทั้ง ๓ ระดับ ได้แก่ กลุ่มเป้าหมายในระดับยุทธศาสตร์ ยุทธการ และยุทธวิธี ตามที่กล่าวมาแล้ว โดยในการเตรียมการสำหรับการสื่อสารจะต้องมีการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้รับสารกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม ทั้งด้านทัศนคติ ความรู้ และพื้นฐานทางสังคม วัฒนธรรม รวมถึงการมีส่วนร่วมกับการใช้ประโยชน์จากทะเลในทุกรูปแบบ ซึ่งปัจจัยต่าง ๆ นี้จะเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมที่จะส่งผลต่อการดำเนินงานของ ศรชล. ทั้งในแบบสนับสนุนและต่อต้านขัดแย้ง

๖. การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ในมิติของการรักษาผลประโยชน์ของชาติ

ทางทะเล

ในมิติของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งถือเป็นความมั่นคงทางทะเลที่มีความสำคัญต่อประเทศชาติ และประชาชน นั้น การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ หมายถึง ความพยายามของรัฐบาล โดยผ่านการดำเนินการของ ศรชล. ในการปฏิบัติการที่มุ่งทำความเข้าใจและปฏิบัติต่อเป้าหมายสำคัญ เพื่อเสริมสร้างหรือรักษาเสถียรภาพ หรือเงื่อนไขที่สนับสนุนผลประโยชน์ของชาติทางทะเล แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล และวัตถุประสงค์ของรัฐบาล โดยอาศัยการใช้โครงการ แผนงาน หัวข้อ ข้อความ ที่ประสานสอดคล้องกับการปฏิบัติทุกส่วนในมิติกำลังอำนาจของชาติ ซึ่งการสื่อสารทางยุทธศาสตร์นั้นเน้นที่การสื่อสารผ่านปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าแค่เพียงคำพูด โดยการบูรณาขีดความสามารถทุกด้านของการสื่อสารของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานใน ศรชล. เพื่อสร้างผลกระทบต่อทัศนคติ และพฤติกรรมของเป้าหมาย

หลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.

จากการศึกษาหลักการในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ตามแนวทางการดำเนินงานของหลาย ๆ องค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรที่เป็นหน่วยงานด้านความมั่นคงที่จะต้องดำเนินการภายใต้สถานการณ์อันอ่อนไหว และมีความเสี่ยงต่อความมั่นคงของประเทศนั้น พบว่าแนวทางการดำเนินงานและหลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ขององค์กรเหล่านั้นสามารถนำมาปรับใช้ในการพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. ได้ ซึ่งผู้ปฏิบัติทุกระดับจะใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๑. การขับเคลื่อนด้วยผู้นำหรือภาวะผู้นำ

การขับเคลื่อนองค์กรโดยผู้นำในระดับสูงสุดของ ศรชล. คือ นายกรัฐมนตรี ที่จะต้องแสดงเจตนารมณ์ วัตถุประสงค์และแนวทางในการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติทุกฝ่ายเกิดความมั่นใจและเข้าใจในแนวทางเดียวกัน ในการสนธิความพยายาม เพื่อตอบสนองวัตถุประสงค์ โดยการสื่อสารนโยบายความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล วัตถุประสงค์แห่งชาติ กับแนวทางการปฏิบัติหน้าที่ของ ศรชล. ไปยังผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลเหล่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระดับยุทธศาสตร์ที่จะทำให้บุคคลเหล่านั้นร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์และนโยบายที่สอดคล้องเหมาะสม และสามารถจัดลำดับความสำคัญได้ชัดเจนในการจัดสรรงบประมาณ นอกจากนี้ยังทำให้กลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มจนถึงประชาชนทั่วประเทศ ได้ตระหนักรู้ด้วยความเข้าใจที่ตรงกัน เห็นประโยชน์ของชาติร่วมกัน เกิดเป้าหมายร่วมกัน ส่งผลต่อการเกิดความร่วมมือ ร่วมแรงร่วมใจกันเพื่อผลประโยชน์ของชาติในภาพรวม

๒. ความมีเอกภาพ

แนวทางที่เป็นเอกภาพทั้งในด้านการสื่อสารและเอกภาพในการบังคับบัญชา แม้ว่าบุคลากรจะมาจากต่างหน่วยงาน ต่างวัฒนธรรมองค์กร แต่จะต้องเข้าใจและยอมรับในความเป็นเอกภาพขององค์กร เคารพกฎระเบียบ มีวินัย และมีจิตใจที่พร้อมจะเสียสละ เมื่อทุกคนเข้าใจ ยอมรับ และปฏิบัติตามแนวทางการปฏิบัติงานไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกันทั้งการปฏิบัติและการสื่อสาร ก็จะทำให้เกิดความมีเอกภาพของความพยายาม เกิดความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ และเป็นการสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่ดีให้กับ ศรชล. และส่งผลต่อความน่าเชื่อถือ และทำให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วนได้เป็นอย่างดี

๓. ความน่าเชื่อถือ

ความน่าเชื่อถือ จะนำมาซึ่งความไว้วางใจ โดยความน่าเชื่อถือนั้น สามารถสร้างขึ้นได้จากการรับรู้ถึงความจริง ความถูกต้อง การแสดงออกด้วยความจริงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของ ศรชล. โดยการประสานสอดคล้องกันระหว่างคำพูด ท่าที และการปฏิบัติโดยไม่ให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการรับรู้ถึงความขัดแย้ง และความไม่สอดคล้องกัน ดังนั้น บุคลากรในทุกระดับชั้นของ ศรชล. ต้องรับรู้และเข้าใจข้อมูลข่าวสาร บทบาทหน้าที่ของ ศรชล. อย่างถ่องแท้ เพื่อที่จะนำไปสื่อสารและปฏิบัติอย่างถูกต้อง สร้างความน่าเชื่อถือองค์กร. ทั้งกับกลุ่มเป้าหมายภายในและภายนอกองค์กร ทั้งนี้ ปัจจัยดังกล่าวจะเป็นไปตาม ทฤษฎีการรับรู้ ด้านการรับรู้ทางสังคมยังก่อให้เกิดความคาดหวัง (Expectation) ดังนั้นพฤติกรรมและการสื่อสารที่ดีจะทำให้เกิดความประทับใจแรกพบ (First

Impression) และเมื่อ บุคลากรและหน่วยงาน ศรชล.มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ ก็จะสามารถ ดำเนินการจัดการความประทับใจ” (Impression Management) ได้

๔. การตอบสนองที่ถูกต้อง รวดเร็ว ทันท่อสถานการณ์

ด้วยสถานการณ์ความมั่นคงทางทะเล รวมถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ของประเทศนั้น มีความเป็นพลวัต สามารถเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว ตามสถานการณ์ของโลกยุคปัจจุบัน ทั้ง อิทธิพลจากโลกาภิวัตน์ อิทธิพลของมหาอำนาจ อิทธิพลจากสื่อยุคดิจิทัล ดังนั้น ศรชล.จำเป็นจะต้อง มีการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยความรวดเร็ว และตอบสนองเหตุการณ์ด้วยข้อความที่ ถูกต้องกับเป้าหมาย สถานที่ จังหวะ เวลาที่ถูกต้อง เหมาะสม โดยมีเป้าหมายเป็นวัตถุประสงค์หรือ ผลลัพธ์สุดท้ายที่ต้องการ นั้นความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันระหว่างรัฐกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเล กับกลุ่มประชากรเป้าหมายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้การที่จะสามารถสื่อสารเพื่อตอบสนองต่อ สถานการณ์ได้ดีนั้น ต้องอาศัยความรู้ ทักษะและประสบการณ์ รวมถึงการถอดบทเรียนสำคัญต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโลกปัจจุบันและได้มีการตอบสนองทางด้านการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพมาแล้วเป็นตัวอย่าง

๕. ความต่อเนื่อง

การดำเนินงานการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีความเป็นพลวัต ด้วยสถานการณ์ และสภาวะแวดล้อมทางทะเล รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมนั้น มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จำเป็นที่จะต้องมีการปรับตัวไปตามสถานการณ์และสภาวะแวดล้อม ที่มี ผลกระทบ การที่ ศรชล. จะสามารถดำเนินการกิจทั้งหลายจนบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทาง ยุทธศาสตร์ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยการวิเคราะห์ การวางแผน การปฏิบัติ และการประเมินผลอย่าง ต่อเนื่อง เพื่อปรับยุทธศาสตร์ให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่มีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

๖. ความเข้าใจ

การทำความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ในการสื่อสารทาง ยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะการทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับทัศนคติ วัฒนธรรม บุคลิกลักษณะ พฤติกรรม ประวัติศาสตร์ มุมมองและระบบทางสังคม ประสบการณ์และความรู้ของแต่ละบุคคล ในทุกมิติที่เกี่ยวกับการรับรู้ เข้าใจ ต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และการดำเนินงาน ของ ศรชล. การปฏิบัติโดยปราศจากความเข้าใจเป้าหมาย อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิดที่มีผลเสียหาย ร้ายแรง การวิเคราะห์เพื่อทำความเข้าใจกลุ่มเป้าหมายนั้น จะทำให้การสื่อสารดำเนินการได้อย่าง มีประสิทธิภาพ

๗. การมุ่งติดตามผลลัพธ์

ศรชล.จะต้องมีการติดตามผลลัพธ์สุดท้ายตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทั้งหัวข้อ กระบวนการ เป้าหมายในการปฏิบัติการ ต้องอาศัยการประเมินผลด้วยตัวชี้วัดที่มีความชัดเจน ด้วยกระบวนการติดตามและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้การวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายในปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งความรู้ ทัศนคติ เพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงภายหลังการดำเนินการ สามารถวางแผนการดำเนินการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ได้อย่างต่อเนื่อง หรือมีการปรับแผนงาน เปลี่ยนกลยุทธ์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้ตามวัตถุประสงค์

๘. ความแพร่หลาย

ในการสื่อสารที่กระทำผ่านทั้งด้านคำพูด ท่าทีและการปฏิบัติต่าง ๆ ตั้งแต่ผู้นำหรือผู้บัญชาการจนถึงเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในระดับสุดท้าย ไม่ว่าจะสื่อสารไปโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม การสื่อสารทั้งหมดจะส่งผลกระทบต่อทางยุทธศาสตร์โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ดังนั้น บุคลากรของ ศรชล. ในทุกระดับจะต้องตระหนักรู้ถึง บทบาทหน้าที่ที่ถูกต้อง และดำรงการแสดงออกทั้งทางคำพูดและการปฏิบัติ ในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ให้อยู่ในแนวทางที่ถูกต้อง และส่งผลกระทบต่อที่ดีต่อองค์กร

๙. ความไวเนื้อเชื่อใจ

ในการที่ ศรชล. จะทำการเสริมสร้างความสัมพันธ์ ความเชื่อใจซึ่งกันและกันและกันต้องใช้ระยะเวลาอย่างค่อยเป็นค่อยไป เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ในระยะยาว สิ่งที่ต้องระมัดระวังก็คือ การสื่อสารใด ๆ ทั้งวาจา และการปฏิบัติที่ผิดพลาด จนส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่น เชื่อใจ ของกลุ่มเป้าหมาย เป็นสิ่งไม่ควรกระทำ เพราะการสร้าง ความเชื่อใจต้องใช้เวลาและความพยายามอย่างสูง หากแต่สามารถถูกทำลายได้ในเวลาอันรวดเร็วหากมีการสื่อสารที่ผิดพลาดเกิดขึ้นจากบุคลากรภายใน ศรชล. เอง

๑๐. การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม

ในการเตรียมความพร้อมขีดความสามารถของ ศรชล. โดยอาศัยศักยภาพทางด้าน การสื่อสารของหน่วยปฏิบัติหลักนำมาบูรณาการการทำงานร่วมกัน โดยต้องนำมาคิดตั้งแต่ขั้นตอนการวางแผน เพื่อประมาณการณ์ทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ขับเคลื่อนให้การปฏิบัติประสบความสำเร็จ ทั้งทรัพยากรบุคคล เครื่องมือ ยุทธโศปกรณ์ และงบประมาณ ภายใต้ยุทธศาสตร์และนโยบายด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่กำหนดจาก ศรชล. และผ่านการเห็นชอบจากผู้บริหารระดับสูงของ ศรชล. (รวมถึงผู้บริหารของหน่วยปฏิบัติหลักที่มีตำแหน่งใน ศรชล.) ซึ่งการดำรงความพร้อมและการพัฒนาขีดความสามารถจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง สอดคล้อง และตอบสนองต่อสถานการณ์ได้ตลอดเวลา ทั้งนี้หัวใจของความสำเร็จในการสร้างการรับรู้ เข้าใจ จนเกิดเป็นความร่วมมือในทุกระดับนั้น จะต้องอาศัยเวลาในการดำเนินงาน ในการปลูกฝังความรู้และสร้างทัศนคติที่ดีถูกต้อง ด้วยความรู้สึกที่เป็นเจ้าของร่วมกันต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและการมีส่วนร่วมในการปกป้องรักษาผลประโยชน์นั้น

แนวทางและขีดความสามารถของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.

๑. นโยบายและทรัพยากร

ในมิติความมั่นคงทางทะเล ศรชล. เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาโครงการนโยบาย ข่าวสารและใจความของการสื่อสาร โดยอาศัยเครื่องมือต่าง ๆ ด้านความร่วมมือ การฝึกอบรม การริเริ่มการศึกษาต่าง ๆ และกิจกรรมการสื่อสารทางยุทธศาสตร์อื่น ๆ ร่วมกับหน่วยงานในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หน่วยปฏิบัติหลัก ต้องดำเนินการสื่อสารอย่างสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อสะท้อนถึงวัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ผ่านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ภายในขอบเขตความรับผิดชอบแต่ละส่วน เพื่อให้ได้วิธีปฏิบัติที่

ทุกหน่วยงานสามารถบูรณาการ ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ อย่างสอดคล้องกัน ตั้งแต่ระดับรัฐบาล คือ ทรชล. ส่วนกลาง ทรชล. ภาค จนถึง ทรชล. จังหวัด

๒. ข้อจำกัดของ ทรชล. ในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

ทรชล. เป็นหน่วยงานที่มีลักษณะพิเศษ ที่มีบุคลากรจากหน่วยปฏิบัติหลัก จากกองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมเจ้าท่า กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยการจัดจะมีทั้งแบบปฏิบัติหน้าที่ควบกับหน้าที่โดยตำแหน่งอื่น และที่เป็นอัตราหมุนเวียน ครั้งละ ๒ ปี ซึ่งลักษณะเช่นนี้ ย่อมเป็นข้อจำกัดต่อการดำเนินการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่ต้องการความเข้าใจจากภายในองค์กร ดังนั้น ทรชล. ต้องสร้างความรับรู้และเข้าใจให้กับบุคลากร มิเช่นนั้น การดำเนินงานจะขาดความต่อเนื่อง ไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน และไม่เป็นที่ไปตามหลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่ดี ทั้งนี้ตั้งแต่ระดับยุทธศาสตร์จนถึงระดับปฏิบัติการ

ประเด็นต่อมาคือ เรื่องการบูรณาการขีดความสามารถ ของหน่วย ทรชล. ที่มีโครงสร้างขนาดใหญ่ ครอบคลุมทั้งส่วนกลาง และตามพื้นที่ ทั้งในระดับเขตและระดับจังหวัด รวมถึงการบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยปฏิบัติหลัก ที่มีคุณลักษณะของขีดความสามารถด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์แตกต่างกัน การกำหนดนโยบายจากส่วนกลางย่อมต้องคำนึงถึงข้อจำกัดของขีดความสามารถของผู้เกี่ยวข้องดังกล่าว อีกทั้ง แต่ละพื้นที่ยังมีความแตกต่าง ในคุณลักษณะของประชากรกลุ่มเป้าหมาย ที่ต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบในการสื่อสารที่จะต้องปรับใช้ให้เหมาะสมกับปัจจัยดังกล่าวด้วย ด้วยข้อจำกัดดังกล่าว ในการพิจารณาจัดทำยุทธศาสตร์การสื่อสาร เพื่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์จึงต้องมีการศึกษาลงไปในรายละเอียดรอบด้าน เพื่อให้การดำเนินการสื่อสารทางยุทธศาสตร์กับการใช้ขีดความสามารถมีความสัมพันธ์สอดคล้องกัน

๓. สภาพแวดล้อมในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ทรชล.

ในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์นั้น การทำความเข้าใจในสภาพแวดล้อมทั้งในระดับยุทธศาสตร์ และในระดับปฏิบัติการ มีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยในระดับยุทธศาสตร์นั้น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กรของ ทรชล. ที่ได้มีการวิเคราะห์ในบทที่ ๒ โดยการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือ McKinsey's 7s ในปัจจัยภายใน ทรชล. ที่สามารถส่งผลกระทบต่องานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรจะเป็นการเลือกเฉพาะปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ขององค์กร ผ่านเครื่องมือ PESTEL แล้วนำปัจจัยทั้งหมดที่ได้มาทำการวิเคราะห์ภาพรวมองค์กร (SWOT) ในส่วนของการวิเคราะห์แวดล้อมระดับปฏิบัติการนั้น ต้องทำความเข้าใจว่าประชากรกลุ่มเป้าหมายรับรู้อย่างไร คิดอย่างไร เข้าใจอย่างไร และทำไมถึงเป็นอย่างนั้น อาจต้องวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของข่าวสารในมิติของข่าวสารและการรับรู้ เพื่อปรับกระบวนการ วิธีการ เครื่องมือ ข่าวสาร และช่องทางให้มีความเหมาะสมต่อไป

๔. การประเมิน

การประเมินมีบทบาทสำคัญในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ เป็นการวัดความก้าวหน้าไปสู่ภารกิจ ช่วยแสวงข้อตกลงใจ และการปรับการปฏิบัติ เพราะว่าการสื่อสารทางยุทธศาสตร์มีจุดมุ่งหมายต่อมิติการรับรู้ ดังนั้นการรับรู้ของผู้รับสารแต่ละพื้นที่ ถือเป็นจุดสำคัญ จำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์ที่สามารถวัดได้และตอบสนองตามแนวความคิดในการปฏิบัติการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

๕. ขีดความสามารถ

ในหลักการและแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์นั้น เป็นกิจกรรมที่ปฏิบัติโดยรัฐบาลเป็นหลัก มีขีดความสามารถทางทหารที่สนับสนุนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ และขีดความสามารถอื่น ๆ ที่อยู่นอกเหนือขอบเขตของทางทหาร เมื่อนำมาประยุกต์กับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. ถือได้ว่า ศรชล. นั้น คือตัวแทนของรัฐบาลในการดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล มีขีดความสามารถทางทหารสนับสนุน นั่นคือ กองทัพเรือ และขีดความสามารถของ หน่วยปฏิบัติหลัก ขีดความสามารถของหน่วยตามพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศรชล.จังหวัด ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัด ขีดความสามารถตามหลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย ขีดความสามารถหลัก ขีดความสามารถสนับสนุน และขีดความสามารถที่เกี่ยวข้อง โดยในกรณีของ ศรชล. จะเทียบกับความสามารถที่ตรงตามหลักการและหรือประยุกต์ใช้ความสามารถที่ใกล้เคียงหรือสอดคล้องกัน ดังนี้

๕.๑ ขีดความสามารถหลัก

ขีดความสามารถหลักของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย ทางเลือกการป้องปรามที่อ่อนตัว การแสดงกำลัง ข่าวสารทางทัศนยะ (รวมถึงภาพถ่ายการรบ)

๕.๑.๑ ทางเลือกการป้องปรามที่อ่อนตัว (Flexible Deterrence Options : FDOs) สำหรับขีดความสามารถ ทางเลือกการป้องปรามที่อ่อนตัวนั้น เป็นการปฏิบัติที่วางแผนไว้ล่วงหน้า มุ่งต่อการปราบปราม ส่งสัญญาณความชอบธรรมของฝ่ายเรา และสร้างอิทธิพลต่อการปฏิบัติของกลุ่มเป้าหมาย จุดประสงค์พื้นฐานคือ นำประเด็นไปสู่การแก้ปัญหาโดยเร็ว ไม่มีการขัดแย้งกันด้วยอาวุธ หรือปฏิบัติการด้วยความรุนแรง ทางเลือกโดยการป้องปรามที่อ่อนตัว ถูกพัฒนาเพื่อเครื่องมือแต่ละอย่างของพลังอำนาจแห่งชาติ สำหรับ ศรชล.แล้ว การทูต คือ การเจรจาต่อรองทางข่าวสาร ทางทหาร (กำลังจากกองทัพเรือหรือตำรวจน้ำ แล้วแต่กรณี) และทางเศรษฐกิจ

๕.๑.๒ การแสดงกำลัง (Show of Forces) การปฏิบัติการแสดงกำลัง เจตนาเพื่อแสดงการแก้ปัญหาของชาติ เป็นปฏิบัติการที่รวมถึงการปรากฏของกำลังทหาร หรือตำรวจน้ำ หรือ เจ้าหน้าที่อื่น ที่น่าเชื่อถือ ในความพยายามที่จะลดขนาดสถานการณ์ที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยกำลังที่แสดงนั้น บางครั้งจะแสดงให้เห็นถึงขีดความสามารถในการใช้กำลังแก้ไขปัญหา ด้วยความรุนแรง เพื่อใช้ในการป้องปราม

๕.๑.๓ ข่าวสารทางทัศนยะ (Visual Information: VI) เป็นสื่อเกี่ยวกับเห็นต่าง ๆ อาจมีหรือไม่มีเสียง ประกอบด้วย ภาพนิ่งและเคลื่อนไหว กราฟฟิก อุปกรณ์ช่วยในการเห็น เป็นต้น โดยทำหน้าที่ในการผลิตภาพในขอบเขตที่กว้างขวางจากแหล่งข่าวหลาย ๆ ชนิด เพื่อสนับสนุนกิจการสาธารณะ (Public Affairs: PA) สำหรับภาพถ่ายการรบ (Combat Camera: COMCAM) ในแง่มุมของ ศรชล. คือภาพถ่ายการปฏิบัติการ (Operation Camera: OPCAM) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อสนับสนุนความต้องการและการวางแผนการปฏิบัติการ สนับสนุนการปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation: IO) และยังใช้สำหรับการวิเคราะห์และประเมินผล รวมถึงบันทึกการปฏิบัติเป็นหลักฐานทางกฎหมาย

๕.๒ ขีดความสามารถสนับสนุน

ขีดความสามารถสนับสนุน คือ การปฏิบัติการข่าวสารและขีดความสามารถของการปฏิบัติการข่าวสารที่สนับสนุนโดยตรงต่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

๕.๒.๑ การปฏิบัติการข้าวสาร คือ การสนธิขีดความสามารถทางทหารและปฏิบัติอย่างประสานสอดคล้อง เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อข้าวสารและระบบข้าวสารของฝ่ายตรงข้าม และป้องกันข้าวสารกับระบบข้าวสารของฝ่ายเราในขณะเดียวกัน

๕.๒.๑.๑ ขีดความสามารถทางทหารในการปฏิบัติการข้าวสาร

๑. ขีดความสามารถหลัก ประกอบด้วย การปฏิบัติการจิตวิทยา การสงครามอิเล็กทรอนิกส์ การลวงทางทหาร การปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การรักษาความปลอดภัย

๒. ขีดความสามารถสนับสนุน เป็นการปฏิบัติที่นอกจากมีวัตถุประสงค์อย่างอื่น ที่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการข้าวสารด้วย ประกอบด้วย การประกันข้าวสาร การรักษาความปลอดภัยทางวัตถุ การต่อต้านข่าวกรอง การโจมตีทางวัตถุ ภาพถ่ายการรบ

๓. ขีดความสามารถที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นการปฏิบัติที่มีขอบเขตที่กว้างขวางกว่าการปฏิบัติการข้าวสาร ประกอบด้วย กิจกรรมสาธารณะ การปฏิบัติการระหว่างพลเรือนกับทหาร กลาโหมสนับสนุนต่อการทูตสาธารณะ

๕.๒.๑.๒ ขีดความสามารถของการปฏิบัติการข้าวสารที่สนับสนุนโดยตรง

๑. กิจกรรมสาธารณะ ปฏิบัติหน้าที่พื้นฐาน ๓ อย่าง ประชาชนเพศข้าวสารการบังคับบัญชา และกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ สนับสนุนโดยการวางแผน การวิเคราะห์และการประเมิน เพื่อสนับสนุนเจตนาและแนวความคิดในการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชา มีบทบาทสำคัญในความพยายามของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ เนื่องจากเป็นกิจกรรมประสานงานหลักของประชาชนเพศในทางทหาร

๒. การปฏิบัติการจิตวิทยา คือการปฏิบัติการตามแผนที่ได้วางไว้เพื่อนำข้าวสารข้อเท็จจริงและสิ่งบ่งชี้ที่เลือก ไปสู่บรรดาเป้าหมายต่างชาติเพื่อทำให้มีอิทธิพลต่ออารมณ์ จูงใจ ใช้เหตุผลในวัตถุประสงค์และจะทำให้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของรัฐบาล องค์กร กลุ่มและบุคคลเป้าหมายเหล่านี้ในที่สุด จุดประสงค์ของการปฏิบัติการจิตวิทยาคือ เพื่อจูงใจหรือเสริมทำที่และพฤติกรรมของต่างชาติในการสนับสนุนต่อวัตถุประสงค์ของฝ่ายเรา

๓. การปฏิบัติการระหว่างพลเรือนกับทหาร เป็นกิจกรรมของผู้บัญชาการที่จัดตั้ง ดำรง มีอิทธิพลหรือใช้ประโยชน์ต่อความสัมพันธ์ระหว่างกำลังทางทหารกับองค์กรและเจ้าหน้าที่ทางพลเรือนของรัฐบาลและเอกชน และประชากรพลเรือน ซึ่งปฏิบัติตลอดขอบเขตของการปฏิบัติการทางทหารเพื่อช่วยในการฟื้นฟูหลังจากความขัดแย้งหรือภัยพิบัติ

๔. กลาโหมสนับสนุนต่อการทูตสาธารณะ ประกอบด้วย กิจกรรมและมาตรการที่ใช้โดยส่วนต่าง ๆ ของกระทรวงกลาโหม เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกต่อความพยายามการทูตสาธารณะของรัฐบาล เป็นความสามารถที่จะเข้าใจ ปฏิบัติ มีอิทธิพล และแจ้งข่าวสารต่อเป้าหมายหลักต่างประเทศผ่านทางคำพูดและการปฏิบัติ เพื่อสนับสนุนการเข้าใจถึงนโยบายของรัฐบาลและผลประโยชน์แห่งชาติ และเพื่อปรับสภาพของสภาพแวดล้อมทางยุทธการให้เกิดความร่วมมือ

๕. การสงครามอิเล็กทรอนิกส์ เป็นการปฏิบัติทางทหารที่เกี่ยวข้องกับการใช้แม่เหล็กไฟฟ้า และพลังงานบังคับทิศเพื่อควบคุมย่านคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าหรือเพื่อโจมตีฝ่ายตรงข้ามแบ่งออกเป็น ๓ ประเภทหลักคือ การโจมตีทางอิเล็กทรอนิกส์ การป้องกันทางอิเล็กทรอนิกส์ และการสนับสนุนการสงครามทางอิเล็กทรอนิกส์

๖. การปฏิบัติการเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เป็นขีดความสามารถที่มีการพัฒนาขึ้นเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหารแบ่งออกเป็นการปฏิบัติ ๓ ประเภทคือ การโจมตีเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การป้องกันเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และ การใช้ประโยชน์เครือข่ายคอมพิวเตอร์

๗. การโจมตีทางวัตถุ ใช้เพื่อสร้างความสับสนความเสียหายหรือทำลายต่อเป้าหมายฝ่ายตรงข้ามโดยใช้อำนาจการทำลายและสามารถใช้เพื่อสร้างหรือเบี่ยงเบนความเข้าใจของฝ่ายตรงข้ามหรือบังคับให้ฝ่ายตรงข้ามใช้ระบบข่าวสารบางระบบที่เราสามารถใช้ประโยชน์ได้

๕.๓ ขีดความสามารถที่เกี่ยวข้อง

ขีดความสามารถในด้านการสื่อสารดิจิทัล ผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ต และสื่อสังคมออนไลน์ คือโครงข่ายการสร้าง Media ที่มีการตอบสนองทางสังคมได้หลายทิศทาง มีผู้ใช้เป็นผู้สื่อสารผ่านทางเว็บไซต์ Social Network ที่สามารถแพร่ออกไปได้อย่างรวดเร็ว โดยอาศัยพลังของ Social media ที่มีอิทธิพลต่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ขององค์กร หรือแม้แต่การสื่อสารระดับยุทธศาสตร์ของรัฐ ทั้งในเชิงรุกและเชิงรับ เพื่อสร้างการรับรู้ เผยแพร่ความรู้ แต่การสื่อสารด้วยสื่อสังคมออนไลน์นั้น จะต้องมียูสเซอร์ที่สร้างสรรค์น่าสนใจ เรียนรู้ง่ายในเวลาอันรวดเร็ว เนื่องจากความสนใจของบุคคลในสื่อสังคมออนไลน์ มีความหลากหลายและมีกระแสความเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว หากรูปแบบการนำเสนอไม่น่าสนใจ ก็จะไม่สามารถเข้าถึงผู้รับสารได้ ส่วนเชิงรับนั้น ต้องเตรียมพร้อมสำหรับการแก้ไขและตอบโต้จากการจงใจสร้างข่าวสารที่ถูกบิดเบือนข้อมูลด้วยเจตนาไม่ดี หรือจงใจให้ร้ายเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวบางประการ เป็นต้น

การสื่อสารทางยุทธศาสตร์กับการดำเนินงานของ ศรชล.ในปัจจุบัน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ศรชล. จำเป็นต้องมีกระบวนการสื่อสารที่ครอบคลุมทุกมิติ เป้าหมายที่ชัดเจน ขั้นตอนที่เป็นระบบ และเครื่องมือสื่อสารที่หลากหลาย สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ ซึ่งรัฐและองค์กรขนาดใหญ่ทั่วโลกใช้การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ หรือ การสื่อสารเชิงกลยุทธ์ (Strategic Communication: STRATCOM หรือ SC) ซึ่งการสร้างการรับรู้และเข้าใจต่อกลุ่มเป้าหมายนั้น พบว่า ศรชล. มีจัดทำสื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การปฏิบัติงานของ ศรชล. ดังนี้

๑. ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล (Marine Knowledge Hub)

ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล (Marine Knowledge Hub) เป็นโครงการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล ทั้งในรูปแบบเว็บไซต์และสื่อสังคมออนไลน์ โดยสร้างเครือข่ายของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการผลประโยชน์ทางทะเลทุกด้าน มีทั้งข้อมูลที่ค้นคว้า วิจัย

วิเคราะห์และสรุป และมีส่วนที่เชื่อมโยงกับเว็บไซต์อื่น ๆ ที่มีข้อมูลทางทะเลแต่ละด้าน พร้อมทั้งปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ โดยได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หรือ สกว. และการดูแลด้านเนื้อหาจาก คณะอนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.) สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.)

แผนภาพที่ ๓ - ๓ ภาพเว็บไซต์ ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล (Marine Knowledge Hub)

ที่มา : อจชล., ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล, ๒๕๖๓

แผนภาพที่ ๓ - ๔ ภาพ Facebook ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล (Marine Knowledge Hub)

ที่มา : อจชล., ฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล, ๒๕๖๓

๒. การประชาสัมพันธ์ของ ศรชล.

การประชาสัมพันธ์ของ ศรชล. ตามแผนภาพที่ ๓-๔ และ ๓-๕ โดยเป็นการดำเนินการผ่านหน่วยงานประชาสัมพันธ์ของกองทัพเรือเป็นหลัก ซึ่งอาศัยช่องทางการสื่อสารของ

กองทัพเรือ ทำให้ภาพที่สื่อมีความเป็นกองทัพเรือ ภาพที่แสดงถึงกองทัพเรือเป็นหลักในการทำงาน การที่ภาพข่าวสื่อไปในลักษณะนี้ ย่อมไม่ทำให้เกิดความรู้สึกร่วมกันในการเป็นองค์กร ศรชล. ของหน่วย ปฏิบัติหลักอื่น ๆ

แผนภาพที่ ๓ - ๕ ภาพข่าวประชาสัมพันธ์ การฝึก ศรชล. แผนกการฝึก C-MEX 19

ที่มา : กองทัพเรือ, ๒๕๖๓

แผนภาพที่ ๓-๖ ภาพข่าวประชาสัมพันธ์ การฝึก ศรชล. แผนกการฝึก C-MEX 19

ที่มา : กองทัพเรือ, ๒๕๖๓

จากการศึกษาพบว่าภาพข่าวประชาสัมพันธ์ที่มีภาพลักษณะของ กองทัพเรือเป็นผู้ดำเนินงานจนไม่สามารถแยกออกจากกันได้ระหว่าง บทบาทกองทัพเรือในฐานะหน่วยงานป้องกัน

ประเทศ กับกองทัพเรือในบทบาทการสนับสนุนภารกิจของ ศรชล. ซึ่งอาจจะทำให้กระบวนการรับรู้ของประชาชนถูกหลอมรวมกันไปจนเป็นที่คนคิดว่า ศรชล. เป็นภาพของภารกิจกองทัพเรือเท่านั้น มิใช่ภาพรวมภารกิจที่มีหน่วยปฏิบัติหลักอื่น ๆ รวมอยู่ด้วย ดังแผนภาพที่ ๓ - ๗ ซึ่งเป็นภาพการทำงานด้านกิจการพลเรือนของ ศรชล. ในการรับลูกเรือประมงไทย ที่ถูกนายจ้างไทยทอดทิ้งในโซมาเลีย โดยภาพจะสื่อถึงผู้บังคับบัญชาระดับสูงของกองทัพเรือเป็นผู้ดำเนินการ

แผนภาพที่ ๓ - ๗ ภาพประชาสัมพันธ์ ศรชล. รับลูกเรือประมงไทย ที่ถูกนายจ้างไทยทอดทิ้งในทะเลโซมาเลีย

ที่มา : ทีแอลซีไทยดอทคอม, ๒๕๖๓

๓. การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.

ในปัจจุบันโครงสร้างองค์กรของ ศรชล. ยังมีการปรับเปลี่ยน และยังไม่มีการบรรจุกำลังพลเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานตามโครงสร้าง ทำให้การทำงานต้องอาศัยขีดความสามารถและแนวทางการปฏิบัติของกองทัพเรือเป็นหลัก ทำให้การดำเนินงานด้านการสื่อสาร ขาดการกำหนดความชัดเจนในเจตนารมณ์ของผู้นำ ขาดการกำหนดทิศทางการสื่อสารในระดับยุทธศาสตร์ ขาดแผนงานและเป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ รวมถึงขาดการบูรณาการเครื่องมือต่าง ๆ ที่จำเป็นส่งผลให้การสร้างการรับรู้ และเข้าใจต่อทุกภาคส่วนก็ไม่อาจประสบความสำเร็จได้ และส่งผลกระทบต่อการสนับสนุน ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนงบประมาณ ทั้งจาก รัฐบาล หน่วยปฏิบัติหลัก หน่วยสนับสนุน ภาคเอกชน ภาคประชาชนและสื่อมวลชน นอกจากนี้ จากปัญหาดังกล่าว ส่งผลการประชาสัมพันธ์ของหน่วยปฏิบัติหลัก ที่มีกิจกรรมในส่วนขององค์กรโดยกิจกรรมดังกล่าวเป็นภารกิจของ ศรชล. และหน่วยได้มีการประชาสัมพันธ์ในฐานะผู้ดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ โดยไม่ได้สนับสนุนข้อมูลให้กับ ศรชล. หากมีการบูรณาการการสื่อสารแล้ว จะทำให้ข้อมูลปฏิบัติงานของทุกฝ่ายใน ศรชล. ถูกถ่ายทอดออกมาในภาพรวมอย่างเป็นเอกภาพ

กล่าวโดยสรุป ภาพรวมของกระบวนการสร้างรับรู้ของ ศรชล. นั้นประกอบด้วย การจัดทำสื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้ เป็นฐานข้อมูลความรู้ทางทะเล และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ การปฏิบัติงาน รวมถึงการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนและการปฏิบัติการข่าวสาร ซึ่งทั้งหมดนี้ถือเป็นเครื่องมือในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. ที่สามารถสร้างการรับรู้และเข้าใจต่อกลุ่มเป้าหมายได้ในระดับหนึ่ง แม้ว่าจะมิได้กำหนดวัตถุประสงค์และแนวทางในระดับยุทธศาสตร์ให้เกิดความสอดคล้อง ชัดเจนและต่อเนื่อง ในการสื่อสารต่อกลุ่มเป้าหมายในทุกระดับก็ตาม อาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. นั้นมีการดำเนินการอยู่แต่ยังไม่สมบูรณ์ ไม่มีการกำหนดแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน โครงสร้างขององค์กรที่ยังไม่สมบูรณ์ และขาดแคลนกำลังพล ทำให้การสร้างการรับรู้และเข้าใจจากทุกภาคส่วน เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การปฏิบัติงานร่วมระหว่างหน่วยปฏิบัติหลัก อาจมีปัญหาด้านการขาดความเป็นเอกภาพ ไม่ประสานสอดคล้องกัน ซึ่ง ศรชล. จำเป็นจะต้องมีเป้าหมายและแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ร่วมกันที่ชัดเจน ทุกฝ่ายต้องมีความเข้าใจในยุทธศาสตร์ชาติทางทะเล และแนวทางการดำเนินตามยุทธศาสตร์ รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ตามแผนความมั่นคงทางทะเลได้ชัดเจนขึ้น มีการมุ่งเน้นในยุทธศาสตร์ในการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจและยอมรับ อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการปฏิบัติ ซึ่งจะถูกลำเลียงต่อไปจากระดับยุทธศาสตร์ สู่มิติยุทธการ และระดับยุทธวิธี

การรับรู้ เข้าใจ ในบทบาท ศรชล. ของภาคส่วนต่าง ๆ

การตรวจสอบการรับรู้และความเข้าใจ และการมีส่วนร่วม สามารถสังเกตได้จากพฤติกรรมแสดงออกถึงความร่วมมือ การยินยอมปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลด้านการรับรู้จากทุกมิติ จากแหล่งต่าง ๆ ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงานของ ศรชล. เพื่อวิเคราะห์การรับรู้และเข้าใจ ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ได้ดังนี้

๑. การรับรู้ เข้าใจ ของหน่วยงานรัฐ

การดำเนินงานของ ศรชล. ต้องอาศัยความเข้าใจในความสำคัญของทะเลและการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมถึงต้องเข้าใจในบทบาทของ ศรชล. ที่จะต้องได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่ของฝ่ายการเมือง รัฐสภา หรือรัฐบาล รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หากขาดความเข้าใจ ไม่เกิดความร่วมมือ สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานในภาพรวมของ ศรชล. ไม่ว่าจะการตรากฎหมาย หรือกฎระเบียบต่าง ๆ การพิจารณาจัดสรรงบประมาณที่ไม่เกื้อหนุนต่อการปฏิบัติงานของ ศรชล. หรือการแต่งตั้งคณะทำงานที่ซ้ำซ้อน เช่น การที่ประธานคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหา การทำประมงผิดกฎหมาย โดยมี พลเอก ฉัตรพล นาควาณิชชย์ รอง ผบ.ทบ./ผช.ผอ.รมน. เป็นประธานกรรมการ มีรองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นกรรมการและเลขานุการ และ ผอ.ศปป.3 กอ.รมน. เป็นผู้ช่วยเลขานุการนั้น โดยที่ ศรชล. ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการดังกล่าวเลย ตามแผนภาพที่ ๓ - ๘ ทั้งที่ ศรชล. เองก็มีหน้าที่ตามกฎหมายกำหนด ภายใต้อำนาจของ นายกรัฐมนตรีอยู่แล้ว

แผนภาพที่ ๓ - ๘ ข้าราชการแต่งตั้ง พลเอก ธีรพล นาคพาณิชย์ รอง ผบ.ทบ เป็นหัวหน้าทีม แก้ปัญหาประมง

รองผบ.ทบ.นั่งหัวทีมจก.แก้ไขปัญหากำประมงผิดกฎหมาย ถึงข้อเรียกร้องชาวประมง ปมขาดแคลนแรงงาน เพิ่มวันทำงาน ป้องกันค้ายมนุษย์

พลเอก ฮีร์วัฒน์ บุญยะวัฒน์ เลขาธิการ กอ.รมน. เป็นประธานการประชุมหน่วยขึ้นตรง กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) เพื่อ สรุปผลการปฏิบัติงานในรอบเดือนที่ผ่านมา โดยมีผู้บังคับหน่วยขึ้นตรง

ที่มา : ข่าวโพสต์ทูเดย์, ๒๕๖๓

นอกจากนี้การดำเนินงานของ ศรชล.ยังต้องอาศัยบุคลากรเจ้าหน้าที่ โดยการจัดกำลังพลจากหน่วยปฏิบัติหลักของ ศรชล. มาปฏิบัติงานร่วมกันนั้น ที่จำเป็นจะต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานที่มาปฏิบัติงานร่วมกัน โดยเงื่อนไขภายใต้ความแตกต่างของวัฒนธรรมองค์กรและระเบียบวิธีปฏิบัติงานต่าง ๆ จะต้องเข้าใจในความสำคัญของภารกิจในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พร้อมกับให้ความร่วมมือและต้องมีการปรับบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสมสำหรับการปฏิบัติงานร่วมกัน อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของ ศรชล. ที่ผ่านมานั้น พบว่ากำลังพลของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ยังไม่ได้รับการบรรจุมาปฏิบัติงานร่วมกันในโครงสร้าง ศรชล. ยังคงเป็นการปฏิบัติงานด้วยการประสานงานจากหน่วยปฏิบัติหลัก จากการสัมภาษณ์บุคลากรจากกองทัพเรือ ที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน ศรชล.พบว่า ไม่ว่าจะเป็นหน่วยปฏิบัติหลักหรือหน่วยปฏิบัติร่วมยังขาดการรับรู้ ขาดความเข้าใจในบริบทต่าง ๆ รวมถึงกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกักับหลายหน่วยงานในด้านการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสานการปฏิบัติ เกิดความล่าช้า

ความไม่แน่ใจ การไม่กล้าตัดสินใจ ทำให้การปฏิบัติงานขาดประสิทธิภาพ และความเป็นเอกภาพ
ในบางสถานการณ์

๒. การรับรู้ เข้าใจ ของภาคเอกชน และประชาชน

การได้รับการสนับสนุนการทำงานของ ศรชล. นั้น ส่วนหนึ่งคือการได้รับจาก
ภาคองค์กรเอกชน รวมถึงภาคประชาชนพลเรือน ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จำเป็นต้องมีการรับรู้ความสำคัญ
ของการดำเนินงานของ ศรชล. เพื่อให้เกิดความเข้าใจและพร้อมให้การสนับสนุน เพื่อให้การรักษา
ผลประโยชน์ของชาติทางทะเลเป็นไปอย่างมีเอกภาพและเกิดประสิทธิภาพสูงสุด จากการสำรวจ
ข้อมูล พบว่า การปฏิบัติงานร่วมกันของหน่วยงานราชการต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานเอกชน
ภาคประชาชนและสื่อมวลชน ที่รับรู้ข้อมูลข่าวสารด้วยความไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ นั้น ทำให้เกิดการ
ไม่ยอมรับ เกิดความขัดแย้ง ขาดความร่วมมือ ตัวอย่างเช่น การแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย
ที่ยังมีปัญหาคความขัดแย้งระหว่างชาวประมงกับรัฐบาล ทำให้มีการประท้วง ไม่ให้ความร่วมมือและ
ตั้งข้อเรียกร้องต่าง ๆ ดังแผนภาพที่ ๓ - ๙ และ ๓ - ๑๐

แผนภาพที่ ๓ - ๙ ขบวนการประท้วงรัฐบาลของกลุ่มผู้ประกอบการประมง

ที่มา : ผู้จัดการออนไลน์, ๒๕๖๓

แผนภาพที่ ๓ - ๑๐ ชาวการการตอบโต้เจ้าหน้าที่รัฐของกลุ่มผู้ประกอบการประมงหอยแครง

ที่มา : รายงานข่าวตัดประจำวันตี ๑๐ มิ.ย.๖๓ ศูนย์ข่าวประชาสัมพันธ์ ทร.

ซึ่งการสร้างความสำเร็จเรื่องยุทธศาสตร์ชาติในมิติทางทะเลนั้น พลเรือเอก จุมพล ลุมพิกานนท์ ให้ความเห็นว่าสิ่งสำคัญที่สุด คือการให้ความรู้ โดยที่เรามีคณะกรรมการต่าง ๆ มากมาย แต่ไม่เคยลงไปทำความเข้าใจวิถีชีวิตประชาชนอย่างแท้จริง การออกนโยบายใดใด ที่ส่งผลกระทบต่อหลายพื้นที่ ที่มีวิถีแตกต่างกัน ย่อมก่อความเดือดร้อน และ มีการต่อต้านตามมา ดังนั้น จำเป็นที่ภาครัฐจะต้องลงไปศึกษาให้เข้าใจ ประชาชนอย่างแท้จริง ขณะเดียวกันก็ลงไปสร้างความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของรัฐด้วย เป็นไปตามพระราชดำรัส เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา (เข้าใจเขา เข้าใจเรา) ดังเช่น นโยบายเรื่องการทำประมงด้วยเครื่องมือโพงพาง ซึ่งประชาชนทำมาตั้งแต่อดีต มีความแตกต่างกันไปในหลายพื้นที่ สัตว์น้ำที่ได้ก็แตกต่างกัน ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการทำโพงพางก็มีมากน้อยแตกต่างกัน หากเรากำหนดนโยบายเหมารวม โดยการไม่ศึกษาให้เข้าใจถ่องแท้ ย่อมทำให้ประชาชนเกิดการต่อต้าน และไม่ยอมรับวิธีการปฏิบัติของรัฐ ดังนั้น การทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ระหว่างรัฐกับประชาชน คือสิ่งสำคัญที่สุด เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน^๓

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การรับรู้และเข้าใจ ในเรื่องความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเลและบทบาท หน้าที่ในการดำเนินงานของ ครรช.นั้น ยังขาดการรับรู้และเข้าใจจากทุกภาคส่วน จึงทำให้เกิดภาพปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการไม่ได้รับการสนับสนุนเท่าที่ควร การทำงานที่ซ้ำซ้อนไม่เป็นเอกภาพ การขัดแย้งกันในเรื่องการแสวงหาผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรจากทะเล และการไม่ตระหนักถึงความเสียหายจากเหตุการณ์ต่าง ๆ อันเป็นผลเสียต่อประเทศในภาพรวมจากทุกฝ่าย

^๓ บทสัมภาษณ์ พลเรือเอก จุมพล ลุมพิกานนท์ งานวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างความเข้าใจและยอมรับในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี. หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคงรุ่นที่ ๑๑๗

สภาวะแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.

จากการศึกษาข้อมูลปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของ ศรชล.มาแล้วนั้น แสดงถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ในมุมมองต่าง ๆ ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมของ ศรชล. โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

๑. ปัจจัยภายในองค์กร

๑.๑ โครงสร้างองค์กรของ ศรชล. (Structure) ศรชล.นั้น มีการกำหนดวัตถุประสงค์ไว้อย่างชัดเจน ในเรื่องของการสร้างการรับรู้และเข้าใจให้กับทุกภาคส่วน แต่จากโครงสร้างองค์กรของ ศรชล.นั้น ไม่มีหน่วยงานรับผิดชอบโดยตรงด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ที่จะต้องเป็นผู้ที่จะต้องนำวัตถุประสงค์หลักดังกล่าวมาจัดทำแผนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์และกำหนดวัตถุประสงค์ย่อยเพื่อเป็นการกำหนดทิศทางการทำงานให้สอดคล้องกัน ในขณะที่ปัจจุบันอัตรากำลังพลยังไม่ได้รับการบรรจุ

๑.๒ ยุทธศาสตร์ด้านการสื่อสารของ ศรชล. (Strategy) กิจกรรมหรือการดำเนินงานต่าง ๆ ด้านการสื่อสารของ ศรชล. เป็นการสื่อสารองค์กรเฉพาะด้าน คือ การประชาสัมพันธ์ผลงานกับการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนเท่านั้น ซึ่งไม่มีการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่ถูกวางแผนขึ้นมา เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมภายนอกและภายใน ศรชล.

๑.๓ ระบบการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. (System) ยังไม่มีการจัดระบบหรือกำหนดขั้นตอนการทำงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร ซึ่ง ศรชล.จะต้องดำเนินการสื่อสารเพื่อให้การปฏิบัติงานของ ศรชล. สามารถติดต่อ เชื่อมโยง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่นทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ และมีหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนตระหนักรู้ในความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สิทธิอธิปไตย เขตอำนาจ และสิทธิในการแสวงประโยชน์จากทรัพยากรในเขตทางทะเลพื้นที่ต่าง ๆ และหน้าที่ที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่กระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จะเห็นได้ว่า จากหน้าที่และภัยคุกคามที่จะต้องเผชิญ สำหรับในการดำเนินงานของ ศรชล.นั้น จะมีประชากรกลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย แตกต่างกันไปทั้งพื้นที่และสถานการณ์ และต้องทำงานในการอำนวยความสะดวก ประสานงาน กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งรัฐและเอกชน ที่เกี่ยวข้องในทุกกระดับ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาตามโครงสร้างพบว่า ศรชล.มี หน่วยระดับกองที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างการรับรู้ คือ กองประสานความร่วมมือ กับกองกิจการพลเรือนและปฏิบัติการข่าวสาร อยู่ในสำนักนโยบายและแผนความมั่นคงทางทะเล โดยรูปแบบของการดำเนินงานนั้นเป็นไปตามการดำเนินงานด้านกิจการพลเรือนและการปฏิบัติการข่าวสารของกองทัพเรือ ครอบคลุมในด้านการกิจการพลเรือน การปฏิบัติการจิตวิทยา การเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดี การทำมวลชนสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์ การช่วยเหลือประชาชน การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การติดตามสถานการณ์ในสื่อต่าง ๆ การผลิตสื่อการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ และการใช้ขีดความสามารถต่าง ๆ เพื่อการปฏิบัติการข่าวสาร

๑.๔ ลักษณะการบริหารงานของผู้บริหารระดับสูง (Style) ผู้บริหารระดับสูง ซึ่งลักษณะแตกต่างกันไปตาม วัฒนธรรมองค์กร แต่ยังคงมีความมีระเบียบวินัยในแบบข้าราชการ ในขณะที่โดยรวมยังขาดความเป็นเอกลักษณ์ที่เป็น ศรชล. ยังมีความรู้สึกแบ่งแยกตามหน่วยงานของตน

๑.๕ บุคลากรในองค์กร (Staff) ของ ศรชล. เป็นลักษณะผสมผสานบุคลากรจาก หน่วยปฏิบัติหลัก ทั้ง ๖ หน่วยงาน การสื่อสารของแต่ละองค์กร ที่มาบูรณาการการทำงานร่วมกันนั้น มีอุปสรรคด้านวัฒนธรรม การใช้ภาษา ศัพท์เฉพาะทางต่าง ๆ การประสานงานประสบปัญหาในการ สื่อสารที่ทำให้ความเข้าใจอาจคลาดเคลื่อน และส่งผลกระทบต่อ การสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ นอกจากนี้ปัญหาการบรรจุกำลังพลลงปฏิบัติงานใน ศรชล. ยังคงมีความล่าช้า ยังไม่สามารถดำเนินการ ได้จนถึงปัจจุบัน

๑.๖ ทักษะในการสื่อสารของ ศรชล. (Skills) หมายถึงทักษะในการสื่อสาร ทางยุทธศาสตร์ที่ต้องการสื่อสารถึงกลุ่มเป้าหมายในการสร้างการรับรู้และเข้าใจ ซึ่งเป็นการสื่อสาร ทั้งคำพูดและการปฏิบัตินั้น บุคลากรของ ศรชล. ถือได้ว่ามีทักษะในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจ กับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่มที่หน่วยงานปกติของบุคลากรนั้นปฏิบัติหน้าที่และมีปฏิสัมพันธ์กันอยู่ โดยดูจากการที่บุคลากรของแต่ละหน่วยปฏิบัติงานหลัก มีการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ ให้ ประชาชนเข้าใจการดำเนินงานของหน่วยตนเองได้เป็นอย่างดี

๑.๗ ค่านิยมร่วมกัน (Shared Values) ในความเป็นองค์กรของ ศรชล. ด้วยการที่ใช้ บุคลากรหมุนเวียนจากหน่วยปฏิบัติหลัก มีระยะเวลาหมุนเวียนในการทำงาน อาจจะทำให้การเกิด ค่านิยมร่วมกัน มีความรู้สึกร่วมกันเป็นหนึ่งเดียวในองค์กรมีน้อยกว่าองค์กรปกติ

๒. ปัจจัยภายนอกองค์กร

๒.๑ ปัจจัยทางนโยบายและการเมือง รัฐบาลได้เริ่มให้ความสำคัญกับการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จากการจัดทำแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล การจัดตั้ง ศรชล. เป็นไปแบบบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเลมาร่วมกันทำงานอย่างเป็นระบบ แต่ก็ยังมีการทำงานซ้ำซ้อนจากการตั้งคณะทำงาน ที่เกี่ยวข้องกับงานของ ศรชล. โดยตรง แต่ไม่มี ศร ชล. ในคณะทำงานดังกล่าว

๒.๒ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ยังคงมีความผันผวน ด้วยปัจจัยทั้งในและนอกประเทศ จากแนวโน้มทางด้านเศรษฐกิจของโลกชะลอตัว ทำให้งบประมาณ โครงการต่าง ๆ ที่อยู่ใแผน อาจจะต้องยืดระยะเวลาออกไปก่อน ในขณะที่เดียวกันปัญหาความมั่นคงทางทะเลอาจจะมีแนวโน้มที่ เพิ่มขึ้น เช่น การลักลอบขนส่งสินค้าหนีภาษี หรือปัญหายาเสพติด

๒.๓ ปัจจัยทางสภาพสังคม วัฒนธรรม ทักษะคน ทักษะของบุคลากรในองค์กรหรือ ประชาชนที่เกี่ยวข้อง มีความแตกต่างกันไปตามกลุ่มเป้าหมาย บางกลุ่มมีทัศนคติไม่ดีต่อ การดำเนินงานของรัฐ และมีความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์ทางทะเล และส่งผลกระทบต่อ การทำงาน เช่น การแก้ปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย

๒.๔ ปัจจัยทางเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ ทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ต้องพึ่งพา เทคโนโลยีในการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีด้านการสื่อสารกับสื่อยุคดิจิทัล

๒.๕ ปัจจัยทางสภาพแวดล้อม คือ สภาพแวดล้อม ทั้งด้านภูมิศาสตร์ ภูมิอากาศ หรือเรื่องเกี่ยวกับการรักษาสิ่งแวดล้อม ปัญหามลพิษต่าง ๆ ยังคงมีปัญหาให้ต้องติดตาม เฝ้าระวัง

ป้องกัน อย่างใกล้ชิด ด้วยเหตุที่ยังมีกลุ่มบุคคลที่กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ในทะเลโดยไม่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๒.๖ ปัจจัยทางด้านกฎหมาย เป็นข้อกำหนด กฎระเบียบ ที่องค์กรต้องนำมาพิจารณาเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานให้อยู่ในกรอบทางกฎหมายที่รัฐกำหนดเกี่ยวกับกิจกรรมทะเลทุกประเภท โดยมีกฎหมายอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องอยู่แล้ว นับว่ามีความพร้อมต่อการดำเนินงานของ ศรชล.

สรุป

จากการศึกษาพบว่าในการทำงานของ ศรชล. ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วน สำหรับการปฏิบัติงานร่วมกันและสนับสนุนกัน ซึ่งการจะเกิดภาพการบูรณาการของทุกภาคส่วนได้นั้น ต้องมีพื้นฐานมาจากการรับรู้และเข้าใจ ด้วยเครื่องมือ “สื่อสารทางยุทธศาสตร์” เพื่อถ่ายทอดยุทธศาสตร์ของการสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับ และเพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล ที่กำหนดไว้ในแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลว่า “ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับและการคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม อยู่บนพื้นฐานการรับรู้ของสังคม” อันจะส่งผลให้ประเทศมีความมั่นคง ประชาชนมีความมั่งคั่ง และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีเกียรติภูมิ และศักดิ์ศรีในเวทีระหว่างประเทศ ด้วยเหตุนี้ ศรชล. ที่หน้าที่ระดับยุทธศาสตร์ในด้าน การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จึงต้องมีหน้าที่ประการหนึ่ง คือ “เสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักรู้ถึงความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล” แต่ในระบบงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจของ ศรชล. นั้น ไม่ครอบคลุมและไม่สอดคล้อง ทำให้ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือ และมีความขัดแย้งกับภาคเอกชน ประชาชน การกำหนดแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ให้เป็นรูปธรรม จะทำให้ลดความไม่เข้าใจ ความไม่ร่วมมือ และส่งเสริมการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ การที่ ศรชล. จะสามารถดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติทางทะเลจนบรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น ศรชล. จะต้องมีการพัฒนาการสื่อสารองค์กร ตามแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ เพื่อที่จะทำให้รัฐ หน่วยงานของรัฐ บุคลากรภาครัฐ ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยปฏิบัติการหลักหรือหน่วยปฏิบัติการร่วม มีความรู้และเข้าใจในบริบทของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่ดีขึ้น เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของ ศรชล. ซึ่งแม้ว่าบุคลากรจะมาจากหน่วยงานต้นสังกัดที่มีความแตกต่างกันในปัจจุบันต่าง ๆ และต้องมาปฏิบัติงานร่วมกันก็จะสามารถดำเนินงานร่วมกันได้อย่างเป็นเอกภาพ ส่งผลต่อการทำงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป โดยในการศึกษาครั้งนี้ จำเป็นจะต้องศึกษาทบทวนในทฤษฎีการสื่อสาร ทฤษฎีการรับรู้ หลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ รวมถึงแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ขององค์กรต่าง ๆ อันจะเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดแนวคิดในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของ ศรชล. ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลต่อไป

บทที่ ๔

แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.

กล่าวนำ

จากการศึกษา การดำเนินงานเพื่อการสร้างการรับรู้และเข้าใจต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลของ ศรชล. กับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ในปัจจุบัน ทำให้ได้ทราบว่าปัจจัยด้านการรับรู้และเข้าใจของทุกภาคส่วนนั้น ไม่อยู่ในสถานะที่จะเอื้ออำนวยและสนับสนุนการดำเนินงานของ ศรชล. ซึ่งผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จำเป็นจะต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับ การคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและพื้นฐานการรับรู้ของสังคม ดังนั้น การเสริมสร้างให้ทุกภาคส่วนได้ตระหนักรู้และเข้าใจถึงความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จึงถูกกำหนดให้เป็นหน้าที่ของ ศรชล. แต่พบว่าแนวทางการสร้างการรับรู้และเข้าใจของ ศรชล. นั้นยังขาดประสิทธิภาพ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้ศึกษา ทฤษฎีการสื่อสาร การรับรู้ทัศนคติ และแนวทางในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ เป็นพื้นฐานการกำหนดแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. ที่เหมาะสมกับสถานะแวดล้อมในปัจจุบัน เพื่อให้การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลประสบความสำเร็จตามมุ่งหมายของรัฐบาลและเป็นไปตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงของชาติทางทะเลต่อไป

วิเคราะห์ปัญหา/อุปสรรค แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.

จากการศึกษาวิเคราะห์แนวคิดและทฤษฎี รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. ซึ่งถือเป็นการดำเนินการด้านความมั่นคงของชาติ การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ภายใต้บริบทความมั่นคงทางทะเล ของ ศรชล. เป็นการประยุกต์ใช้แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงของชาติ มาปรับให้เหมาะสมกับศรชล. ในการดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทำให้ได้ แนวคิดการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ในมิติของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. แนวทางและขีดความสามารถของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ รวมถึงกระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. ผู้วิจัยจึงนำมาจัดทำเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. ตามขั้นตอนของกระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑. เจตนารมณ์ของผู้บังคับบัญชา

ยึดตามวิสัยทัศน์ของชาติ ในแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล ที่ว่า "ประเทศไทยสามารถปกป้อง รักษา และแสวงหาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างสมดุลและยั่งยืนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการบริหารจัดการ และการบูรณาการการไหลพลังอำนาจของชาติในทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับและการคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม อยู่บนพื้นฐานการรับรู้ของสังคม เป็นเป้าหมายสูงสุดร่วมกันของทุกฝ่ายภายในชาติ เพื่อให้ประเทศมีความมั่นคง ประชาชนมีความมั่งคั่ง และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีเกียรติภูมิ และศักดิ์ศรีในเวทีระหว่างประเทศ" วิสัยทัศน์นี้ เป็นการแสดงถึงเจตนารมณ์ของผู้บังคับบัญชา ซึ่งก็คือ รัฐบาล โดย นายกรัฐมนตรี ที่มุ่งไปสู่เป้าหมายของชาตินั้นก็คือ ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน นั่นเอง

๒. วัตถุประสงค์ของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

ตามวัตถุประสงค์แห่งชาติ กำหนดว่า "เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เสริมสร้างองค์ความรู้ ความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล และปลูกจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากร ตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน" ถือเป็นวัตถุประสงค์หลักที่สำคัญที่สุดในด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ เพื่อตอบสนองต่อการดำเนินงานของ ศรชล.ในภาพรวม

๓. สภาวะแวดล้อม

มิติของระบบ

๑. การบริหารจัดการของรัฐ พบว่าหน่วยงานรัฐยังขาดประสิทธิภาพ ขาดการประสานงานและบูรณาการระหว่างหน่วยงาน การขาดงบประมาณ กฎหมายล้าสมัย

๒. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ขาดประสิทธิภาพในการจัดการทางทะเลของภาครัฐ ไม่สามารถควบคุมการแสวงหาประโยชน์อย่างขาดความรับผิดชอบได้ ทั้งนี้ ปัญหาเหล่านี้ยังส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางสังคมและชุมชน และอาจนำไปสู่ปัญหาความขัดแย้งระหว่างประเทศอีกด้วย

๓. กลุ่มปัญหาภัยคุกคามและอาชญากรรมข้ามชาติ จากการขาดประสิทธิภาพในการควบคุมทะเล ทำให้ทะเลเป็นพื้นที่ที่มีการกระทำผิดกฎหมาย และเป็นปัญหาข้ามชาติ เช่น การลักลอบขนสิ่งผิดกฎหมาย น้ำมันเถื่อน ยาเสพติด การค้ายาเสพติด การลักลอบเข้าเมือง การก่อการร้าย โจรสลัด ปัญหาต่าง ๆ ทำให้รัฐจะต้องปรับตัว เพื่อให้การควบคุมทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

มิติของการรับรู้

๑. ผู้บริหารประเทศ ผู้กำหนดนโยบายและหน่วยงานรัฐ ไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร

๒. ประชาชนทั่วไปยังขาดการตระหนักรู้ถึงความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๓. ผู้ประกอบกิจกรรมทางทะเลที่แสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติจากทะเลอย่างขาดความรับผิดชอบและการควบคุม ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทางทะเลอย่างรุนแรง อาทิ การกอมลพิษทางทะเล กิจกรรมที่ไม่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม การทำประมงอย่างขาดความรับผิดชอบ การประมงที่ผิดกฎหมาย (Illegal Unreported and Unregulated Fishing - IUU) ฯลฯ

๔. เป้าหมายและกลุ่มเป้าหมาย

๔.๑ กลุ่มผู้บริหารประเทศและผู้กำหนดนโยบายประเทศ

ลักษณะสำคัญของ กลุ่มเป้าหมายนี้คือ ภาคการเมืองและภาคนิติบัญญัติ ที่มีกรณีเรื่องของผลประโยชน์มาเกี่ยวข้องและมุ่งจัดการดูแลเฉพาะผลประโยชน์ในพื้นที่ของตน หรือผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มหรือพวกพ้องหรือภาคธุรกิจ การกำหนดนโยบายหรือการให้ความสำคัญต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลอาจดูเป็นเรื่องไกลตัว และหากไม่ใช่วาระเร่งด่วน หรือสถานการณ์วิกฤติ การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลจะถูกจัดลำดับความสำคัญน้อยกว่าเรื่องอื่น ๆ มีประชากรในกลุ่มนี้จำนวนน้อยที่มีความพยายามยกระดับความสำคัญของการรักษาผลประโยชน์ในทะเล ปัญหาในมิติการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมายนี้ คือ พยายามไม่รับรู้ หรือรู้แต่พยายามเมินเฉย ด้วยเหตุผลเรื่องผลประโยชน์ด้านอื่น ถ้าไม่มีเหตุให้กระทบถึงตนเองก็ไม่ให้ความสำคัญ

๔.๒ กลุ่มหน่วยงานหลักของรัฐในการปฏิบัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

หน่วยงานของรัฐ ที่เป็นหน่วยงานหลักในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ๖ หน่วยงาน คือ กองทัพเรือ กรมศุลกากร กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมเจ้าท่า กรมประมง และกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานของรัฐระดับพื้นที่ คือ ศรชล.ภาค และ ศรชล.จังหวัด ภาพรวมของปัญหาทรัพยากร บุคลากร และการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่าง ๆ มีข้อจำกัดในด้าน กำลังพล และงบประมาณปฏิบัติการและการซ่อมบำรุง ทำให้ทุกหน่วยต้องยึดถือภารกิจตนเป็นหลัก ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพ และประสิทธิผลการดำเนินการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในภาพรวม นอกจากนี้การทำงานในภาพรวมของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เป็นไปในลักษณะ ต่างหน่วยต่างปฏิบัติงาน เนื่องจากหน้าที่แต่ละหน่วยมีงานและมีกฎหมายรับผิดชอบที่ต่างกัน ประกอบกับ ข้อจำกัดข้างต้น ทำให้แต่ละหน่วยต้องมุ่งที่การปฏิบัติงานตามหน้าที่ก่อนและไม่ได้เตรียมกำลังพลให้มีความรู้ ในงานนอกหน้าที่ อีกทั้งวัฒนธรรมยึดติดองค์กรของตนที่การปฏิบัติงานจะคำนึงถึงประโยชน์ของหน่วยงาน การที่ ศรชล.จะอำนวยความสะดวก ส่งการให้หน่วยต่าง ๆ ปฏิบัติงานที่นอกเหนือจากภารกิจหลักของหน่วยในสถานะที่มีข้อจำกัดและมีความขาดแคลนงบประมาณ จึงเป็นไปได้ยาก ในส่วนของปัญหาการบริหารจัดการภายในของแต่ละหน่วยที่ขาดประสิทธิภาพ เนื่องจากทั้งผู้ปฏิบัติงานในทะเลและผู้บริหารบางหน่วยงานไม่เข้าใจหรือไม่มีพื้นฐานเกี่ยวกับงานในทะเลเพียงพอ และการที่เจ้าหน้าที่บางส่วนไม่เข้าใจอำนาจตามกฎหมายทำให้ไม่มั่นใจที่จะดำเนินการต่อผู้กระทำผิดหรือเกรงว่าจะถูกฟ้องกลับ

๔.๓ กลุ่มหน่วยงานสนับสนุนในการปฏิบัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

หน่วยงานสนับสนุน เป็นหน่วยที่ภารกิจหน้าที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกิจกรรมทางทะเลในมิติต่าง ๆ ประกอบไปด้วย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมป่าไม้ กรมสรรพสามิต กรมควบคุมมลพิษ กรมศิลปากร กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หน่วยงานทั้งหมดนี้ มีความสัมพันธ์ที่ต้องมาบูรณาการในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในบางช่วงเวลา หรือเฉพาะด้าน หรือเมื่อมีสถานการณ์เฉพาะเท่านั้น

การรับรู้และเข้าใจในบริบทและสภาวะแวดล้อมความมั่นคงทางทะเล อาจมีความไม่ต่อเนื่อง หรือไม่เป็นปัจจุบัน การประสานงานในการปฏิบัติหน้าที่อาจมีความเข้าใจไม่ตรงกัน คลาดเคลื่อน หรืออาจเกิดความขัดแย้งขึ้นได้

๔.๔ ประชาชนทั่วไป

ภาพรวมของการรับรู้ เข้าใจ และมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ยังคงขาดความรู้ ไม่เข้าใจ ส่งผลต่อการตระหนักรู้ จิตสำนึก ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และการรักษาสิ่งแวดล้อม

๔.๕ ผู้ประกอบกิจกรรมทางทะเลทุกมิติ

กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ประกอบกิจกรรมทางทะเล ไม่ว่าจะเป็นระดับบุคคล แบบการทำประมงพื้นบ้าน การทำที่ปักแบบโฮมสเตย์ หรือใช้ประโยชน์ในการอยู่อาศัย รวมไปถึงจนถึงอุตสาหกรรมชายฝั่ง กิจกรรมพาณิชย์นาวี อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ในหลาย ๆ กรณี ยังขาดความรู้ ความเข้าใจ ทั้งเรื่องผลประโยชน์ของชาติ เรื่องทางกฎหมาย เรื่องสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดปัญหา เช่น การทำประมงผิดกฎหมาย การใช้ประโยชน์จากทะเลโดยผิดกฎหมายและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ยิ่งกว่านั้น บางกรณีกลายเป็นเรื่องความขัดแย้ง ระหว่างรัฐกับประชาชน หรือระหว่างประชาชนกับประชาชน ทำให้เกิดความเสียหายทั้งทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. รูปแบบ

การออกแบบหรือการวางแผนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ประกอบด้วยการพัฒนา ๓ ส่วนได้แก่รูปแบบ (Theme) สิ่งที่จะสื่อ (Message) และกิจกรรม (activity) ตามเหตุการณ์และสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา โดยใช้การผสมผสาน องค์ประกอบ กิจกรรมขีดความสามารถของหน่วยงานรับผิดชอบและหน่วยปฏิบัติหลัก ด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ เป็นเครื่องมือสำคัญ

รูปแบบ Theme เป็นการกำหนดประเด็นหลักและวางแผนสำหรับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์เสนอปัญหาต่าง ๆ ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะต่อผู้นำขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ทางยุทธศาสตร์ สภาพแวดล้อมทางวิชาการและปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายประการเพื่อให้ฝ่ายเราฝ่ายเป็นกลางและฝ่ายตรงข้ามมีแนวคิดความเชื่อหรือพฤติกรรมเป็นไปตามที่ฝ่ายเราต้องการ

สิ่งที่จะสื่อ Message เป็นการกำหนดเนื้อหาของข่าวสารเท่าที่การปฏิบัติที่จะใช้ในการส่งไปถึงเป้าหมายหรือกลุ่มเป้าหมายแล้วทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการตีความมีความเชื่อตามประเด็นที่ฝ่ายเราต้องการสื่อออกไป

กิจกรรม Activity เป็นการกำหนดโครงการกิจกรรมเพื่อเป็นช่องทางที่จะกำหนดเครื่องมือที่ใช้ Means นำสิ่งที่จะสื่อ Message ไปสู่เป้าหมายหรือกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นเสมือนวิธีการเครื่องมือ เทคนิคหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ข้อมูลข่าวสารหรือความรู้ เพื่อสร้างผลกระทบและสถานะที่ต้องการด้านปฏิบัติการภายในมิติทางกายภาพ มิติทางข้อมูลข่าวสาร และมิติทางกระบวนการความคิด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความสามารถในการตัดสินใจของกลุ่มเป้าหมาย จนกระทั่งสามารถนำไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ เช่น การอาศัยกิจกรรมต่าง ๆ นั้นต้องรู้ช่องทางการสื่อสาร โดยการวางแผน ซึ่งต้องพัฒนา Theme Message และ Activity ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยสื่อหลากหลายรูปแบบเพื่อเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่

การประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์รายการ การโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านโทรทัศน์ วิทยุ วารสาร หนังสือพิมพ์ สื่อออนไลน์ เว็บไซต์ Facebook Line บทความทางวิชาการ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว การแถลงข่าว การจัดประชุมสัมมนา ฯลฯ ซึ่งหากสามารถเพิ่มประสิทธิภาพสื่อ ในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจากกิจกรรมต่าง ๆ ได้ก็จะทำให้บรรลุตามเป้าหมายที่ต้องการจะได้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้การวางแผนรูปแบบต้องอาศัยการดูกิจกรรมขีดความสามารถที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารได้รับการสนับสนุนโดยขีดความสามารถของการปฏิบัติการต่าง ๆ

ตารางที่ ๔ - ๑ การกำหนดรูปแบบการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์ : เสริมสร้างองค์ความรู้ ความตระหนักรู้ความสำคัญของทะเล		
เป้าหมาย : ผู้รับสารทุกกลุ่มเป้าหมาย		
Theme	Message	Activity
ความสำคัญของทะเล	อาณาเขตทางทะเลไทย	PR / PA / Social Media
	ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล	PR / PA / PSYOP VI / IO / Social Media
วัตถุประสงค์ : ปลุกจิตสำนึกในการรักษาทรัพยากร ส่งเสริมการมีส่วนร่วม		
เป้าหมาย : ผู้รับสารประชาชนทั่วไปและกลุ่มผู้ประกอบการทางทะเล		
Theme	Message	Activity
ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล	การรักษาสิ่งแวดล้อม	PR / PA / Social Media
	การทำประมงอย่างยั่งยืน ไม่ทำประมงผิดกฎหมาย	FODs / Show of Forces VI / IO / PSYOP / PA

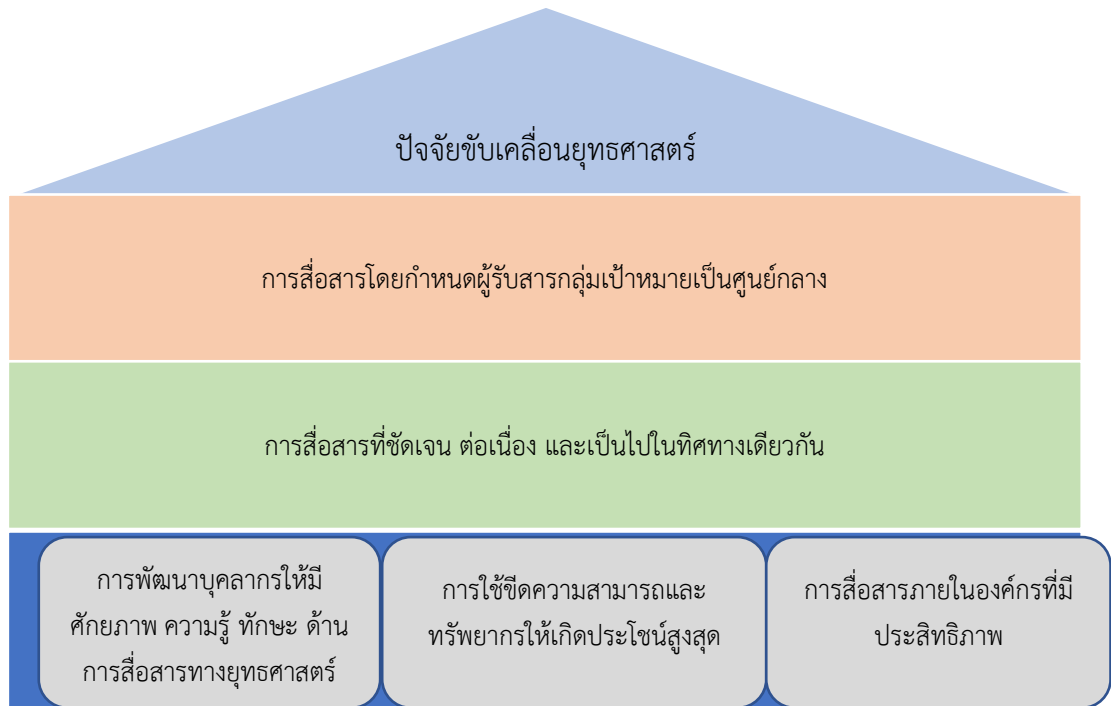
ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๔

ปัจจัยแห่งความสำเร็จและยุทธศาสตร์การสื่อสารของ ศรชล.

๑. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ในการจัดทำยุทธศาสตร์การสื่อสารทางยุทธศาสตร์นั้น มีการวิเคราะห์และกำหนดปัจจัยแห่งความสำเร็จนั้น ใช้การวิเคราะห์ในการกำหนดปัจจัยเพื่อขับเคลื่อนทางยุทธศาสตร์ เป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. ไปสู่เป้าหมายทางยุทธศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางหลักในการ พัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์โดยการกำหนดแผนงานและโครงการต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงและความสอดคล้องกับปัจจัยขับเคลื่อนทางยุทธศาสตร์ ที่ถูกกำหนดขึ้น จากการวิเคราะห์ยุทธศาสตร์ผ่านเครื่องมือต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยขับเคลื่อนทางยุทธศาสตร์ของการสื่อสาร โดยสามารถจำแนกได้เป็น ๕ ปัจจัยหลัก ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔ - ๑ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔ - ๑ ปัจจัยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ของการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๔

ปัจจัยที่ ๑ : การพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ ความรู้ ทักษะ ด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

ศรชล. ถูกจัดตั้งให้เป็นหน่วยงานหลักในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตามพ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดบทบาทไว้ให้อำนาจการและบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยปฏิบัติหลัก ให้สามารถรักษาผลประโยชน์ของชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การสื่อสารทางยุทธศาสตร์จึงเป็นปัจจัยส่งเสริมในการดำเนินงาน โดยบุคลากรถือเป็นหนึ่งในช่องทางการติดต่อสื่อสารกับประชากรกลุ่มเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด และยังเปรียบเสมือนตัวแทนขององค์กร ดังนั้น ศรชล. ควรมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของบุคคลให้มีทักษะ ความรู้ และความเชี่ยวชาญที่สามารถสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจให้กับทุกภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่ ๒ : การใช้ขีดความสามารถและทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ศรชล.เป็นหน่วยงานที่เพิ่งได้รับการจัดตั้ง ดังนั้น จึงข้อจำกัดทั้งด้านบุคลากรงบประมาณ เครื่องมือหรืออุปกรณ์ และฐานข้อมูล จำเป็นที่จะต้องมีการวางแผนการดำเนินงานที่เป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเต็มประสิทธิภาพได้แก่

๑. การใช้ขีดความสามารถในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ โดยการบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยปฏิบัติหลักมาใช้ในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๒. ช่องทางการสื่อสาร จะต้องง่ายต่อการเข้าถึงและเป็นที่ยอมรับให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด สร้างความเชื่อมั่น ในการนำสื่อสารข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว และอยู่ในทิศทางเดียวกัน

๓. งบประมาณ จัดสรรและบริหารงบประมาณให้สอดคล้องกับเป้าหมายสำคัญ

๔. บุคลากรเป็นส่วนสำคัญของการสื่อสารอย่างรอบด้าน จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในหน่วยปฏิบัติหลักในการสนับสนุนการสื่อสาร นำเสนอข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ของ ศรชล. ด้วย

๕. ฐานข้อมูลประชากรกลุ่มเป้าหมายที่มีหลากหลายกลุ่ม เพื่อที่จะได้ทำการพัฒนา และใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลดังกล่าว ในการกำหนดแผนการใช้ช่องทางการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่ ๓ : การสื่อสารองค์กรที่มีประสิทธิภาพ

ศรชล.เป็นองค์กรที่ต้องบูรณาการการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐขนาดใหญ่เข้าด้วยกัน และต้องมีการปฏิสัมพันธ์กับประชากรกลุ่มเป้าหมายหลากหลายกลุ่ม ที่มีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางทะเล จำเป็นต้องมีการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ แต่ ศรชล.ไม่มีโครงสร้างหรือส่วนงานรองรับงานสื่อสารทางยุทธศาสตร์เป็นการเฉพาะ ศรชล.ต้องคำนึงถึงการพัฒนาโครงสร้างงานการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ รวมถึงการพัฒนาการสื่อสารภายในองค์กรที่จะต้องทำให้บุคลากรได้รับรู้ถึงข้อมูลข่าวสารที่เกิดขึ้น และสามารถสื่อสารข้อมูล ดังกล่าวให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ปัจจัยที่ ๔ : การสื่อสารที่ชัดเจน ต่อเนื่อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

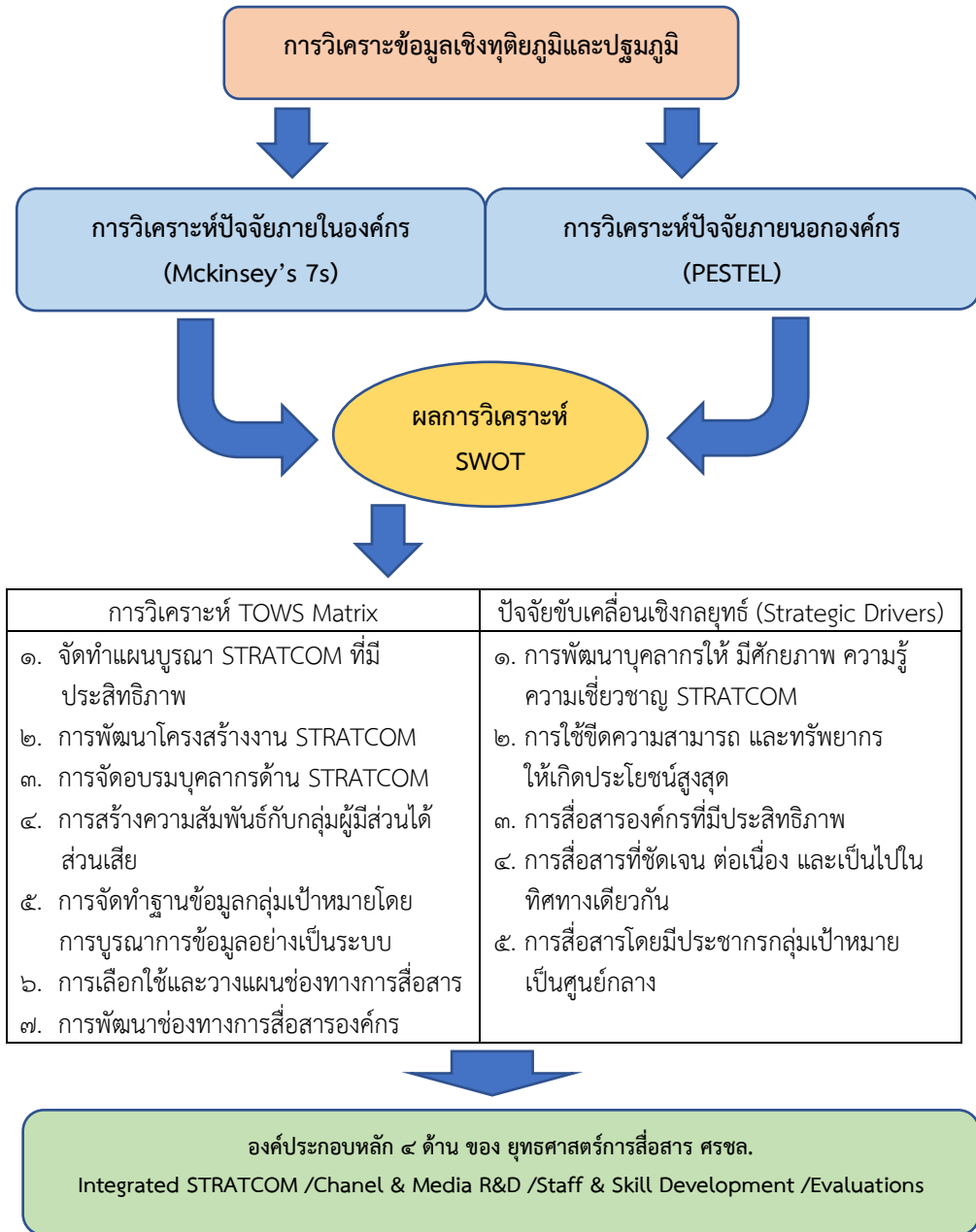
ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ ศรชล.นั้น เป็นหน่วยงานที่มีความคุ้นเคยกับประชากรกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป จึงเป็นการง่ายที่จะดำเนินการสื่อสารทางยุทธศาสตร์กับกลุ่มเป้าหมายเพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจ รวมถึงการมีส่วนร่วม ในเรื่องของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และเข้าใจบทบาทของ ศรชล. ได้ชัดเจนขึ้น หากแต่การบูรณาการทำงานระหว่างหน่วยปฏิบัติหลักทั้ง ๖ หน่วยนั้นจะต้องเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ในระดับยุทธศาสตร์ นำไปสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายได้ชัดเจน ต่อเนื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ปัจจัยที่ ๕ : การสื่อสารโดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง

การดำเนินงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ในแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเลที่มุ่งสร้างการรับรู้และเข้าใจจากประชากรกลุ่มเป้าหมายที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ซึ่งมีกลุ่มเป้าหมายในหลายภาคส่วนที่มีทัศนคติแตกต่างกันไป ดังนั้นต้องมีการพัฒนาข้อมูลและเนื้อหาการสื่อสารให้ตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย รวมถึงการวางแผนการใช้ช่องทางการสื่อสารให้สอดคล้องกับพฤติกรรมการบริโภคสื่อของกลุ่มเป้าหมายแต่ละประเภทที่แตกต่างกัน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลให้การสื่อสารทางยุทธศาสตร์สามารถเข้าถึง กลุ่มเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ยุทธศาสตร์การสื่อสารของ ทรซล.

แผนภาพที่ ๔ - ๒ แนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การสื่อสารของ ทรซล.

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๔

จากการศึกษาข้อมูลและการวิเคราะห์องค์กร ศรชล. ผ่านเครื่องมือต่าง ๆ แสดงให้เห็นถึงยุทธศาสตร์หลักทั้ง ๗ ด้าน (TOWS Matrix) และนำรวมไปถึงการกำหนดปัจจัยขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ (Strategic Drivers) ทั้ง ๕ ปัจจัย เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์การสื่อสาร ศรชล. โดยได้มาซึ่งองค์ประกอบหลักของยุทธศาสตร์การสื่อสาร ทั้งหมด ๔ ด้านตามแผนภาพที่ ๔ - ๒

การกำหนดยุทธศาสตร์การสื่อสาร ศรชล. มีวัตถุประสงค์หลัก ๓ ข้อ ได้แก่

๑. เพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของ ศรชล.ต่อกลุ่มเป้าหมาย
๒. เพื่อกำหนดขอบเขตและทิศทางการดำเนินงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.
๓. เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมต่อสถานะแวดล้อม

โครงสร้างยุทธศาสตร์ ศรชล.มีองค์ประกอบหลักใน การดำเนินงานทั้งหมด ๔ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วยขอบเขตและแนวทางในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ และการดำเนินงาน อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาประสิทธิภาพด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บูรณาการ การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Integrated STRATCOM)

การบูรณาการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ บูรณาการขีดความสามารถในทุกมิติ บูรณาการองค์ความรู้และทักษะของบุคลากร บูรณาการข้อมูลพื้นฐานกลุ่มเป้าหมาย และบูรณาการการปฏิบัติของ ศรชล.ร่วมกับหน่วยปฏิบัติหลักให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้การขับเคลื่อนด้วยผู้นำหรือภาวะผู้นำ ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร บทบาทหน้าที่และการดำเนินงานของ ศรชล.ในภาพรวม ให้กับประชากรกลุ่มเป้าหมายในทุกระดับตามวัตถุประสงค์ และเพิ่มระดับการรับรู้ตลอดจนสร้างทัศนคติที่ดีต่อ ภาพลักษณ์องค์กรของ ศรชล. โดยดำเนินการสนับสนุน การวางแผนการสื่อสาร ผลิต และเผยแพร่ข้อมูลผ่านช่องทางต่าง ๆ รวมถึงการจัดโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบด้วย ๒ แผนงาน

แผนงานที่ ๑.๑ การเผยแพร่ผลงานและการสื่อสารภาพลักษณ์องค์กร

วัตถุประสงค์ของแผนงาน : เพื่อเพิ่มระดับการรับรู้ ของกลุ่มเป้าหมาย เกี่ยวกับทิศทางและผลงานของการดำเนินงาน ตลอดจนสร้างทัศนคติที่ดีต่อภาพลักษณ์องค์กร

รายละเอียดแผนงาน : ดำเนินการสื่อสารถึงประเด็นและการดำเนินงานที่สำคัญด้านต่าง ๆ ของ ศรชล. ได้แก่ ยุทธศาสตร์และการดำเนินงานในภาพรวมของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และ กิจกรรม/โครงการส่งเสริมภาพลักษณ์องค์กร ศรชล. ดังตารางที่ ๔ - ๒

ตารางที่ ๔ - ๒ รายละเอียดการดำเนินงานแผนงานที่ ๑.๑

ประเด็นการสื่อสารทางยุทธศาสตร์	ขีดความสามารถ	วัตถุประสงค์
๑. นโยบายของรัฐบาลและการดำเนินงานของ ศรชล.	PA / IO / VI / PR/ PSYOP	เพื่อสื่อสารถึงเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานของ ศรชล. ในภาพรวม
๒. ภาพลักษณ์องค์กร	All of Capability	เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของ ศรชล. ผ่านการสื่อสารและกิจกรรม ใน ๒ ด้าน (๑) การสร้างภาพลักษณ์/คุณค่าองค์กร (๒) โครงการ/กิจกรรม ประชาสัมพันธ์ ภาพลักษณ์องค์กร

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๔

แผนงานที่ ๑.๒ การสื่อสารทางยุทธศาสตร์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของ ศรชล.

วัตถุประสงค์ของแผนงาน : เพื่อเพิ่มระดับการรับรู้ ของกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และการปฏิบัติการต่อภัยคุกคามหรือการแก้ไขปัญหาของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ภายใต้ กรอบของกฎหมาย รายละเอียดตามตารางที่ ๔ - ๓

ตารางที่ ๔ - ๓ รายละเอียดการดำเนินงานแผนงานที่ ๑.๒

ประเด็นการสื่อสารทางยุทธศาสตร์	ขีดความสามารถ	วัตถุประสงค์
๑. พัฒนาการบริการด้านการให้ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร	Social Media /FB /webpage/ Marine Knowledge Hub / PR/ VI	เพื่อสื่อสารถึงความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทะเล ความสำคัญและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลสำหรับกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มและประชาชนทั่วไป
๒. การพัฒนาและบริหารทรัพยากรบุคคล	PR /PA /IO / DADP	เพื่อสื่อสารถึงภาพลักษณ์ที่ดีของบุคลากร เจ้าหน้าที่ ที่เข้มแข็ง มีวินัย มีความรู้ ฯลฯ
๓. การดำเนินโครงการ/กิจกรรม เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารงานของ ศรชล.	Social Media/ KLE/ IO / PA /OPCAM	เพื่อสื่อสารถึงความสำคัญของการดำเนินงานของ ศรชล.ต่อเป้าหมายระดับยุทธศาสตร์ (ผู้บริหารประเทศ/ผู้กำหนดนโยบาย/ผู้จัดสรรงบประมาณแผ่นดิน)
๔. การพัฒนาระบบสารสนเทศและการสื่อสาร	CNO / ITs	เพื่อสนับสนุนงาน STRATCOM / PR / IO
๕. การดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม	All of Capability	เพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ผ่านการดำเนินงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การวิจัยและพัฒนาช่องทางการสื่อสารและวางแผนการใช้งานช่องทางอย่างมีประสิทธิภาพ (Channel/Media)

การวางแผนการใช้และการวิจัยพัฒนาช่องทางการสื่อสารมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายด้วยการเลือกใช้ช่องทางการสื่อสารที่เหมาะสมตามฐานะและพฤติกรรม การเปิดรับสื่อของเป้าหมาย รวมถึงการพัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพของเครื่องมือการสื่อสารให้สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทั้งภายในและภายนอกองค์กร สามารถควบคุมการเผยแพร่เนื้อหาให้มีความเหมาะสม โดยสามารถแบ่งขอบเขตการวางแผนการใช้ช่องทางการสื่อสารเป็นสองส่วน ได้แก่ การวางแผนการใช้และการสื่อสารภายในองค์กร (Traffic Control) ต่อบุคลากรใน ศรชล. และการวางแผนการใช้ช่องทางการสื่อสารภายนอกองค์กร (Media Planning) ต่อกลุ่มเป้าหมายภายนอกองค์กรกลุ่มต่าง ๆ ที่มีพฤติกรรมบริโภคสื่อที่หลากหลายและแตกต่างกัน ประกอบด้วย ๒ แผนงาน ดังนี้

แผนงานที่ ๒.๑ การวางแผนการใช้ช่องทางการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร

วัตถุประสงค์ของแผนงาน : เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้อมูลให้สามารถเข้าถึง กลุ่มเป้าหมายมากยิ่งขึ้น

รายละเอียดแผนงาน : ดำเนินการวางแผนการใช้ช่องทางการสื่อสาร และควบคุมการเผยแพร่ เนื้อหาให้มีความเหมาะสมก่อนทำการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ถึงกลุ่มเป้าหมายทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยสามารถแบ่งขอบเขตการวางแผนการใช้ช่องทางการสื่อสารเป็นสองส่วน ได้แก่ การวางแผนการใช้ และการสื่อสารภายในองค์กร (Traffic Control) และการวางแผนการใช้ช่องทางการสื่อสารภายนอกองค์กร (Media Planning) โดยมีรายละเอียดการดำเนินงานดังนี้

๑. การวางแผนการใช้และการสื่อสารภายในองค์กร (Traffic Control) : ดำเนินการควบคุม การเผยแพร่เนื้อหาในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่เหมาะสมสำหรับบุคลากรภายในกองทุน รวมถึงการวางแผนการใช้ช่องทางการสื่อสารให้มีความเหมาะสม

๒. การวางแผนการใช้ช่องทางการสื่อสารภายนอกองค์กร (Media Planning) : ดำเนินการ วางแผนการใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ และกำหนดช่วงเวลาในการสื่อสารที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ภายนอกองค์กรกลุ่มต่าง ๆ ที่มีพฤติกรรมบริโภคสื่อที่หลากหลายและแตกต่างกัน

แผนงานที่ ๒.๒ การเพิ่มประสิทธิภาพและพัฒนาช่องทางการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร

วัตถุประสงค์ของแผนงาน : เพื่อวิจัยและพัฒนาขอบเขตการสื่อสารให้ครอบคลุมทั้งภายในและภายนอกองค์กรให้มีประสิทธิภาพ

รายละเอียดแผนงาน : ดำเนินการวิจัยพัฒนาและปรับปรุงช่องทางการสื่อสารทั้งภายในและ ภายนอกองค์กรที่สอดคล้องกับพฤติกรรมบริโภคสื่อของกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งมีการดำเนินงานสอง ส่วนหลัก ดังนี้

๑. การปรับปรุงช่องทางการสื่อสารในปัจจุบัน (Owned-media Enhancement) : ดำเนินการ ปรับปรุงช่องทางการสื่อสารขององค์กรที่มีอยู่ในปัจจุบันภายในสำนักงาน รวมทั้งประเมิน

จำนวนช่องทางการสื่อสารที่มีอยู่และจัดสรร/จัดทำให้มีความเหมาะสม ความครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

๒. การพัฒนาช่องทางการสื่อสารในรูปแบบใหม่ (Channel Development) : ดำเนินการศึกษาวิจัยและพัฒนาช่องทางการสื่อสารรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงและเหมาะสมกับพฤติกรรมผู้บริโภคของกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การบริหารจัดการและเพิ่มทักษะด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ให้แก่บุคลากร (Staff and Skills)

การบริหารจัดการและเพิ่มทักษะด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ให้แก่บุคลากร มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาคุณภาพการดำเนินงานและทักษะด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของบุคลากร ศรชล. รวมถึงการจัดสรร/มอบหมายบุคลากรรองรับงานด้านสื่อสารทางยุทธศาสตร์ให้มีความเหมาะสมกับเป้าหมายการดำเนินงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงาน โดยมีการดำเนินงานสองส่วนหลัก ดังนี้

แผนงานที่ ๓.๑ การจัดสรรและบริหารทรัพยากรบุคลากรรองรับงานประชาสัมพันธ์

วัตถุประสงค์ของแผนงาน : เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของบุคลากร

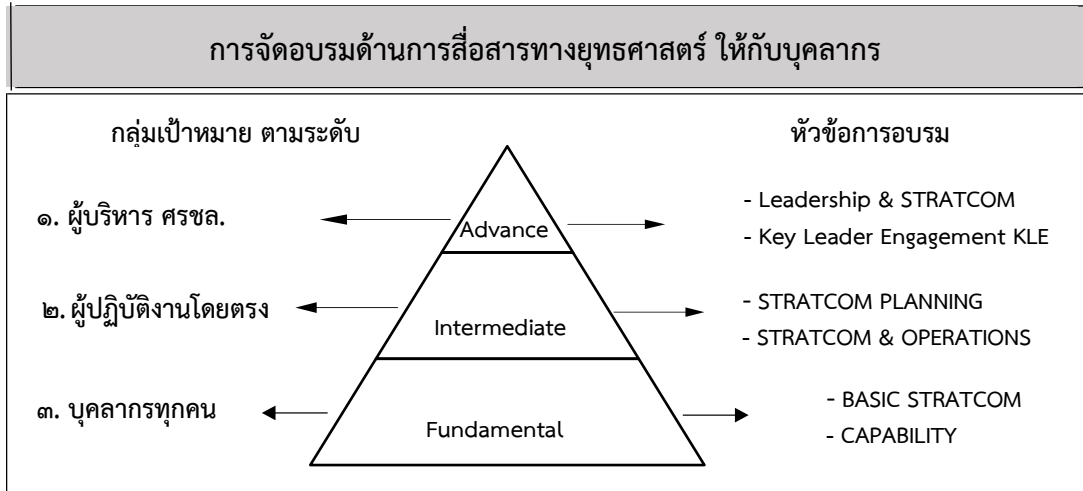
รายละเอียดแผนงาน : ดำเนินการศึกษาโครงสร้าง การบริหารจัดการ และการประเมิน ประสิทธิภาพการดำเนินงานของบุคลากรผู้รับผิดชอบการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ และ ทบทวน/ปรับปรุงการมอบหมายหน้าที่การดำเนินงานให้สอดคล้องกับศักยภาพและทักษะ ซิตความสามารถของแต่ละบุคคล (The right man on the right job) อย่างเหมาะสม เพียงพอที่จะ ดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

แผนงานที่ ๓.๒ การจัดอบรมบุคลากรด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์ของแผนงาน : เพื่อพัฒนาทักษะบุคลากรในการปฏิบัติการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

รายละเอียดแผนงาน : ดำเนินการศึกษา วิเคราะห์เพื่อกำหนดความต้องการเกี่ยวกับ ความรู้ และทักษะที่จำเป็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์ และพัฒนาหลักสูตรและ/ หรือให้การสนับสนุน บุคลากรในการฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้องโดยหน่วยงานมืออาชีพด้านการ สื่อสารทางยุทธศาสตร์ โดยจำแนกระดับชั้น การอบรมตามระดับตำแหน่งและหน้าที่ความรับผิดชอบ ของบุคลากรเป็น ๓ ระดับ ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔ - ๓

แผนภาพที่ ๔ - ๓ การจัดอบรมด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ให้กับบุคลากร

ที่มา : ประมวลผลโดยผู้วิจัย, ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การประเมินผลการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ Evaluations

การประเมินผลการสื่อสารทางยุทธศาสตร์มีวัตถุประสงค์เพื่อวัดผลการดำเนินงาน การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ในภาพรวม และนำผลการประเมินมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. ในอนาคต ซึ่งการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่หมายรวมถึง การปฏิบัติงานในทุกมิติที่ถูกสื่อสารถ่ายทอดสู่กลุ่มเป้าหมาย ในทุกระดับ และทุกกลุ่มเป้าหมาย ภายใต้เงื่อนไขปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกัน ด้วยเหตุนี้ การกำหนดยุทธศาสตร์ หรือแนวทางสำหรับการประเมินผล รวมถึงเครื่องมือชี้วัดความสามารถต่าง ๆ ที่ใช้สำหรับแต่ละกลุ่มเป้าหมายจะมีความแตกต่างกัน ดังนั้น แนวทางการประเมินผลจะต้องจัดทำแผนงานให้เหมาะสม โดยมีแผนงานดังนี้

แผนงานที่ ๔.๑ การประเมินผลความสำเร็จด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์ของแผนงาน : เพื่อประเมินประสิทธิภาพและกำหนดแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ STRATCOM ตามขีดความสามารถทุกด้าน ทั้งขีดความสามารถหลักและขีดความสามารถสนับสนุน ที่บูรณาการร่วมกันอย่างสอดคล้อง

รายละเอียดแผนงาน : ดำเนินการสำรวจและประเมินผลการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ซึ่งเป็นการประเมินแยกตามกลุ่มเป้าหมาย ตามขีดความสามารถและช่องทางการสื่อสาร โดยกำหนดปัจจัยในการสำรวจประเมินผล ได้แก่ (๑) การรับรู้และทัศนคติ (๒) อัตราการเข้าถึงของช่องทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ และ (๓) ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย

แผนงานที่ ๔.๒ การประเมินผลการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

วัตถุประสงค์ของแผนงาน : เพื่อวัดระดับการรับรู้ เข้าใจและทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายกับการดำเนินงานและโครงการหรือกิจกรรมที่สำคัญที่ ศรชล. ดำเนินการ และพิจารณา ระดับความร่วมมือในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลสำหรับทุกกลุ่มเป้าหมาย

รายละเอียดแผนงาน : ดำเนินการสำรวจและประเมินผลการรับรู้ของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อการดำเนินงานที่สำคัญของ ศรชล. ด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์และการสื่อสารเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน

สรุป

ในการกำหนดหนทางในการพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. หรือ Strategic Communication นั้น ได้ผ่านการนำข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาคิดวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ลักษณะเดียวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ เริ่มจากการประเมินสถานะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ศรชล. ซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล แล้วนำมาวิเคราะห์ภาพรวมขององค์กร ให้ได้มาซึ่ง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค เพื่อนำมากำหนดยุทธศาสตร์ต่อไป โดยจากการศึกษาพบว่าดำเนินงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล. นั้น ต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่กำหนดให้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้รับสารเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้เกิดการรับรู้และเข้าใจต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ในทิศทางที่ถูกต้องและเอื้อต่อการดำเนินงานของ ศรชล. ซึ่งการที่จะทำให้เกิดสถานะที่ต้องการดังกล่าวได้นั้น จะต้องมีปัจจัย ๕ ประการคือ

ปัจจัยที่ ๑ : การพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ ความรู้ ทักษะ ด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

ปัจจัยที่ ๒ : การใช้ขีดความสามารถและทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ปัจจัยที่ ๓ : การสื่อสารภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่ ๔ : การสื่อสารที่ชัดเจน ต่อเนื่อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ปัจจัยที่ ๕ : การสื่อสารโดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง

จากปัจจัยดังกล่าวเมื่อนำมาจัดทำแนวคิดในการพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.แล้ว ผู้วิจัยพบว่าแนวทางที่ได้มีความสอดคล้องกับหลักการในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่ได้ศึกษาจากหน่วยงานหรือองค์กรระดับยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการรับรู้ เข้าใจ และการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย จึงได้เสนอแนะการพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ใน ๔ ด้านคือ

๑. การสื่อสารทางยุทธศาสตร์อย่างบูรณาการ

๒. การวางแผนการใช้และการพัฒนาช่องทางการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ (Channel/Media)

๓. การบริหารจัดการและเพิ่มทักษะด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ให้แก่บุคลากร (Staff and Skills)

๔. การประเมินผลการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Evaluations)

ทั้งนี้ การดำเนินการเพื่อการพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ด้านดังกล่าวนี้ จะสามารถดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการยึดแนวทางในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ใน ๑๐ ประการ รวมถึงการดำเนินการตามกระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ได้อย่างลงตัว ถึงแม้ว่า ศรชล.จะเป็นหน่วยที่จะต้องบูรณาการขีดความสามารถในทุก ๆ ด้าน รวมถึงการบูรณาการบุคลากรเข้า

มาร่วมในการทำงาน เพื่อให้ ศรชล.สามารถบรรลุภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลในทุกมิติ ในการวิเคราะห์ที่จะได้มาซึ่งแนวคิดทางยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ กระบวนการ หรือการบริหาร การสื่อสาร เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุถึงเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ได้อย่างราบรื่น ผ่านการใช้ข้อมูล ข่าวสารที่สอดคล้อง ทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร การบริหารจัดการในการสื่อสารทาง ยุทธศาสตร์ จึงเป็นการวางแผนอย่างเป็นระบบ เข้าใจในเรื่องการแพร่หลายของข้อมูลข่าวสาร ถึงกลุ่มเป้าหมาย การดูแลภาพลักษณ์ โดยการเลือกใช้ถ้อยคำหรือภาษาที่เหมาะสม ผ่านช่องทาง ที่เหมาะสม ไปยังกลุ่มเป้าหมายอย่างถูกที่ ถูกเวลา และน่าฟัง เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์หรือเป้าหมาย ในระยะยาวสอดคล้องกับแผนความมั่นคงของชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔) และยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ต่อไป

บทที่ ๕

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) นั้น มีบทบาทหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในทุกมิติ โดยบูรณาการในการทำงานของหน่วยปฏิบัติหลัก ได้แก่ กองทัพเรือ กรมเจ้าท่า กรมศุลกากร กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมประมง และกองบังคับการตำรวจน้ำ นอกจากนี้ยังมีหน่วยปฏิบัติการร่วมที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานและกิจการต่าง ๆ ทางทะเล ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กรมป่าไม้ กรมสรรพสามิต สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรมควบคุมมลพิษ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมศิลปากร นับได้ว่าเป็นหน่วยงานระดับชาติที่ต้องการการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน ทั้งหน่วยงานรัฐ หน่วยงานหรือองค์กรเอกชน และภาคประชาชน

ในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลนั้น รัฐบาลจำเป็นต้องวางแนวทางบริหารจัดการให้ครอบคลุมทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติงาน และในทุกมิติ ซึ่งจะต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากทุกภาคส่วน สำหรับการปฏิบัติงานร่วมกันและสนับสนุนกัน เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล ที่ว่า "ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการยอมรับและการคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม อยู่บนพื้นฐานการรับรู้ของสังคม อันจะส่งผลให้ประเทศมีความมั่นคง ประชาชนมีความมั่งคั่ง และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมีเกียรติภูมิ และศักดิ์ศรีในเวทีระหว่างประเทศ" ด้วยเหตุนี้ ศรชล. จึงต้องมีหน้าที่ประการหนึ่ง คือ "เสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของผลประโยชน์ของชาติทางทะเล" ด้วย การสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Strategic Communication หรือ STRATCOM) ที่องค์กรหรือหน่วยงานระดับนโยบาย โดยเฉพาะหน่วยงานด้านความมั่นคงในหลาย ๆ ประเทศใช้ในการดำเนินงาน ซึ่ง "การสื่อสารทางยุทธศาสตร์นั้นถือเป็นความพยายามของรัฐบาลที่มุ่งทำความเข้าใจ และปฏิบัติต่อเป้าหมาย เพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติ สนับสนุนนโยบายและวัตถุประสงค์ของรัฐบาล โดยอาศัยพลังอำนาจแห่งชาติ (การทูต ข้อมูลข่าวสาร การทหาร และเศรษฐกิจ) ซึ่งผู้นำหรือผู้บัญชาการระดับสูงใช้ STRATCOM ทั้งในทางชี้แนะ (directing) และบูรณาการเชื่อมโยง (Integrated) ข้อมูล และเครื่องมือระหว่างกัน"

แต่จากการศึกษาพบว่า กระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ เพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจของ ศรชล. นั้น ไม่ครอบคลุมและไม่สอดคล้องรองรับกับ แผนความมั่นคงแห่งชาติ ส่งผลกระทบต่อภาพรวมของการทำงาน ทั้งปัญหาความร่วมมือ และมีความขัดแย้งกับภาคเอกชน ภาคประชาชน นอกจากนี้ด้วยความที่เป็นหน่วยงานที่อาศัยการบูรณาการการทำงานจากหลายหน่วย เมื่อไม่มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ การดำเนินงานด้านนี้จึงเป็นเพียงการประชาสัมพันธ์ตามปกติของหน่วยงานตนเอง เป็นการประชาสัมพันธ์ที่มุ่งนำเสนอแต่งงานของผู้บังคับบัญชาของ

หน่วยงานตน และภาพลักษณ์ขององค์กร ศรชล.ก็ยังคงติดภาพของความเป็นกองทัพเรือมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบต่าง ๆ และการจะไม่ได้รับการสนับสนุน การร่วมมือที่ดีจากทุกภาคส่วนแล้ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ ศรชล.จะต้องหาหนทางในการกำหนด **แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์** ให้เป็นรูปธรรม เพื่อลดความไม่เข้าใจ ความไม่ร่วมมือ และส่งเสริมการดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติให้สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการศึกษา แนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ได้แก่ **ทฤษฎีการสื่อสาร** และ**ทฤษฎีการรับรู้** ที่จะต้องศึกษาและการเข้าใจปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้และเข้าใจ และทราบถึงอุปสรรคที่ทำให้การสื่อสารผิดพลาด เกิดความไม่เข้าใจขึ้น นอกจากนี้ในยุคปัจจุบันที่เป็นยุคข้อมูลข่าวสารที่สามารถสื่อสารส่งต่อกันไปได้อย่างรวดเร็ว กว้างขวาง ไร้ขอบเขตด้วยเทคโนโลยี จำเป็นต้องการศึกษาทัศนคติของทั้งบุคลากรในองค์กรและประชาชน รวมถึงการวิเคราะห์กระแสความสนใจของประชาชนที่รับสารผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของ ศรชล. แล้วนำปัจจัยนั้นมากำหนดหนทางที่จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพและใช้ช่องทางที่ถูกต้องเหมาะสม เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ถูกต้อง ความรู้พื้นฐานและความเข้าใจในกระบวนการ รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องนั้นก็เพื่อนำมาประกอบกับ **แนวคิดในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์** และ**แนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์** ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้กระบวนการในการสื่อสารสู่การปฏิบัติ โดยแสดงให้เห็นแนวทางขององค์กรของรัฐที่จะดำเนินการในระดับยุทธศาสตร์ด้วยเครื่องมือพลังอำนาจแห่งชาติในทุกมิติ เพื่อสร้างการรับรู้และเข้าใจกับประชากรกลุ่มเป้าหมายให้เกิดการสนับสนุนและบรรลุมิติประสงค์ของชาติต่อไป

ในการกำหนดหนทางในการพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.นั้น ได้ผ่านการนำข้อมูล ข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาคิดวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือต่าง ๆ ลักษณะเดียวกับการจัดทำยุทธศาสตร์ เริ่มจากการประเมินสถานะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ศรชล. ซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล แล้วนำมาวิเคราะห์ภาพรวมขององค์กร เพื่อนำมากำหนดยุทธศาสตร์ต่อไป โดยจากการศึกษาพบว่าดำเนินงานด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.นั้น ต้องอาศัย**ปัจจัยที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์**ที่กำหนดให้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้รับสารเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้เกิดการรับรู้และเข้าใจต่อการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในทิศทางที่ถูกต้องและเอื้อต่อการดำเนินงานของ ศรชล. ซึ่งการที่จะทำให้เกิดสถานะที่ต้องการดังกล่าวได้นั้น จะต้องมีปัจจัย ๕ ประการคือ

ปัจจัยที่ ๑ : การพัฒนาบุคลากรให้มีศักยภาพ ความรู้ ทักษะ ด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์

ปัจจัยที่ ๒ : การใช้ขีดความสามารถและทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ปัจจัยที่ ๓ : การสื่อสารภายในองค์กรที่มีประสิทธิภาพ

ปัจจัยที่ ๔ : การสื่อสารที่ชัดเจน ต่อเนื่อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ปัจจัยที่ ๕ : การสื่อสารโดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง

จากปัจจัยดังกล่าวเมื่อนำมาจัดทำแนวคิดในการกำหนดแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของ ศรชล.แล้ว ผู้วิจัยพบว่าแนวทางที่ได้มีความสอดคล้องกับหลักการในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่ได้ศึกษาจากหน่วยงานหรือองค์กรระดับยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นการรับรู้ เข้าใจ และการมีส่วนร่วมของกลุ่มเป้าหมาย จึงได้เสนอแนะการพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ใน ๔ ด้านคือ

๑. การสื่อสารทางยุทธศาสตร์อย่างบูรณาการ
๒. การวางแผนการใช้และการพัฒนาช่องทางการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ

(Channel/Media)

๓. การบริหารจัดการและเพิ่มทักษะด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ให้แก่บุคลากร (Staff and Skills)

๔. การประเมินผลการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ (Evaluations)

ทั้งนี้ การดำเนินการเพื่อการพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ทั้ง ๔ ด้านดังกล่าวนี้ จะสามารถดำเนินการไปพร้อม ๆ กับการยึดแนวทางตามหลักการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ใน ๑๐ ประการรวมถึงการดำเนินการตามกระบวนการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ได้อย่างลงตัว ถึงแม้ว่า ศรชล.จะเป็นหน่วยที่จะต้องบูรณาขีดความสามารถในทุก ๆ ด้าน รวมถึงการบูรณาการบุคลากรเข้ามาร่วมในการทำงาน เพื่อให้ ศรชล.สามารถบรรลุภารกิจตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลในทุกมิติ ในการวิเคราะห์จะได้มาซึ่งแนวคิดทางยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์ กระบวนการ หรือการบริหารการสื่อสาร เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุถึงเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ได้อย่างราบรื่น ผ่านการใช้ข้อมูลข่าวสารที่สอดคล้อง ทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร การบริหารจัดการในการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ จึงเป็นการวางแผนอย่างเป็นระบบ เข้าใจในเรื่องการแพร่หลายของข้อมูลข่าวสารถึงกลุ่มเป้าหมาย การดูแลภาพลักษณ์ โดยการเลือกใช้ถ้อยคำหรือภาษาที่เหมาะสมผ่านช่องทางที่เหมาะสม ไปยังกลุ่มเป้าหมายอย่างถูกที่ ถูกเวลา และนำฟัง เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์หรือเป้าหมายในระยะยาวสอดคล้องกับแผนความมั่นคงของชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔) และยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.) นั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑. สมควรให้มีการศึกษาการพัฒนารูปแบบการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ ของหน่วยงานด้านความมั่นคง ในโลกปัจจุบัน ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติโดยอาจพิจารณาความเหมาะสมในการอาศัยหน่วยงานทางวิชาการของหน่วยปฏิบัติหลักทั้ง ๖ หน่วย หรือสถาบันการศึกษาหรือองค์กรทางวิชาการที่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับผลประโยชน์ทางทะเล หรือการดำเนินกิจกรรมทางทะเล ได้ดำเนินการติดตามสถานการณ์ ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย เพื่อนำองค์ความรู้ด้านการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ มาประยุกต์หรือปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ในการพัฒนาหนทางปฏิบัติของการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลให้เหมาะสมกับสภาวะแวดล้อมที่เป็นปัจจุบัน

๒. เห็นควรสนับสนุนให้มีการจัดทำฐานข้อมูลกลุ่มเป้าหมายที่ส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ข้อมูลระดับบุคคลที่เป็นผู้นำ Key Leader หรือ Influencer ในทุกระดับหรือข้อมูลคุณลักษณะของกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ในทุกระดับ โดยรวบรวมข้อมูลด้าน การรับรู้ เข้าใจ ทศนคติ และการมีส่วนร่วม เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการปฏิบัติในการวางแผนและ จัดทำยุทธศาสตร์เพื่อการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ และสนับสนุนการดำเนินการรักษาผลประโยชน์ ของชาติทางทะเล

๓. เห็นควรสนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายองค์กรภาคประชาชน เพื่อช่วยเหลือในการ รักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล โดยเฉพาะการช่วยเหลือในกลุ่มงานเกี่ยวกับความปลอดภัยและ การบริการ (safety and service function) โดยตั้งศูนย์บริหารกำกับ การ จัดระเบียบ และช่วยใน การจัดตั้งมวลชนในการปกป้อง และรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในระดับท้องถิ่นและ ระดับประเทศ โดยให้พิจารณาความเหมาะสมของเครือข่ายเดิมที่ได้เคยจัดตั้งไว้แล้ว อาทิ กลุ่มไทย อาสาป้องกันชาติทางทะเล (ทสปช. ทางทะเล) เพื่อเป็นการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน และยัง เป็นการสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนมี ความรู้สึกหวงแหนทรัพยากรธรรมชาติตามที่ประเทศต่าง ๆ ต่างให้ประชาชนมีส่วนร่วมมักจะประสบความสำเร็จมากกว่าที่จะมอบให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ ฝ่ายเดียว

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

กองทัพเรือ, การกิจการพลเรือนทหารเรือ. อทร.๓๙๐๒ การกิจการพลเรือน,
จุฬารัตน์ เอื้ออำนวย, จิตวิทยาสังคม, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓.
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ. คู่มือการสื่อสารทางยุทธศาสตร์ของกองทัพไทย,
๒๕๕๙.

สิทธิโชค วรานุสันติกุล. จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ด, ๒๕๕๖.

วารสาร จุลสาร

ดวงกมล ทองอยู่. “การรับรู้ทางสังคมกับความเป็นจริงทางสังคม : ความต่างที่พึงระวัง”.
วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๑ มกราคม-
เมษายน ๒๕๕๙.

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ, กรมยุทธศึกษาทหารเรือ, นาวิกานุสรณ์. ฉบับที่ ๙๙ ปีที่ ๔๔
เล่มที่ ๑ (ตุลาคม ๒๕๖๒ - มีนาคม ๒๕๖๓)

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์, สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ, กองบัญชาการกองทัพไทย. “เอกสาร
วิเคราะห์สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง”. Thailand SSC Focus. ฉบับที่
๑๔/ ๕๙ (๑ - ๑๕ มิ.ย.๕๙).

กฎหมาย

พระราชบัญญัติ การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๖๒. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่
๑๓๖ ตอนที่ ๓๐ ก (๑๒ มีนาคม ๒๕๖๒)

สภาความมั่นคงแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔)

สัมภาษณ์

ปกครอง มณฑตุผลิน, พลเรือตรี. โฆษกศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (ศรชล.)
สัมภาษณ์. มิถุนายน ๒๕๖๔.

เอกสารที่ไม่ได้ตีพิมพ์

สถาบันจิตวิทยาความมั่นคง สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการ กองทัพอากาศ, นักศึกษา
หลักสูตรจิตวิทยาความมั่นคง รุ่น ๑๑๗, งานวิจัยเรื่อง แนวทางการสร้างความเข้าใจ
และการยอมรับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี, พ.ศ.๒๕๖๐.
สุมาลี เดชบุญพบ, ศูนย์วิจัยพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการ
การจัดรายการวิทยุกระจายเสียงของเพชรบุรี, ๒๕๕๔.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- “การรับรู้”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://th.wikipedia.org/wiki>, 2563.
- “กระบวนการสื่อสาร”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://home.dsd.go.th/kamphaengphet/km/Communication.html>, 2563.
- “โครงสร้างและอัตรากำลัง ศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล”. (ออนไลน์). เข้าถึง
ได้จาก : <https://www.ryt9.com/s/cabt/3039933>, 2562.
- “ความรู้พื้นฐานเรื่องการสื่อสาร”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://sites.google.com/site/thaicommunication83/bth-thi-1-kar-suxsa>, 2563.
- “ประเภทและอุปสรรคการสื่อสาร”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://sites.google.com/site/thaicommunication83bth-thi-1-kar-suxsar/prapheth-laee-xupsrrkh-kar-suxsar>, 2563.
- ประชาสัมพันธ์, กรม. “บทความปฏิรูปประเทศไทย”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://www.prd.go.th/ewt_news.php?nid=152936&filename=index, 2563.
- เมตติมศักดิ์ จารยะพันธุ์, รศ.ดร. “บทสัมภาษณ์ อนุกรรมการจัดการความรู้เพื่อผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล (อจชล.)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://www.isranews.org/south-news/320-thaireform/thaireform-news/thaireform-news-environment/39824-sea110758.html>, 2563.
- แพง ชินพงศ์, ดร. “อิทธิพลของ Social media ที่คนไทยต้องรู้”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://mgronline.com/qol/detail/9620000036480>, 2563.
- วิภาพร โตแดง. “ความหมายของการสื่อสาร”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://sites.google.com/site/53wipapon/c11>, 2563.
- วิภาณี แม้นอินทร์. “แนวคิดและทฤษฎีการสื่อสารมวลชน”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.elfms.ssru.ac.th/wipanee_ma/file.php/1/Media_Mass_Comm._PA/Chapter_1_Mass_Comm._Theory.pdf, 2563.
- วิจิตร อวาระกุล. “หลักสำคัญการสื่อสาร”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://www.research-system.siam.edu>, 2563.

- “สถานการณ์ยุทธศาสตร์และความมั่นคง”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://www.sscthailand.org/uploads_ssc/research_201607291469761478353941.pdf , 2563.
- แสงเดือน ฝ่องพุ่ม. “สื่อสังคมออนไลน์ ๒๕๕๖”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : http://library.senate.go.th/document/Ext6685/6685991_0004.PDF, 2563.
- อำพล ชะโยมไทย, ดร. “การรับรู้ (พฤติกรรมองค์กรและการบริหารจัดการสมัยใหม่)”. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <http://ob-modern.blogspot.com/2018/08/perception.html>, 2563.

ภาษาอังกฤษ

- Department of Defense USA, STRATEGIC COMMUNICATION JIC V1.0, 2009
- GAO U.S. Government Accountability Office, DOD STRATEGIC COMMUNICATION, GAO-12-612R : Published: May 24, 2012. Publicly Released: May 31, 2012.
(Online). Available : <https://www.gao.gov/products/GAO-12-612R>, 2563.
- U.S. Joint Forces Command. Strategic Communication, 2010
- Policy Coordinating Committee (PCC), U.S. National Strategy for Public Diplomacy and Strategic Communication, June 2007.

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ : พลเรือตรี จรุงญ ค่องยุทธ์
- วัน/เดือน/ปีเกิด : ๑๖ ธันวาคม ๒๕๐๘
- การศึกษา : โรงเรียนเทพศิรินทร์
: โรงเรียนนายเรือ
: หลักสูตรนายทหารใหม่ โรงเรียนนายเรือ
: หลักสูตรนายทหารชั้นต้นพรคนาวิน
: หลักสูตรเสนาธิการทหารเรือ
: หลักสูตรวิทยาลัยการทัพเรือ

ประวัติการทำงานโดยย่อ

- : ผู้อำนวยการกองพัสดุทางทหารต่างประเทศ กรมพลาธิการทหารเรือ
- : ผู้อำนวยการกองเชื้อเพลิง กรมพลาธิการทหารเรือ
- : ผู้อำนวยการกองส่งกำลังและบริการ สำนักส่งกำลัง
กรมส่งกำลังบำรุงทหารเรือ
- : ผู้อำนวยการกองควบคุม กรมพลาธิการทหารเรือ
- ตำแหน่งปัจจุบัน : รองเจ้ากรมพลาธิการทหารเรือ